

แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว CHACHOENGSAO

ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ประจำปี ๒๕๖๒

เจ้าของ

ศูนย์ศิลป์ ประเพณีวัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

คณะที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงพร ภูพะกา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
อาจารย์ ดร.ณัฐปคัลภ์ ญาณมโนวิศิษฐ์	รองอธิการบดีกิจการนักศึกษา
ศาสตราจารย์เกียรติคุณวิโชค มุกดามณี	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลป์ ประเพณีวัฒนธรรมและท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมศรี นพวงศ์ ณ อยุธยา	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลป์ ประเพณีวัฒนธรรมและท้องถิ่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ละออ เพชรรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลป์ ประเพณีวัฒนธรรมและท้องถิ่น
อาจารย์วิชัย พงษ์โหมด	ผู้ทรงคุณวุฒิประจำศูนย์ศิลป์ ประเพณีวัฒนธรรมและท้องถิ่น

คณะกรรมการผู้จัดทำ

อาจารย์ ดร.จินดา	เนืองจํานงค์	ประธานกรรมการ
อาจารย์วชิรพงศ์	มณีนันทวัฒน์	รองประธานกรรมการ/ฝ่ายภาคสนาม และผู้เรียบเรียงข้อมูลเนื้อหา
อาจารย์อารียา	บุญทวี	รองประธานกรรมการ/ฝ่ายภาคสนาม และผู้เรียบเรียงข้อมูลเนื้อหาผลิตภัณฑ์ชุมชนและ สินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
อาจารย์โยธิน	จี้กั้ววาท	รองประธานกรรมการ และฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
นายณัฐพนนท์	สิงห์ยศ	รองประธานกรรมการฝ่ายตรวจสอบข้อมูล ฝ่ายพิสูจน์อักษร และฝ่ายภาคสนาม
นางสาวนวลลออ	อนุสิทธิ์	กรรมการฝ่ายเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ
นางสาวฐิติรัตน์	เอนกสุวรรณกุล	กรรมการฝ่ายเอกสาร
นายสุรพล	ไต้ะสีดา	กรรมการฝ่ายภาคสนาม และผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวอรรณพ	เล็กชะอุ่ม	กรรมการและเลขานุการ/ฝ่ายการเงิน และ ฝ่ายจัดทำรูปเล่ม

ผู้สนใจสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ <http://culture.rru.ac.th/>

พิมพ์ที่

บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด
 ๔๘๘-๔๙๐ ถนนฉะเชิงเทรา-บางปะกง ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
 โทร. / แฟกซ์ ๐-๓๘๕๑-๕๕๓๐
 กราฟิก : กานต์สุภัค ผิวผาด
 พ.ศ. ๒๕๖๒
 จำนวน ๑๒๐ เล่ม

บทนำ

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งการปกครองเป็น ๑๐ ตำบล ได้แก่ ตำบลบางน้ำเปรี้ยว ตำบลบางขนาก ตำบลสิงโตทอง ตำบลหมอนทอง ตำบลบึงน้ำรักษ์ ตำบลดอนเกาะกา ตำบลโยธะกา ตำบลดอนฉิมพลี ตำบลศาลาแดง และตำบลโพรงอากาศ การมีชื่ออำเภอบางน้ำเปรี้ยวตามคำบอกเล่าของผู้สูงอายุว่าอำเภอบางน้ำเปรี้ยวเดิมเมื่อถึงฤดูแล้ง น้ำในลำคลองแห้งขอดขุ่นข้น มีรสเปรี้ยว จึงได้ชื่อว่าตำบลบางน้ำเปรี้ยว และขนานนามอำเภอ “บางน้ำเปรี้ยว”

ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๑๐) ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาท้องถิ่น กลยุทธ์ที่ ๒ จำนวนชุมชนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเข้าไปให้ความรู้และร่วมพัฒนาในด้านต่าง ๆ และยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริการวิชาการแก่สังคมเชิงรุก ที่เชื่อมโยงกับการทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมเพื่อมุ่งสู่มหาวิทยาลัยชั้นนำรับใช้สังคม กลยุทธ์ที่ ๓.๔ ทะนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรมสู่ความเข้มแข็งและสร้างคุณค่าเพื่อความมั่นคงของชาติ เพื่อสนองต่อยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ที่เป็นมหาวิทยาลัยของท้องถิ่น ดังนั้น ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์ เล็งเห็นว่า การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลท้องถิ่นในรูปแบบของเอกสารวิชาการ เป็นหลักฐานร่องรอยในการเล่าเรื่องราวในอดีตให้ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ของผู้สนใจในอนาคต เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการอนุรักษ์ สืบสานมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป และแพร่หลายไปยังสังคมอื่นจนกลายเป็นประวัติศาสตร์แห่งอารยธรรมท้องถิ่นนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ ๕ ด้านระบบกลไกการบริหารจัดการ การบริหารงานด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒.๖ ระบบกลไกด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และตัวบ่งชี้ ๒.๒ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปี ๒๕๖๒ ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น จึงได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลท้องถิ่นของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ในช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ในเรื่องประวัติวัด - โบราณสถาน โดยเลือกวัด - มัสยิดในตำบลต่างๆ ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ประเพณีท้องถิ่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณเจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ อีหม่ามในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว นายอำเภอบางน้ำเปรี้ยว และบุคลากรที่ว่าการอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว นายบรรหาร เทียมเมฆ ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลบางน้ำเปรี้ยว นายอรชุน วั่งซัง ประธานกลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูล อนุญาตให้ไปสัมภาษณ์ ตรวจสอบข้อมูลจนทำให้หนังสือแนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สามารถนำไปเผยแพร่ให้หน่วยงานราชการและสถานศึกษาได้ จึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจในการศึกษาหาข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบไป

หากการจัดทำ “หนังสือแนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอบางน้ำเปรี้ยว” มีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขออภัยและขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ โดย...ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์
กรกฎาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สภาพทั่วไป และข้อมูลพื้นฐาน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๕

ประวัติตำบลและที่มาของชื่อตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๒

• ประวัติตำบลโพรงอากาศ

๑๓

• ประวัติตำบลบางขนาก

๑๓

• ประวัติตำบลโยธะกา

๑๓

• ประวัติตำบลบางน้ำเปรี้ยว

๑๓

• ประวัติตำบลหมอนทอง

๑๓

• ประวัติตำบลสิงโตทอง

๑๔

• ประวัติตำบลดอนฉิมพลี

๑๔

• ประวัติตำบลบึงน้ำรักษ์

๑๔

• ประวัติตำบลศาลาแดง

๑๔

• ประวัติตำบลดอนเกาะกา

๑๕

ประวัติวัด - โบราณสถาน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๗

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลโพรงอากาศ

๑๗

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลบางขนาก

๒๙

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลโยธะกา

๔๑

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลบางน้ำเปรี้ยว

๔๙

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลหมอนทอง

๕๓

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลสิงโตทอง

๖๑

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลดอนฉิมพลี

๖๙

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลบึงน้ำรักษ์

๘๓

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลศาลาแดง

๘๙

• ประวัติวัด - โบราณสถาน ตำบลดอนเกาะกา

๙๗

ผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

๑๐๓

ประเพณีและการละเล่นท้องถิ่น ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

๑๒๑

แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ และวัฒนธรรม

๑๔๑

บรรณานุกรม

๑๕๑

สภาพทั่วไป และ
ข้อมูลพื้นฐาน

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

คำขวัญอำเภอ

ทุ่งนาไพศาล สืบสานประเพณี มากมีศาสนา ถ้วนหน้าสามัคคี คนดีบางน้ำเปรี้ยว

นายอำเภอ

นายพิษณุวัตร วรรณะกุล

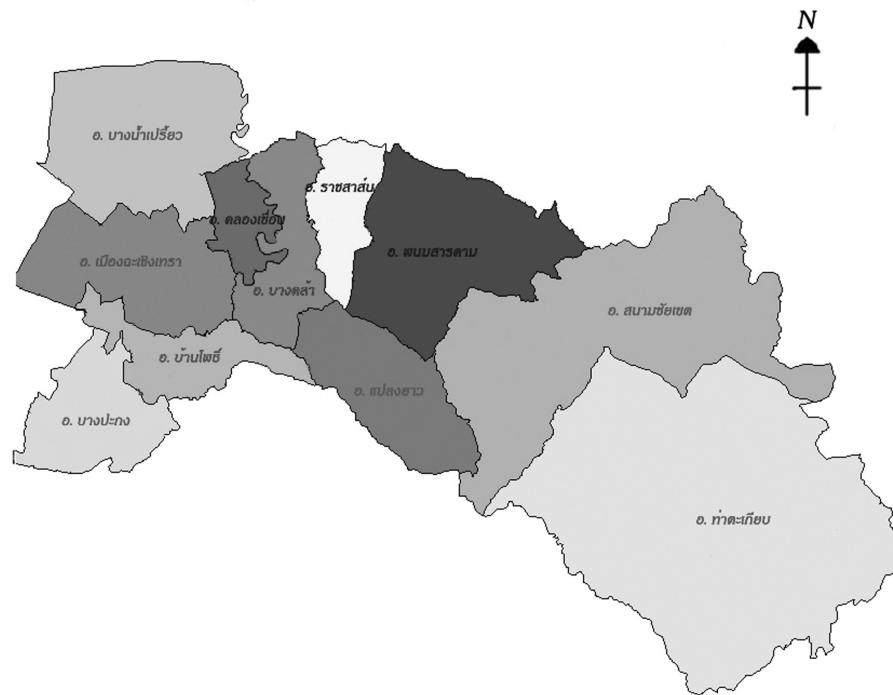
ที่ตั้งและขนาด

- ระยะทางจากอำเภอบางน้ำเปรี้ยวถึงจังหวัดฉะเชิงเทรา ประมาณ ๑๙ กิโลเมตร
- จำนวนพื้นที่ของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ประมาณ ๔๙๘.๖๕๙ ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลชุมพล ตำบลบึงศาล ตำบลพระอาจารย์ ตำบลบางสมบูรณ์ เขตอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- ทิศใต้ ติดกับ แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ตำบลเนื่องเขต ตำบลบางขวัญ เขตอำเภอมืองฉะเชิงเทรา ตำบลกอนแก้ว อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลบางยาง ตำบลบางแตน เขตอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี
- ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลลำไทร เขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี แขวงคลองสิบสอง แขวงหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

แผนที่แสดงจังหวัดฉะเชิงเทรา สืบค้นจาก [http://bangnampriao.chachoengsao.doe.go.th/kanborihan/parvut%๒๐%๒๐PI %๒๐ %๒๐uampol.htm](http://bangnampriao.chachoengsao.doe.go.th/kanborihan/parvut%๒๐%๒๐PI%๒๐%๒๐uampol.htm) เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

แผนที่แสดงอำเภอบางน้ำเปรี้ยว สืบค้นจาก [http://bangnampriao.chachoengsao.doe.go.th/kanborihan/parvut%๒๐%๒๐PI %๒๐%๒๐uampol.htm](http://bangnampriao.chachoengsao.doe.go.th/kanborihan/parvut%๒๐%๒๐PI%๒๐%๒๐uampol.htm) เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ประวัติความเป็นมา

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘ เดิมอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ตั้งอยู่ที่บ้านต้นสำโรง ตำบลบางขนาก ห่างจากที่ว่าการอำเภอในปัจจุบันไปทางทิศตะวันออก ประมาณ ๔ กิโลเมตร โดยมีหลวงพิศาลเกษตรสมบูรณ์ (เกตุ เกษสมบูรณ์) เป็นนายอำเภอคนแรก และใช้บ้านพักเป็นที่ว่าการอำเภอ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ ทางราชการได้ปลูกสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นเป็นครั้งแรกที่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลบางน้ำเปรี้ยว เป็นอาคารชั้นเดียว

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ จึงได้สร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ด้วยเงินงบประมาณ ตามแบบแปลนของกรมโยธาเทศบาล เป็นอาคารไม้ ๒ ชั้น หลังคามุงสังกะสี ตั้งอยู่ฝั่งเหนือของคลองแสนแสบ (คลองบางขนาก) แล้วเสร็จเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๔๔๖ และใช้เป็นที่ว่าการอำเภอ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ กรมการปกครองได้ให้งบประมาณสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่ตามแบบแปลนกรมโยธาธิการ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น หลังคามุงกระเบื้อง ตั้งอยู่ฝั่งเหนือของคลองแสนแสบ แล้วเสร็จปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และใช้เป็นสถานที่ราชการมาจนทุกวันนี้

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๑ - ๙ เมตร พื้นที่ทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตชลประทาน โครงการชลประทานพระองค์เจ้าไชยานุชิต และโครงการชลประทานหลวงรังสิตใต้ มีแม่น้ำและลำคลองไหลผ่านหลายสาย ดังนี้

แม่น้ำบางปะกง อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอ กั้นเขตระหว่างอำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

แม่น้ำนครนายก อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอ กั้นเขตแดนบางส่วนของอำเภอบางน้ำเปรี้ยวกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

คลองแสนแสบ หรือคลองบางขนาก เป็นคลองขุดเชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกง คลองนครเนื่องเขต คลองนี้เป็นคลองที่ขุดเชื่อมแม่น้ำบางปะกง กับคลองแสนแสบ

นอกจากนี้ ในท้องที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยวยังมีคลองขุดคลองข่อยไหลผ่านอีกหลายสาย เช่น คลองพระองค์เจ้าไชยานุชิตหรือคลองเจ้า คลอง ๑๔ คลอง ๑๕ คลอง ๑๖ คลอง ๑๗ คลอง ๑๘ คลอง ๑๙ คลอง ๒๐ คลอง ๒๑ และคลองหกวา ซึ่งคลองต่างๆ เหล่านี้เชื่อมโยงติดต่อกันได้ทั่วอำเภอ

เนื้อที่/พื้นที่

ข้อมูลการปกครอง

๑. ตำบล	๑๐	แห่ง
๒. หมู่บ้าน	๑๔๘	แห่ง
๓. เทศบาล	๕	แห่ง
๔. องค์การบริหารส่วนตำบล	๙	แห่ง

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

มีพื้นที่ ๔๙๘.๖๕๙ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๑๘,๗๖๐ ไร่

ข้อมูลด้านประชากร

๑. จำนวนประชากรทั้งสิ้น รวม ๘๓,๑๑๑ คน
๒. ประชากรชาย รวม ๔๑,๑๗๒ คน
๓. ประชากรหญิง รวม ๔๑,๙๓๙ คน
๔. ความหนาแน่นของประชากร รวม ๑๖๖.๖๗ คน/๑ ตารางกิโลเมตร

ข้อมูลด้านสังคม

๑. โรงเรียนประถมศึกษา มี ๕๓ แห่ง
๒. โรงเรียนมัธยม มี ๕ แห่ง
๓. โรงเรียนเอกชน สังกัดพื้นที่การศึกษาเขต ๑ มี ๒ แห่ง

ข้อมูลด้านการคมนาคม

๑. ทางบก ได้แก่ ถนนทั้งหมด ๑๕๙ สาย แยกเป็น
ทางหลวงแผ่นดิน ๒ สาย ระยะทางทั้งหมด ๓๖ กิโลเมตร
ทางหลวงชนบท ๒ สาย ระยะทางทั้งหมด ๓๐ กิโลเมตร
ทางหลวงท้องถิ่น ๑๕๕ สาย ระยะทางทั้งหมด ๔๙๑.๔๗ กิโลเมตร
๒. ทางน้ำ ได้แก่ พื้นที่ทั้งหมดตั้งอยู่ในเขตชลประทาน โครงการชลประทานพระองค์เจ้าไชยานุชิต และโครงการชลประทานหลวงรังสิตได้ มีแม่น้ำและลำคลองไหลผ่านหลายสาย

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. อาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม
๒. อาชีพเสริม ได้แก่ ค้าขาย พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม
๓. จำนวนธนาคาร ๗ แห่ง

ข้อมูลด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม

๑. ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว
๒. ชื่อแหล่งน้ำ (แม่น้ำ/บึง/คลอง) ที่สำคัญ ได้แก่

- แม่น้ำบางปะกง อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอ กั้นเขตระหว่างอำเภอบางน้ำเปรี้ยวกับอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

- แม่น้ำนครนายก อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอกันเขตแดนบางส่วนของอำเภอบางน้ำเปรี้ยวกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

- คลองแสนแสบหรือคลองบางขนาก เป็นคลองขุดเชื่อมต่อระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกง

- คลองนครเนื่องเขต คลองนี้เป็นคลองที่ขุดเชื่อมแม่น้ำบางปะกงกับคลองแสนแสบ

นอกจากนี้ ในท้องที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยวยังมีคลองขุดคลองซอยไหลผ่านอีกหลายสาย เช่น คลองพระองค์เจ้าไชยานุชิตหรือคลองเจ้า คลอง ๑๔ คลอง ๑๕ คลอง ๑๖ คลอง ๑๗ คลอง ๑๘ คลอง ๑๙ คลอง ๒๐ คลอง ๒๑ และคลองหกวา ซึ่งคลองต่างๆ เหล่านี้เชื่อมโยงติดต่อกันได้ทั่วอำเภอ

โรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่

โรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ มี ๑๓๕ แห่ง แบ่งออกเป็น

- ขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า ๑๐๐ ล้านบาทขึ้นไป จำนวน ๕ แห่ง

- ขนาดกลาง ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า ๑๐ - ๑๐๐ ล้านบาท จำนวน ๑๓๐ แห่ง

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

มีแหล่งวัฒนธรรมโบราณบ้านไผ่ดำ ตั้งอยู่ในโรงเรียนวัดไผ่ดำ ตำบลศาลาแดง โบราณวัตถุ เครื่องปั้นดินเผา ขวานหิน เปลือกหอยและซากสัตว์ทะเล และเป็นแหล่งศึกษานกปากห่าง ข้อมูลด้านที่พัก ของฝาก ที่ระลึก และสินค้า OTOP

แหล่งท่องเที่ยว OTOP ได้แก่ คัมภีร์สูง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลบางขนาก

ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอ พื้นที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ไม่มีพื้นที่ป่าไม้ หรือ ป่าสงวนแห่งชาติ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่มีโรงงาน อุตสาหกรรม ได้มีการกวดขันมิให้มีการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงในแหล่งน้ำ สาธารณะ

ข้อมูลการตั้งถิ่นฐานและบุกเบิกที่ดิน

อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๘ มีประชาชนอยู่แบบกระจัดกระจาย โดยทั่วไปสภาพพื้นที่เป็นป่าโปร่ง ประชาชนที่อยู่แถบนี้ประกอบอาชีพปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ สภาพพื้นที่ อำเภอบางน้ำเปรี้ยวแต่เดิมมีสภาพเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ตอนใต้ราบลุ่มต่ำ ตอนเหนือสูงขึ้น มีพงหญ้า ต้นโสมง เป็นที่อาศัยของช้างป่าและสัตว์ป่าหลายชนิด มีราษฎรประกอบอาชีพทำนาอยู่แถบริมคลองเพียง เล็กน้อย ต่อมา พ.ศ. ๒๔๔๖ - ๒๔๔๗ บริษัท คุณาสยาม ได้เข้ามาทำการขุดคลอง ๑๘ คลอง ๑๙ คลอง ๒๐ และคลอง ๒๑ จัดทำประตุน้ำขึ้นทำให้ดินจืดคลายความเปรี้ยวลงมาก จึงทำให้ราษฎร จากที่อื่นพากันอพยพเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพทำนามากขึ้น

ตำบลโยธะกา ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ โดยการแยกมาจากตำบลดอนเกาะกา และตำบลหมอนทอง ทั้งสองตำบลเป็นชุมชนเก่าแก่ ตั้งขึ้นประมาณในสมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๑๖ – ๒๔๕๓) การตั้งถิ่นฐาน และบุกเบิกที่ดินของชาวโยธะกา เกิดขึ้นจากการจับจองบุกเบิกที่ดินจากผู้คนในท้องถิ่น และผู้คนที่อพยพ มาสร้างครอบครัว และชาวบ้านถิ่นอื่นที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานบุกเบิกจับจองที่ดิน ในสมัยนั้นบริเวณ ตำบลโยธะกายังเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า โดยมาจาก ๓ ทาง คือ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ส่วนบริเวณแม่น้ำนครนายก สมัยที่เริ่มมีผู้คนอพยพมาจับจองเพื่อทำมาหากิน ชาวบ้านจะใช้วิธีการ ปักธงเป็นสัญลักษณ์การจับจองที่ดิน แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่จับจองที่ดินมักจะเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่มากกว่า ชาวบ้านธรรมดาทั่วไป เพราะเวลาชาวบ้านเข้าไปปักธงจับจองที่ดินไว้ก็มีคนมาถอนออก โดยแจ้งว่าที่ดินมี เจ้าของแล้ว ส่วนบริเวณที่ดินบ้านท่าช้าง (หมู่ ๑๑) ในปัจจุบัน ปรากฏว่าที่ดินมีการออกโฉนดให้กับเจ้าจอม มารดาแพและเจ้าจอมมารดาโหมด ในรัชกาลที่ ๕ ได้แก่ ที่ดินฝั่งจังหวัดนครนายก ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ (เจ้าจอมมารดาโหมด) และที่ดินฝั่งจังหวัดฉะเชิงเทราประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ (เจ้าจอมมารดาแพ)

เจ้าอาวาสวัดพลอยกระจำศรี (๒๒ เมษายน ๒๕๖๑) เล่าว่า ชาวนาโยธะการุ่นปัจจุบัน นับเป็นคน รุ่นที่ ๓ - ๔ แล้วที่ได้สืบต่อการทำนามาจากบรรพบุรุษรุ่นบุกเบิก นับเป็นเวลาเกือบ ๑๐๐ ปี การจับจอง บุกเบิกน่าจะเริ่มขึ้นในช่วงหลังจากบริษัท คุณาสยาม หมดอายุสัมปทานลงแล้วคือในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ ถึงก่อนปี ออกโฉนดที่ดินให้กับเจ้าจอมมารดาแพ การทำนาในปี ๒๔๖๘ นั้น ชาวนาจะทำนากันตามแอ่งที่ลุ่ม สลับกับดอนป่าปรี๊ด ป่าไผ่ มีลักษณะเป็นหย่อมๆ จนกระทั่งมีรถไฟเข้ามาในพื้นที่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๐ ชาวนาจึงได้ค่อยๆ พัฒนาปรับที่ดินเป็นผืนนาจนมีสภาพเป็นทุ่งนาเต็มพื้นที่

โครงการขุดคลองรังสิต บริษัท คุณาสยาม ได้มีการขุดคลอง ๑๘ คลอง ๑๙ คลอง ๒๐ และคลอง ๒๑ ขุดเป็นส่วนหนึ่งของการขุดคลองซอยฝั่งใต้คลองหกวาสายล่าง (ขุดปี พ.ศ. ๒๔๓๖ ขุดเสร็จปี พ.ศ. ๒๔๔๐) ซึ่งมีทั้งหมด ๑๔ สาย ในโครงการขุดคลองรังสิตของบริษัท คุณาสยาม ในสมัยรัชกาลที่ ๕ คลองทั้ง ๔ สาย ขุดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๔๗ ในหนังสือสัญญาพระราชทานพระบรมราชานุญาตขุดคลอง บริษัททำการ ขุดคลองได้เป็นเวลา ๒๕ ปี

ที่ดินสองฝั่งคลองทั้ง ๑๔ สายมีเนื้อที่รวมกันประมาณ ๒๙๙,๑๕๘ ไร่

(๑ เส้น = ๔๐ เมตร, ๔๐ เส้น = ๑.๖ กม.)

ระยะทางคลองขุด

คลอง ๘ = ๐.๘ กม.

คลอง ๙ = ๕.๙๓ กม.

คลอง ๑๐ = ๖.๑ กม.

คลอง ๑๑ = ๔.๔๔ กม.

คลอง ๑๒ = ๗.๖๖ กม.

คลอง ๑๓ = ๑.๒๔ กม.

คลอง ๑๔ = ๑๑.๗๕ กม.

คลอง ๑๕ = ๑๒.๗๔ กม.

คลอง ๑๖ = ๑๓.๖๘ กม.

คลอง ๑๗ = ๑๓.๙๒ กม.

คลอง ๑๘ = ๑๖ กม.

คลอง ๑๙ = ๑๘.๒ กม.

คลอง ๒๐ = ๑๘.๔๘ กม.

คลอง ๒๑ = ๑๘.๔ กม.

คลองขอยฝั่งใต้คลองหกวาสายล่างของบริษัท คุณาสยาม

คลองที่ขุด	เริ่มขุด/พ.ศ.	ขุดเสร็จ/พ.ศ.	ยาว (เส้น-วา-ศอก)	หมายเหตุ
คลอง ๘	๔ ส.ค. ๒๔๓๕	—	๒๐-๐๐-๐	ขุดโดยคนจีนทั้งสาย
คลอง ๙	๓ ก.ค. ๒๔๔๐	๑๒ ต.ค. ๒๔๔๐	๑๓๗-๐๙-๒	
คลอง ๑๐	๒๗ ต.ค. ๒๔๔๑	๑๔ ก.พ. ๒๔๔๑	๑๓๙-๐๙-๒	
คลอง ๑๑	๑๖ ต.ค. ๒๔๔๐	๑๙ ธ.ค. ๒๔๔๐	๑๑๑-๐๑-๒	ขุดโดยคนจีน ๕๔ เส้น ๗ วา
คลอง ๑๒	๖ ก.ย. ๒๔๔๒	๑๕ ธ.ค. ๒๔๔๒	๑๙๑-๐๙-๐	ขุดโดยคนจีน ๑๕๔ เส้น ๐๒ วา
คลอง ๑๓	๒๙ ก.ย. ๒๔๓๕	—	๓๑-๐-๐	ขุดโดยคนจีนทั้งสาย
คลอง ๑๔	๓ พ.ย. ๒๔๔๔	๒ เม.ย. ๒๔๔๕	๒๗๕-๑๕-๐	
คลอง ๑๕	๒ พ.ค. ๒๔๔๕	๑๙ ต.ค. ๒๔๔๕	๒๙๖-๑๘-๐	ขุดโดยคนจีน ๔๑ เส้น ๑๐ วา
คลอง ๑๖	๕ เม.ย. ๒๔๔๓	๒ ม.ค. ๒๔๔๓	๓๒๒-๑๖-๐	
คลอง ๑๗	๒๒ พ.ค. ๒๔๔๕	๒๔ ก.ค. ๒๔๔๖	๓๔๘-๐๐-๐	ขุดโดยคนจีน ๔๖ เส้น ๐๗ วา
คลอง ๑๘	๒๖ ก.ค. ๒๔๔๖	๒๑ มิ.ย. ๒๔๔๗	๓๙๘-๐๑-๐	
คลอง ๑๙	๕ ส.ค. ๒๔๔๖	๒ ส.ค. ๒๔๔๗	๔๕๖-๑๓-๐	ขุดโดยคนจีน ๔๖ เส้น ๐๓ วา
คลอง ๒๐	๑๒ ก.ย. ๒๔๔๖	๑๔ ก.ค. ๒๔๔๗	๔๖๒-๐๐-๐	ขุดโดยคนจีน ๖ เส้น
คลอง ๒๑	๒๘ พ.ย. ๒๔๔๖	๓ พ.ค. ๒๔๔๗	๔๖๐-๑๓-๐	

ที่มา : พรพนา กวียเจริญ, ประวัติศาสตร์ที่ดินขาวนาตำบลโยธะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
จากแหล่งออนไลน์ <http://landwatchthai.org/๑๑๐๘>

ประวัติตำบลและที่มาของชื่อตำบลในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลักษณะภูมินามวิทยาของท้องถิ่นนั้น เป็นการตั้งชื่อสถานที่ต่างๆ โดยได้อาศัยชื่อจากหลักฐานหรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นที่แปลกหรือมีความโดดเด่นมาเป็นหลักในการตั้งชื่อใช้เรียกขานเป็นชื่อหมู่บ้านหรือถิ่นที่อยู่อาศัยกัน

การที่มีชื่อว่า “อำเภอบางน้ำเปรี้ยว” เพราะตัวที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ในตำบลบางน้ำเปรี้ยว ตามคำบอกเล่าของผู้สูงอายุว่าอำเภอบางน้ำเปรี้ยวนั้นเดิมเมื่อถึงฤดูแล้งน้ำในลำคลองแห่งขุดขุนชั้นมีรสเปรี้ยว จึงได้ชื่อว่าตำบลบางน้ำเปรี้ยว และขนานนามอำเภอกว่า “อำเภอบางน้ำเปรี้ยว” ท้องที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยวแต่เดิมมีสภาพเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ตอนใต้ราบลุ่มต่ำ ตอนเหนือสูงขึ้น มีพงหญ้าต้นโสมง เป็นที่อาศัยของช้างป่า และสัตว์ป่าหลายชนิด มีราษฎรประกอบอาชีพทำนาอยู่แถบริมคลองเพียงเล็กน้อย ต่อมา ร.ศ. ๓๑๑ บริษัท คุณาสยาม ได้เข้ามาทำการขุดคลอง ๑๘ และคลอง ๑๙ คลอง ๒๐ คลอง ๒๑ และจัดทำประตูระบายน้ำขึ้นทำให้ดินจืดคลายความเปรี้ยวลงมาก จึงทำให้ราษฎรจากที่อื่นพากันอพยพมาเพื่อประกอบอาชีพทำนามากขึ้นตราบเท่าทุกวันนี้

๑. ประวัติความเป็นมาตำบลโพรงอากาศ

เป็นชื่อหมู่บ้านหนึ่งที่ตั้งอยู่ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยวตามคำบอกเล่าของผู้สูงอายุ ตำบลนี้มีชื่อว่า “บ้านพงตะกาด” มีสภาพกว้างว่างเปล่า เป็นที่ราบลุ่มมีพงหญ้าที่เรียกว่าต้นตะกาดและต้นลำโพงขึ้นอยู่มากมาย ซึ่งต้นลำโพงนี้มีดอกสีขาว ลักษณะดอกคล้ายลำโพง มีสรรพคุณรักษาโรคไช้ได้เมื่อนำมาสูบเหตูที่มีต้นลำโพงอยู่มากและมีหญ้าตะกาดขึ้นเป็นพงอยู่มากมาย ชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านพงตะกาด” ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น “บ้านโพรงอากาศ” ดังในปัจจุบัน หรืออีกเรื่องเล่าหนึ่งว่าตำบลโพรงอากาศเดิมที่บริเวณนี้มีน้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก เป็นที่อยู่ของสัตว์ประเภทต่างๆ สัตว์เลื้อยคลานประเภทต่างๆ ที่ขุดดินเป็นโพรงตามคันดินเป็นที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมากจึงเรียกว่า “โพรงอากาศ”

๒. ประวัติความเป็นมาตำบลบางขนาก

จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๐ เดิมเป็นหมู่บ้านที่ประชาชนอยู่แบบกระจัดกระจาย โดยทั่วไปสภาพพื้นที่เป็นป่าโปร่ง ประชาชนที่อยู่แถบนี้ประกอบอาชีพปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เมื่อมีการประกาศให้เป็นตำบล และหมู่บ้านได้รับการจัดตั้งให้เป็นตำบลในราวปี พ.ศ. ๒๔๕๐ ในระยะเริ่มแรกแบ่งพื้นที่เป็น ๑๔ หมู่บ้าน ต่อมาปรับปรุงใหม่เป็น ๑๐ หมู่บ้าน และได้ปรับปรุงใหม่อีกครั้งเป็น ๑๒ หมู่บ้าน และที่ได้รับการขนานนามว่าตำบลบางขนาก เนื่องจากมีต้นขนากเป็นจำนวนมาก จึงใช้ต้นขนากเป็นสัญลักษณ์และใช้ชื่อต้นขนากเป็นชื่อตำบลมาตั้งแต่ประกาศจัดตั้งตำบลจนถึงปัจจุบัน

๓. ประวัติความเป็นมาตำบลโยธะกา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ สมัยก่อนชาวบ้านเรียก “แม่น้ำโยธะกา” เนื่องจากมีต้นโยธะกาซึ่งเป็นต้นไม้ชนิดหนึ่ง ดอกสีชมพู หรือต้นคัตเค้า ฝักคล้ายกระถินขึ้นเรียงรายตามสองฝั่งแม่น้ำเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันนี้ต้นไม้ดังกล่าวสูญหายไปหมดแล้ว ชาวบ้านจึงเรียกแม่น้ำโยธะกาว่า “แม่น้ำนครนายก” ตามชื่อเดิม ส่วนชื่อตำบลโยธะกานั้น เป็นชื่อที่ใช้เรียกตามชื่อแม่น้ำโยธะกาที่ไหลผ่านตำบล

๔. ประวัติความเป็นมาตำบลบางน้ำเปรี้ยว

สันนิษฐานว่าดินแดนบริเวณนี้เมื่อถึงเวลาหน้าแล้งน้ำในคลองจะแห้งขอดเป็นลักษณะขุ่นข้น และโคลน มีรสฝาด จึงเรียกว่า “บางน้ำเปรี้ยว”

๕. ประวัติความเป็นมาตำบลหมอนทอง

เป็นเรื่องราวที่เล่าต่อกันมาว่าชาวบ้านในบริเวณนี้ซื้อทองคำมาและนำไปซ่อนไว้ที่หมอน จึงเรียกว่า “หมอนทอง” อีกเรื่องหนึ่งเล่ากันว่าเมื่อมีพ่อค้า ๒ คนตายขายชายสินค้าได้เงินทองมากมายจึงนำไปเก็บไว้ที่หมอน อยู่มาวันหนึ่งหมอนเกิดหายไป มีคนหาปลาพากันไปพบหมอนจึงฉีกออก พบว่ามีทองอยู่จึงเรียกว่า “หมอนทอง”

๖. ประวัติความเป็นมาตำบลสิงโตทอง

มีเรื่องเล่าว่า ตำบลสิงโตทอง มีแหล่งน้ำที่เป็นลำบึงทอดตัวตามแนวเหนือถึงใต้ บริเวณต้นน้ำนี้ ชาวบ้านเรียกว่า “ปากบึงสิงโต” ต่อมาตั้งเป็นตำบลใหม่จึงเรียกว่า “สิงโตทอง” มีความหมายถึงความเจริญรุ่งเรืองประดุจทองคำ

๗. ประวัติความเป็นมาเดิมตำบลดอนฉิมพลี

มีพื้นที่เป็นป่ารกทึบเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าโดยเฉพาะกระบือ มีจำฝูงที่ดุร้ายเป็นที่เลื่องลือถึงความดุร้าย จนชาวบ้านในแถวนั้นตั้งชื่อให้ว่า “ฉิมพลี” ต่อมาได้มีคนเรียกชื่อป่าบริเวณนี้ว่า “ป่าฉิมพลี” ในเวลาต่อมาตั้งเป็นหมู่บ้านจึงเรียกชื่อเพี้ยนเป็น “ดอนฉิมพลี”

ตำบลดอนฉิมพลีเมื่อประมาณ ๑๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา สถานที่นี้เป็นที่พักของโจรที่ลักขโมยวัวควายของชาวบ้านมา แล้วทำการค้าเป็นจำนวนมากจึงเรียกว่า “ดอนฉิมพลี” คำว่า ฉิม ภาษาบาลีหมายถึง ตาย พาตี หมายถึง ควาย รวมความว่าเป็นดอนแห่งควายตาย บริเวณที่นี่ไม่มีการทำนาเพราะเป็นที่ดอน ต่อมาเมื่อชาวบ้านมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากจึงปรับเปลี่ยนจากคำว่า “ดอนฉิมพลี” ที่มีความหมายว่าดินแดนแห่งความสุข ดินแดนแห่งเมืองสวรรค์เป็นวิมานฉิมพลี

๘. ประวัติความเป็นมาตำบลบึงน้ำรักษ์

มีเรื่องราวเล่าต่อกันมาว่าสภาพพื้นที่ในบริเวณนี้เคยเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการทำนา มีลำบึงคดไปคดมา มีบึงสายหนึ่งที่ทอดตัวผ่านทุ่งนาเป็นแนวจากทิศเหนือไปสู่ทิศใต้ น้ำในบึงใสแต่เป็นสีดำไม่มีกลิ่น ชาวบ้านจึงเรียกว่า “น้ำรักษ์” ซึ่งมีความหมายว่า “บึงน้ำสีดำ” ต่อมาเรียกว่า “บึงน้ำรักษ์”

๙. ประวัติความเป็นมาตำบลศาลาแดง

จัดตั้งเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งเป็นชุมชนที่ก่อตั้งมานานแล้ว โดยมีบรรพบุรุษเล่าต่อกันมาว่าเมื่อกว่าร้อยปีมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ได้เสด็จประพาสทางชลมารค ล่องเรือมาถึงคลองแสนแสบได้แวะพักและเสด็จขึ้นศาลาท่าน้ำของชาวบ้าน (ซึ่งต่อมาภายหลังทราบชื่อนายแดง) ถ้ามถึงสารทุกข์สุกดิบ ซึ่งนายแดงได้ถามถึงพระองค์ท่านว่า (โดยที่ไม่ทราบว่าเป็นพระองค์ท่าน) ทำไมหน้าท่านจึงเหมือนเหรียญเงินที่เขามืออยู่ และเมื่อท่านเสด็จไปแล้ว นายแดงได้ไปบอกกล่าวกับเพื่อนบ้าน ซึ่งเพื่อนบ้านได้ลงความเห็นว่าจะไปเป็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งท่านชอบปลอมพระองค์เสด็จเยี่ยมเยียนชาวบ้านด้วยพระองค์เอง และต่อมาเมื่อชาวบ้านจะชุมนุมกันก็จะใช้ศาลาแห่งนี้ เนื่องจากเชื่อว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ (ความเชื่อของชาวบ้าน) เมื่อมีเรื่องเกิดขึ้นที่ไม่สามารถแก้ไขได้ก็จะนัดไปชุมนุมที่ศาลาแห่งนี้ และจะทำให้เกิดปัญหามาทางแก้ไขได้ทุกเรื่องจนเป็นที่ติดปากของชาวบ้านว่า เมื่อเกิดเรื่องทุกข์ร้อนก็ให้ไปศาลานายแดง จนกระทั่งทางฝ่ายปกครองได้ตั้งชื่อเป็นชื่อบ้านของหมู่บ้านและตำบลว่า “ศาลาแดง” ต่อมา

๑๐. ประวัติความเป็นมาตำบลดอนเกาะกา

เดิมสภาพพื้นที่เป็นที่ดอนและป่าทึบ มีสัตว์ป่าอาศัยและบรรดานกต่าง ๆ โดยเฉพาะนกกลางมาหากิน และเป็นพื้นที่ที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ในเวลาน้ำหลากสัตว์ทั้งหลายก็พากันอพยพหนีน้ำว่ายขึ้นไปทางตอนเหนือของเขตนครนายกซึ่งเป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึงจึงเรียกบริเวณที่นกกลับมาอาศัยว่า “ดอนเกาะกา”

นิทานปรัมปราหมู่บ้านไผ่ดำ

มีเรื่องเล่าขานตำนานที่มาของชื่อของหมู่บ้านไผ่ดำจากคนสูงอายุของหมู่บ้านหลายท่าน ซึ่งบางท่านก็ได้ล่องล่ำไปตามสมควรแก่วัย โดยสังเขปว่า “ในอดีตกาลบริเวณพื้นที่ของหมู่บ้านไผ่ดำและย่านใกล้เคียงยังมีสภาพเป็นท้องทะเลกว้างใหญ่ มีเกาะแก่งอยู่ทางทิศตะวันออกอันไกลโพ้นและยังมีหัวเมืองชายทะเลที่เหมาะสมแก่การค้าขายสินค้าต่างๆ พ่อค้าจากแดนไกลก็ได้เดินทางมาทำการค้าขายด้วย

พ่อค้าจากเมืองดังเกี่ยสามคนเป็นเพื่อนกันมีชื่อว่า พ่อพรายดำ พ่อทองคำ และพ่อไผ่ดำ ก็ได้ออกเดินทางมาค้าขายร่วมกันโดยนำเพชรและพลอยบรรจุใส่ลังไม้ หีบเหล็กและโอ่ง บรรทุกเรือสำเภามาเต็มลำ ออกเดินทางมาจากเมืองดังเกี่ยพร้อมด้วยลูกเรืออีกจำนวนหนึ่ง

พ่อพรายดำทำหน้าที่ดูต้นทางอยู่ทางหัวเรือ พ่อทองคำทำหน้าที่ควบคุมการชักใบเรือขึ้นสู่ยอดเสากระโดงเรือและพ่อไผ่ดำทำหน้าที่ถือท้ายเรือ ในขณะที่พ่อค้าทั้งสามได้นำเรือรอนแรมมาตามท้องทะเลถึงบริเวณย่านนี้ (ซึ่งสันนิษฐานว่าคงจะเป็นบริเวณทุ่งนาฝั่งใต้ของหมู่บ้านไผ่ดำ) ก็ได้เกิดพายุพัดอย่างรุนแรงทำให้เรือสำเภาที่ถูกลมพัดกระหน่ำได้อับปางลง พ่อค้าทั้งสามพร้อมลูกเรือทั้งหมดได้เสียชีวิตในกลางทะเล ส่วนเครื่องเพชรและพลอยนั้นก็ได้จมลงสู่ก้นทะเลหมดสิ้น”....

วันเวลาผ่านไปท้องทะเลได้ตื้นเขินขึ้นกลายเป็นพื้นดิน พ่อไผ่ดำได้คอยช่วยเหลือผู้คนในการดูแลพืชพันธุ์ธัญญาหาร โดยดลบันดาลให้เกิดเป็นกอไผ่กอหนึ่งที่บริเวณทุ่งนาฝั่งใต้ แต่ก็มีลักษณะพิเศษคือเป็นกอไผ่ที่มีผิวสีดำเหมือนกับต้นไผ่ที่มีถิ่นอยู่ในเขตประเทศจีนชนิดหนึ่งด้วย ดังนั้นเมื่อมีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนเป็นหมู่บ้านจึงได้นำสัญลักษณ์กอไผ่สีดำนี้มาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน ซึ่งปัจจุบันก็ได้มีการหาดันไผ่สีดำมาปลูกไว้ เพื่อการศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นเชิงสัญลักษณ์ในมิติทางวัฒนธรรม

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลไพร่ทองคำ*

๑. วัดโพรงอากาศ

วัดโพรงอากาศ ตั้งอยู่ที่หมู่ ๙ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจุบันวัดมีพื้นที่ทั้งหมด ๔๘ ไร่

ประวัติ

วัดโพรงอากาศ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย หลวงพ่อสมชาย ได้มาพักที่สำนักสงฆ์ บนที่ดินจำนวน ๗ ไร่ ที่ชาวบ้านคนหนึ่งบริจาคไว้ ต่อมาคุณแม่บุญชู มีแสน ได้บริจาคที่ดินเพิ่มเติมและคุณแม่แฉล้ม ประดิษฐ์วงศ์ เป็นประธานพาชาวบ้านร่วมใจกันสร้างศาลาหลังหนึ่งขึ้นมาเพื่อเป็นสถานที่ทำบุญและได้สร้างกุฏิสงฆ์ เพื่อเป็นที่พักของพระสงฆ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นต้นมา

สิ่งก่อสร้างที่สำคัญภายในวัด

สิ่งก่อสร้างที่โดดเด่น คือ พระมหาเจดีย์ขนาดใหญ่ เป็นสถาปัตยกรรมร่วมสมัย คือ เจดีย์ อุโบสถและวิหารในหลังเดียวกัน เนื่องจากหลวงพ่อสมชาย เคยเดินทางไปประเทศอินเดีย มีโอกาสสักการะเจดีย์องค์หนึ่ง จึงมีความคิดที่จะนำแบบอย่างมาสร้างอุโบสถที่วัดโพรงอากาศเพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ คือ พระอรังธาตุ (ส่วนหน้าอก) ที่หน่วยงานราชการของประเทศอินเดียมอบให้ หลวงพ่อสมชาย จึงได้เริ่มสร้างพระมหาเจดีย์หลังนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ลักษณะพระมหาเจดีย์เป็นแบบศิลปะประยุกต์ ด้วยเงินที่ได้รับจากการทำบุญของผู้มีจิตศรัทธา เป็นสีทองอร่าม สวยงาม สามารถมองเห็นได้แต่ไกล ฐานมีเสาจำนวน ๑๙๖ ต้น ความสูงจากฐานถึงยอดมหาเจดีย์รวม ๙๖ เมตร ความกว้าง ๙๐ เมตร สร้างเป็น ๒ ชั้น ชั้นบนเป็นพระอุโบสถ เป็นที่ประดิษฐานของพระประธาน บริเวณรอบพระอุโบสถสร้างรูปปั้นยักษ์หรือจตุบาลที่ลงลอยปิดกระຈอย่างงดงาม ถึง ๘ ตน และด้านล่างเป็นลักษณะของวิหาร

ลักษณะของเจดีย์เป็นการผสมผสานกันระหว่างศิลปะไทย อินเดียและศรีลังกา เป็นเจดีย์ทรงระฆังคว่ำแบบลังกา ประดับลวดลายแบบอินเดีย ลักษณะส่วนยอดเป็นเจดีย์ทรงหยดน้ำแบบไทย สมัยรัตนโกสินทร์ รอบบริเวณฐานระฆังคว่ำมีวงแหวนที่เป็นสัญลักษณ์ราหูอมจันทร์ไว้รายรอบด้านละ ๔ วง รวมเป็น ๑๖ วง ที่ซุ้มหน้าต่างพระวิหารและเจดีย์จะมีซุ้มจระนำไว้สำหรับประดิษฐานพระแท่นในขณะนี้ยังไม่มี บริเวณซุ้มประตูด้านตะวันออกมีรูปปั้นพระนารายณ์ทรงครุฑที่โดดเด่นตระการตา ด้านบนของพระเจดีย์ประดับด้วยพระพุทธรูปประจำวันเกิดทั้ง ๗ วัน ในขณะที่เจดีย์บริวารขนาดเล็ก ๒ องค์ ประดับด้วยพระพุทธรูปปางต่างๆ ไว้สลับกัน

ภายในอุโบสถเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อโสธรจำลององค์โต ๒ องค์ มีรูปปั้นสาวอยู่ข้างๆ เสมือนพระโมคคัลลานะและพระสารีบุตร

วิหารสร้างเป็นอาคารจัตุรมุข แต่ละประตูมีรูปปั้นยักษ์ยืนเสมือนเป็นสัญลักษณ์ผู้ปกป้องดูแลทั้ง ๔ ทิศ ด้านหลังพระวิหารจะสร้างพระพุทธรูปปางยืนประธานพรมีลักษณะพิเศษ คือ เนินอกนูนสูง

ส่วนชั้นล่างเป็นบริเวณโถงโล่ง สามารถมองเห็นเสารองรับองค์เจดีย์ทั้งหมด แต่ละต้นเป็นเสากลมขนาดใหญ่ประดับเสาหัวบัวด้วยลวดลายสวยงาม บริเวณด้านล่างนี้ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญหลายองค์โดยเฉพาะพระพี่น้อง ๕ องค์ ร่วมอุทรกับหลวงพ่อโสธร (หลวงพ่อบ้านแหลม หลวงพ่อโต หลวงพ่อไร่เชิง และหลวงพ่อเขาตะเครา) รูปหล่อพระเกจิอาจารย์ชื่อดังและพระพุทธรูปต่างๆ เป็นบริเวณที่ให้จุดธูปเทียนบูชาองค์พระและปิดทองได้

สิ่งก่อสร้างที่น่าสนใจ

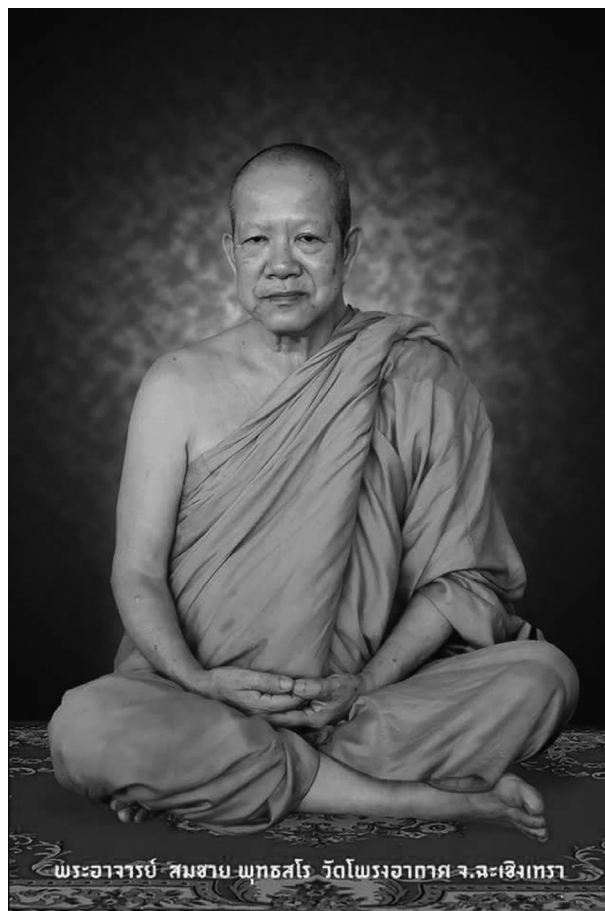
๑. รูปปั้นยักษ์ยืน เป็นสัญลักษณ์การปกป้องดูแลทั้ง ๔ ทิศ ยักษ์แต่ละตนมีหน้าเล็กๆ ซ่อนอยู่เบื้องหลังหน้าใหญ่และมีลักษณะสีส่นและหน้าตาที่แตกต่างกันออกไป รูปปั้นยักษ์จึงเป็นเอกลักษณ์สำคัญของสิ่งก่อสร้างภายในวัด ประดับเรียงรายตามบริเวณต่างๆ รอบวัด ซึ่งลักษณะของแต่ละองค์มีความแตกต่างกันตามสถานะ ตำแหน่ง สถานภาพของยักษ์ว่าอยู่ในชั้นใด เมื่อพิจารณาดูแล้วจะพบว่ายักษ์ที่สร้างส่วนใหญ่จะเป็นยักษ์อยู่ในระดับชั้นสูง เนื่องจากว่ามีรูปร่างสวยงาม มีเครื่องประดับ มีผิวกายเนียนและมีสีโดดเด่น ยักษ์เหล่านี้อาศัยอยู่ในวิมานบนสวรรค์ มีหน้าที่ในการปกปักรักษา ดูแลคุ้มครองวัดให้มีความปลอดภัย นอกจากนี้ยังสื่อถึงหลักธรรมที่บอกว่าหน้ากากเป็นเพียงหน้าที่บทบาทของตนเท่านั้น มนุษย์พึงจะกระทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีตามหน้าที่ที่สวมใส่อยู่ ยักษ์จึงเป็นเพียงภาพลักษณ์ที่สะท้อนบทบาทและการกระทำหรือสอดคล้องกับสุภาษิตที่ว่า “อย่าได้ตัดสินคนเพียงแค่รูปโฉมภายนอก” เพราะภาพลักษณ์อันหวานซึ้งที่มองเห็นด้วยตาอาจซ่อนพิษร้ายชนิดคาดไม่ถึงเอาไว้

๒. พระพิฆเนศปางนั่งประทานพร มีความสูง ๔๙ เมตร ไม่รวมฐาน กว้าง ๑๙ เมตร ผิวเนื้อเป็นสีชมพู มีหัตถ์ทั้งหมด ๔ กร มีงูใหญ่สีดำอยู่ข้างเอว บนศีรษะสวมพระมาลา (หมวก) ใช้เวลาก่อสร้างถึง ๓ ปีกว่า จึงเสร็จสมบูรณ์ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - พ.ศ. ๒๕๕๘) เริ่มเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นองค์ใหญ่ที่สุดในเอเชีย หลวงพ่อสมชายได้สร้างเอกลักษณ์เฉพาะคือบนด้านหน้าหมวกนั้นมี หลวงพ่อโสธรจำลอง ขนาดหน้าตักกว้าง ๖๐ นิ้วประดิษฐานอยู่

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้
หลวงพ่สมชาย พุทธโร พ.ศ. ๒๕๒๐ - ปัจจุบัน

พระอาจารย์ สมชาย พุทธโร วัดโพรงอากาศ จ.ฉะเชิงเทรา

๒. วัดลาดบางกระเบน

วัดลาดบางกระเบน ตั้งอยู่เลขที่ ๑๔ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ ๑๙ ไร่ ๔๐ ตารางวา

ประวัติ

วัดลาดบางกระเบนหรือวัดเกาะมะขาม สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๗ เมตร ยาว ๒๓ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ มีพระประธานในอุโบสถพร้อมด้วยพระอัครสาวกซ้ายขวา คือพระโมคคัลลานะ และพระสารีบุตร มีพระพุทธรูปปางต่างๆ จำนวน ๒๒ องค์

๒. ศาลาการเปรียญ จำนวน ๑ หลัง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๑๗ เมตร ยาว ๑๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒

๓. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๔ หลัง เป็นอาคารไม้ ๓ หลัง และตึก ๑ หลัง

๔. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑ หลัง สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก

๕. หอฉัน จำนวน ๑ หลัง

๖. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง

๗. โรงครัว จำนวน ๑ หลัง

๘. วิหารหลวงพ่อโสธร จำนวน ๑ หลัง

๙. พระพุทธรูปโคตมะทรงเครื่องประดิษฐานกลางลานวัด จำนวน ๑ องค์

๑๐. รูปปั้นพระสืวลี จำนวน ๑ องค์

๑๑. รูปปั้นยักษ์ราหู จำนวน ๑ องค์

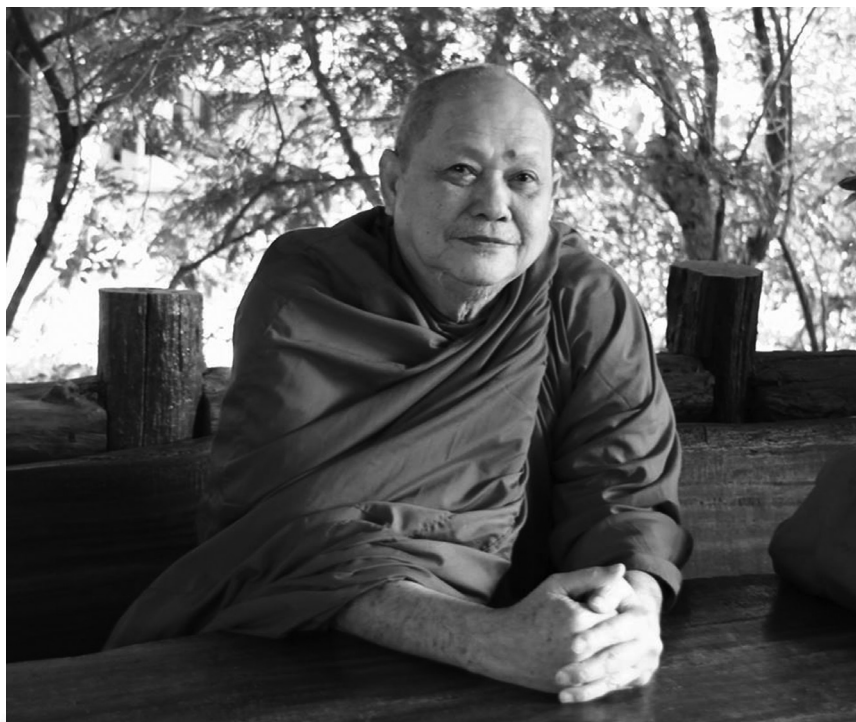

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระครูสมุห์ณรงค์ อัครธัมโม	ไม่มีหลักฐาน
๒. พระสุรพล ศรีรัชเตโช	พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒
๓. พระครูสถิตวรธรรมปคุณ (หลวงพ่อบริชา)	พ.ศ. ๒๕๔๒ - ปัจจุบัน

๓. วัดดอกไม้จีน (บางสาย)

วัดดอกไม้จีน (บางสาย) ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ ๑๖ ไร่

ประวัติ

วัดดอกไม้จีน (บางสาย) สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร เป็นคณะสงฆ์สังกัดมหานิกาย มีชุมชนขนาดใหญ่ บนชุมชนจะนามีพระพุทธรูปปางอุ้มบาตรอยู่ บริเวณเขตวัดทั้งหมดปลูกดด้วยปูน เสนาสนะส่วนใหญ่ยกพื้นฐานสูง

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕
๒. หอสวดมนต์ กว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐
๓. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘
๔. กุฏิสงฆ์อาคารไม้ จำนวน ๕ หลัง
๕. กุฏิสงฆ์อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๒ หลัง
๖. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑ หลัง
๗. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง
๘. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระหอม	พ.ศ. ๒๔๙๐
๒. พระอธิการดี	พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๕๓๐
๓. พระปลัดบรรจบ โอภาโส (อ้วน)	พ.ศ. ๒๕๓๐
๔. พระเมาะ	พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๖๑
๕. พระอธิการพีระ ชันติพล	พ.ศ. ๒๕๖๒ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลบางขนาก*

๔. วัดเกตสุโมสร

วัดเกตสุโมสร ตั้งอยู่เลขที่ ๒ หมู่ที่ ๘ บ้านต้นสำโรง ตำบลบางชนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา คณะสงฆ์มหานิกาย มีพื้นที่วัด ๔๔ ไร่ ๓ งาน ๖๐ ตารางวา มีที่ธรณีสงฆ์ จำนวน ๓ แปลง เนื้อที่ ๖๘ ไร่ ๓ งาน

ประวัติ

วัดเกตสุโมสร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดต้นสำโรง เริ่มต้นการก่อสร้างวัด โดยการนำของขุนไพบูลย์บางขanak (เจิม แจ่มไพบูลย์) กำนันตำบลบางขanak และหลวงพิศาล เกษตรสมบุรณ์ (เกต เกษสมบุรณ์) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ เพื่อสะดวกในการทำศาสนกิจเนื่องจากไม่มีวัดประจำหมู่บ้าน โดยบริจาคที่ดินในการสร้างวัดจำนวน ๔๔ ไร่ ๓ งาน ในระยะแรกได้ปลูกกุฏิขึ้นมา ๒ - ๓ หลัง และนิมนต์พระหยวน มาจากวัดบางน้ำเปรี้ยวเพื่อรับการถวาย ชาวบ้านเรียกชื่อวัดตามหมู่บ้าน คือ วัดต้นสำโรง ภายหลังหลวงพิศาล เกษตรสมบุรณ์ เห็นว่าควรเปลี่ยนชื่อใหม่ จึงได้ปรึกษากับนายเพชร ศรีราชา ผู้ชำนาญในด้านไสยศาสตร์และการตั้งชื่อ จึงได้ตั้งชื่อใหม่ว่า “วัดเกตสุโมสร” ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ วัดได้พัฒนาและได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ อาณาเขตที่วิสุงคามสีมา คือ กว้าง ๘๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร

เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นวัดที่มีผลงานดีเด่นด้านการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๙ เปิดโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรม พ.ศ. ๒๕๐๐ และแผนกบาลี พ.ศ. ๒๕๔๕ และแผนกสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๓

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. พระอุโบสถหลังแรก กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนอุโบสถหลังที่ ๒ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กมีลวดลายสวยงาม หน้าบันสร้างพระพุทธรูปปางนังสมาธิ ชุ่มประตูปโบสถเป็นพระพุทธรูปปางประทานพรประดับด้วยเครื่องหมายสมาธรรมจักร มีสิ่งโตประดับข้างอุโบสถ

๒. อาคารหอสวดมนต์ชื่อว่าวิบูลย์ธรรม เป็นอาคารไม้ขนาดใหญ่ กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๒๔ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ สร้างถวายโดยจอมพลผิน ชุณหะวัณ พลตำรวจเอกเผ่า - คุณหญิงอุดมลักษณ์ ศรียานนท์

๓. วิหารมีการสร้างกำแพงที่มีลวดลายแปลกกว่าที่อื่น เน้นประติมากรรมรูปปั้น ในซุ้มจระนำ

๔. ศาลาการเปรียญทรงไทย ๒ ชั้น กว้าง ๑๘ เมตร ยาว ๔๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ประดับด้วยลายดอกไม้ไม้ไผ่ต้น และศาลาการเปรียญอีกหลายหลังตามประโยชน์ของการใช้สอย

๕. วิหารกว้าง ๖ เมตร ยาว ๖ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐

๖. กุฏิสงฆ์จำนวน ๘ หลัง เป็นอาคารไม้ ๖ หลัง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ๑ หลัง และตึก ๑ หลัง

๗. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๓ หลัง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก

๘. อาคารอเนกประสงค์ จำนวน ๒ หลัง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังที่ ๑ กว้าง ๑๓ เมตร ยาว ๔๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ หลังที่ ๒ กว้าง ๑๓ เมตร ยาว ๔๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘

๙. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง

สิ่งที่น่าสนใจ

๑. พระปรางค์สมเด็จพระโตพุทธรังสี เพื่อบรรจุพระสารีริกธาตุที่ได้รับมอบจากสมเด็จพระสังฆราช ประทานในวโรกาสฉลองพุทธชยันตี ๒๖๐๐ ปี เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ จัดสร้างโดยคณะศิษย์ สมเด็จพระพุทธาจารย์โต พรหมรังสี สร้างถวายเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ด้านในบรรจุโบราณวัตถุ ที่สำคัญไว้เป็นจำนวนมาก มีพระปางสมเด็จพระโต สร้างโดยพระครูวิจิตรธรรมสโมธาน

๒. พระพุทธรูปปางประทับยืน พื้นที่โล่งยกพื้นสูงเป็น ๒ ชั้น ชั้นบนมีบันไดเดินขึ้นทั้งที่เป็นชั้นบันได และทางลาดสำหรับรถเข็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคคลผู้พิการด้วย สองข้างบันได มีรูปปั้นพญานาค สีทองขนาดเดียวกัน จำนวน ๒ ตัว

๓. มีการสร้างพระพุทธรูปขนาดใหญ่ปางห้ามญาติ แบบนั่งสมาธิ

๔. ศาลเจ้าแม่กวนอิมพันมือ

๕. มีศาล ตายาย

๖. ศาลาไม้โบราณ สร้างถวายในปี พ.ศ. ๒๔๘๓ โดยนางกัญใจและนางเลี้ยว แม่โสม สุวินันท์ เป็นศาลาพักร้อน (ปัจจุบันชำรุดรอการซ่อมแซม)

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. ไม่ปรากฏนาม	พ.ศ. ๒๔๔๘ - ๒๔๕๐
๒. พระวัน	พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๒๔๕๒
๓. พระเจิม	พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๕๕
๔. พระสุก	พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๕๗
๕. พระแสน	พ.ศ. ๒๔๕๘ - ๒๔๖๗
๖. พระน้อม	พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๗๔
๗. พระจ้อย	พ.ศ. ๒๔๗๔ - ๒๔๗๗
๘. พระครูสิริเกตุวรคุณ	พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๒๕๒๓
๙. พระครูวิจิตรธรรมสโมธาน	พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๖๒ (มรณภาพ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒)
๑๐. ยังไม่ได้แต่งตั้ง	

๕. วัดประชาบํารุง

วัดประชาบํารุง ตั้งอยู่เลขที่ ๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางชนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติ

วัดประชาบํารุง หรือ วัดใหม่คลองชีผ้าขาว สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ บนที่ดิน ๑๖ ไร่ ๑ งาน ๗ ตารางวา ที่ได้รับการบริจาคจากนายโพธิ์ นางลำจวน ใจซื่อ จำนวน ๑๐ ไร่ ๑ งาน ๙๕ ตารางวา และ พ.อ.อ. กมล มีผึ้ง จำนวน ๕ ไร่ ๓ งาน ๑๒ ตารางวา และมีที่ธรณีสงฆ์ จำนวน ๑ แปลง เนื้อที่ ๕ ไร่ ๒ งาน ๑๐ ตารางวา ภายใต้การนำของพระครูสังฆรักษ์ชูศักดิ์ อินทโชโต (พิมพ์ยาภรณ์) เจ้าอาวาสรูปแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ ต่อมาได้รับอนุญาตให้สร้างวัด เมื่อ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และประกาศตั้งวัดเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นวัดอุทยานการศึกษา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘

วัดประชาบํารุงเป็นสำนักปฏิบัติธรรมแห่งที่ ๘ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา เปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ส่งพระสงฆ์ไปสอนศีลธรรมในโรงเรียนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ จนถึงปัจจุบัน เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. พระอุโบสถรูปทรงจัตุรมุข กว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ภายในเป็นจิตรกรรมฝาผนัง

๒. ศาลาการเปรียญ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕

๓. หอสวดมนต์ อาคารไม้ทั้งหลัง กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๔๓ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕
๔. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๙ หลัง เป็นอาคารไม้ ๔ หลัง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ๔ หลัง และตึก ๑ หลัง
๕. วิหาร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นเดียว กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑๗ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕
๖. ศาลาอเนกประสงค์ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กชั้นเดียว กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙
๖. ศาลาบำเพ็ญกุศล สร้างด้วยไม้ จำนวน ๑ หลัง
๗. ศาลาธรรมสังเวช กว้าง ๗.๕๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร
๘. เรือนรับรอง จำนวน ๑ หลัง กว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๙.๕ เมตร
๙. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง
๑๐. มณฑปจัดรมขบวรจุรูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) หลวงปู่ทวด หลวงปู่โต๊ะ หลวงปู่ปลัด ทับทิม สุมโน
๑๑. ศาลาริมน้ำสำหรับนั่งพักผ่อนริมน้ำ

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระครูอาคมสิทธิธารณ (พระครูสังฆรักษ์ชูศักดิ์ อินทโชโต) พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๕๗
๒. พระครูใบฎีกาจำนวน อธิปัตย์ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ - ปัจจุบัน
 - เป็นเจ้าคณะตำบลบางขันหมาก เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕
 - เป็นพระอุปฌาย์ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘
 - เป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าคณะตำบลชั้นโทในราชทินนามที่พระครูวิระพล เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม

พ.ศ. ๒๕๕๙

๖. วัดปากคลองบางขนาก

วัดปากคลองบางขนาก ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านบางขนาก ตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ ๒๐ ไร่ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๒๔ เมตร ยาว ๓๙ เมตร

ประวัติ

วัดปากคลองบางขนาก อยู่ติดปากคลองแสนแสบเชื่อมกับแม่น้ำบางปะกง เป็นวัดที่มีความเก่าแก่เป็นอันดับ ๒ ของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๓ มีพระบูรพาจารย์รูปหนึ่ง ชื่อหลวงพ่อน้อย ได้รุดงค์ผ่านมาที่บ้านแห่งนี้ ด้วยวัตรปฏิบัติของท่านได้สร้างความเลื่อมใสศรัทธาให้แก่ชาวบ้านเป็นอย่างยิ่ง ชาวบ้านจึงพร้อมใจกันนิมนต์ให้พักอาศัยอยู่พร้อมกับสร้างที่พักสงฆ์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อมาหลวงพ่อน้อย ได้พัฒนาจนเป็นสำนักสงฆ์และได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าสำนักสงฆ์ ภายหลังได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นวัดขึ้นตามลำดับ

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๗.๔๐ เมตร ยาว ๒๓ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘
๒. ศาลาการเปรียญ เป็นอาคารไม้ยกพื้นสูง กว้าง ๑๔ เมตร ยาว ๒๘.๕๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕
๓. หอสวดมนต์ เป็นอาคารไม้สัก ๒ ชั้นทั้งหลัง กว้าง ๔ เมตร ยาว ๙ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑
๔. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๗ หลัง เป็นอาคารไม้ จำนวน ๖ หลัง ครึ่งตึกครึ่งไม้ จำนวน ๑ หลัง
๕. วิหาร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๕ เมตร ยาว ๑๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐
๖. ศาลาอเนกประสงค์ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๑๓ เมตร ยาว ๑๔.๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗
๗. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๓ หลัง สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ หลัง สร้างด้วยไม้ ๑ หลัง

สิ่งที่น่าสนใจ

๑. มีสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓ มีอายุมากกว่า ๒๐๐ ปี ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมศิลปากร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้รับการทำนุบำรุงดูแลให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์จนถึงปัจจุบัน คือ
 - ๑.๑ กุฏิ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ สร้างโดยช่างพื้นบ้าน
 - ๑.๒ หอฉัน สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓
 - ๑.๓ ศาลาท่าน้ำ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑

๒. สิ่งศักดิ์สิทธิ์สำคัญ คือ หลวงพ่อน้อยที่ชาวบ้านมีความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างยิ่งด้วยบาร์มิให้หายจากอาการเจ็บป่วย ทำมาค้าขายและความสมหวังในสิ่งที่ขอ ในทุกปีมีการจัดงานประจำปีและจัดงานประเพณีปิดทององค์หลวงพ่อน้อย นอกจากนี้ ยังมีหลวงปู่กิมและหลวงพ่อเมี้ยน ซึ่งเป็นผู้มีคาถาอาคมและมีความเป็นเลิศทางโหราศาสตร์ สะเดาะเคราะห์ด้วยการรดน้ำมนต์ให้โชค ทำนายชะตาราตีและปฏิบัติธรรม

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. หลวงพ่อน้อย	พ.ศ. ๒๓๓๙
๒. หลวงพ่อเพี้ย	-
๓. พระปลัดทับทิม	- พ.ศ. ๒๕๐๓
๔. พระครูจันทรังษี (หลวงพ่อกิม)	พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๔๑
๕. พระอธิการเมี้ยน ฐานิสฺสโร	พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๖
๖. พระอธิการสุทัศน์ ดิग्ฆปัญโญ	พ.ศ. ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลโยธะกา*

๗. วัดบางไทร

วัดบางไทร ตั้งอยู่เลขที่ ๔ หมู่ที่ ๙ บ้านคลอง ๒๐ ตำบลโยธะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา พื้นที่วัด จำนวน ๑๘ ไร่ ๓ งาน ๕๗ ตารางวา โฉนดที่ดินเลขที่ ๙ เป็นคณะสงฆ์สังกัดมหานิกาย

ประวัติ

วัดบางไทร ตั้งเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ โดยนายค้อย มีทรัพย์ทอง และนางสด สุขสิริ เป็นผู้บริจาคที่ดิน เดิมชื่อบางไทรชัยชนะสงคราม ต่อมากรมการศาสนาได้ตัดคำว่า ชัยชนะสงคราม ออก จึงเหลือเพียงชื่อวัดบางไทรเท่านั้น ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร มีการสอนนักธรรมบาลีและธรรมศึกษา

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. พระอุโบสถ กว้าง ๗ เมตร ยาว ๒๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙
๒. ศาลาการเปรียญ เป็นอาคารไม้ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๒ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐
๓. หอสวดมนต์ เป็นอาคารไม้ กว้าง ๔ เมตร ยาว ๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙
๔. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๗ หลัง เป็นอาคารไม้ ๕ หลัง ครึ่งตึกครึ่งไม้ ๒ หลัง
๕. วิหาร กว้าง ๔ เมตร ยาว ๑๖ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗
๖. ศาลาอเนกประสงค์ กว้าง ๘ เมตร ยาว ๑๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒
๗. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑ หลัง
๘. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระครูนิโครธวรธรรม
๒. พระใบฎีกาสุนันท์ ฐานจาโร

๘. วัดบึงตาหอม

วัดบึงตาหอม ตั้งอยู่หมู่ที่ ๗ ตำบลโยธะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นคณะสงฆ์ สังกัดมหานิกาย มีพื้นที่ ๒๒ ไร่ ๓ งาน ๕๖ ตารางวา ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ย้ายสำมะโนครัววัด มาขึ้นกับหมู่ ๘ ตำบลดอนเกาะกา เพราะเป็นเนื้อที่การปกครองของหมู่ ๘

ประวัติ

วัดบึงตาหอม สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร เดิมชื่อวัดหอมขึ้นสว่างอารมณ์ ไม่มีที่ดิน เป็นของวัดเอง ต่อมาในสมัยของพระนาง รุ่งเรือง ได้ไปขอที่ดินจากนายสิงห์ บุญญรัตน์ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ และได้รับมอบที่ดินจำนวน ๒๒ ไร่ ๓ งาน ๒๒ ตารางวา โดยมีนายแหม่ เผือกแก้ว นายลอย นางประยูร ร่วมรับที่ดินดังกล่าวด้วย

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๖ แล้วจึงเริ่มสร้างอุโบสถขึ้น เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยมี พระมหาจำลอง เผือกแก้ว พันโทผืน และคุณนายจำเนียร แสงรักษ์ และประชาชน รวมค่าก่อสร้าง ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนบาทถ้วน) เป็นพระอุโบสถ ๒ ชั้น ด้านบนเป็นที่ประกอบพิธีกรรม ด้านล่างเป็นที่ประกอบศาสนกิจทั่วไป

๒. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘
๓. หอสมุดมนต์ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐
๔. ภูมิสงฆ์สร้างด้วยไม้ทั้งหลัง จำนวน ๕ หลัง
๕. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑ หลัง กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร
๖. ชุ่มประตุน้ำหลังและกำแพงแก้ว
๗. ภูมิสงฆ์ เป็นตึกครึ่งไม้สองชั้น ๓ ห้อง จำนวน ๔ หลัง
๘. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง
๙. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง
๑๐. อาคารอเนกประสงค์ สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔
๑๑. ศาลาทรงไทย สร้างแบบคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๑ หลัง

สิ่งที่น่าสนใจ

๑. หลวงพ่อโสธร มีขนาดหน้าตัก ๙ เมตร สูง ๒๙ เมตร ฐานองค์พระเป็นอาคารปฏิบัติธรรม เริ่มต้นเมื่อมีญาติโยมได้ถวายเงินมาให้หนึ่งล้านสองแสนบาท ในส่วนนั้นเฉพาะค่าปั้นองค์พระประมาณ ๑ ล้านบาท งบประมาณในการก่อสร้างประมาณ ๑๐ ล้านบาท ส่วนค่าแรงในการก่อสร้างได้รับความร่วมมือจากชาวบ้าน ตำบลดอนเกาะกา ช่วยเหลือวัดโดยไม่คิดค่าแรงแต่อย่างใด

๒. หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด สร้างด้วยปูนเสริมเหล็ก สูง ๑๖ เมตร กว้าง ๙ เมตร บนอาคารปฏิบัติธรรม ใช้งบประมาณจำนวนกว่า ๑๐ ล้านบาท เฉพาะรากฐานอาคารปฏิบัติธรรม ประมาณ ๖ ล้านบาท พร้อมทั้งตัวอาคารและองค์พระอีกประมาณ ๔ ล้านบาท เริ่มลงเสาเอก เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ใช้ระยะเวลาการก่อสร้าง ๙ เดือน จนสำเร็จเสร็จสิ้น โดยได้รับความเมตตาจากพระครูวิสารทสุตากร เจ้าอาวาสวัดช่องแสมสาร และเจ้าคณะตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ร่วมทำบุญ จำนวน ๑ ล้านบาท เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ด้านหน้ามีประติมากรรมปูนปั้นยักษ์ถือกระบองเผ่า มีลูกยักษ์ถือโทรศัพท์เล่น สวมแว่นตากันแสงยูวี ประกอบด้วยยักษ์ ๒ ตน ตนหนึ่งทำหน้าที่อย่างแข็งขัน อีกตนหนึ่งทำท่าทางขี้เกียจ มีพระพรหมสี่หน้าประทับนั่งบนนกหัสติลิงค์ ฐานล่างประดับด้วยยักษ์ในอิริยาบถต่าง ๆ

๓. ศาลาพระพุทธรูปสำคัญ ประกอบด้วยหลวงพ่อโสธร พระแก้วมรกต หลวงพ่อชินราช หลวงพ่อทันใจ และพระศรีอริยเมตไตรย

๔. ศาลามีรูปปั้นประติมากรรม บรมครูแพทย์ชีวกโกมารภัจจ์ พระแม่ธรณียักษ์ ท้าวเวสสุวรรณ หลวงพ่อทันใจ ตลอดจนเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ

๕. รูปปั้นพระสิวลีด้านหน้ากุฏิรับรอง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

ไม่มีหลักฐานที่ระบุปี พ.ศ. ที่ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส

๑. พระภู	๒. พระทุ	๓. พระเฮ้
๔. พระแปลก	๕. พระเชื้อ	๖. พระอธิการท่า
๗. พระอธิการถนอม	๘. พระบัว	๙. พระเหลื่อ
๑๐. พระอธิการปิ่น	๑๑. พระยา	๑๒. พระแป้น
๑๓. พระอาจารย์หว่า	๑๔. พระครูอนุวัตรบวรกิจ	

ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลบางน้ำเปรี้ยว

๙. วัดบางน้ำเปรี้ยว

วัดบางน้ำเปรี้ยว ตั้งอยู่เลขที่ ๓๗ หมู่ที่ ๑ บ้านบางน้ำเปรี้ยว ตำบลบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีที่ดินวัด ๒๘ ไร่ ๓ งาน ๔๕ ตารางวา มีที่ธรณีสงฆ์จำนวน ๒ แปลง เนื้อที่จำนวน ๙๔ ไร่ ๕๒ ตารางวา

ประวัติ

วัดบางน้ำเปรี้ยว ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๑ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๘ เมตร ยาว ๒๕ เมตร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ปัจจุบันเปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๘ เมตร ยาว ๒๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕
๒. ศาลาการเปรียญ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๑๔ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑
๓. หอสวดมนต์ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๑๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐
๔. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๑๓ หลัง เป็นอาคารไม้ ๗ หลัง ครึ่งไม้ครึ่งตึก ๑ หลัง และตึก ๕ หลัง
๕. วิหาร กว้าง ๕ เมตร ยาว ๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓
๖. ศาลาประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นขนาดใหญ่ จำนวน ๑ หลัง
๗. ศาลาสำหรับนั่งพักผ่อนริมน้ำ จำนวน ๒ หลัง
๘. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระครูรัตนสุนทร	พ.ศ. ๒๕๑๙
๒. พระครูจารวีวรรณภรณ์	พ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๓๑
๓. พระครูวิสุทธิศีลาจารย์คุณ (ชอบ)	พ.ศ. ๒๕๓๑ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลหมอนทอง*

๑๐. มัสยิดดารุ้ลคอยร็อต

มัสยิดดารุ้ลคอยร็อต ตั้งอยู่เลขที่ ๑๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลหมอนทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ประมาณ ๔ ไร่ ๒ งาน ๔ ตารางวา

ประวัติ

มัสยิดดารุ้ลคอยร็อต จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นลำดับที่ ๑๘ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่มีหลักฐานบันทึกไว้ว่าสร้างตั้งแต่เมื่อไหร่ แต่มีเรื่องเล่าว่า ใน พ.ศ. ๒๒๐๐ ได้มีชาวมุสลิมจำนวน ๗ - ๘ ครอบครัวในตระกูลเดียวกัน ได้อพยพมาจากคลองกะจะ บ้านป่าหวหมาก มาตั้งถิ่นฐานที่บริเวณริมคลอง ๑๘ หลังจากมีประชาชนเข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันมากขึ้น ใน พ.ศ. ๒๓๕๐ โต๊ะกี โต๊ะวัง และประชาชนในชุมชนได้ร่วมมือกันก่อสร้างอาคารมัสยิดเรือนไม้ขึ้นมา ภายหลังที่มัสยิดเรือนไม้ชำรุด จึงได้ก่อสร้างเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก นับว่าเป็นอาคารหลังแรกของฉะเชิงเทรา โดยโต๊ะกี หวังเสมียน ได้นำดินในคลอง ๑๘ มาเผาเพื่อนำมาก่อสร้างอาคารมัสยิดจนสำเร็จใน พ.ศ. ๒๓๙๐ และใช้ในการประกอบศาสนพิธีเป็นเวลานาน จนอาคารมัสยิดชำรุด ใน พ.ศ. ๒๕๐๐ คณะกรรมการจึงให้สร้างขึ้นใหม่ โดยมีนายแพทย์อนุวัฒน์ อิสระชัย เป็นผู้นำ ด้วยเงินที่ได้จากการขายนาจำนวน ๖ ไร่ ๆ ละ ๘๐๐ บาท ของนายโต๊ะกีเด และเงินของผู้มีจิตศรัทธาอื่น จนสร้างอาคารมัสยิดสมบูรณ์ ต่อมาได้มีการขยายอาคารให้กว้างขวางมากขึ้นและใช้ปฏิบัติศาสนกิจมาจนถึงปัจจุบัน

สิ่งก่อสร้างภายในมัสยิด

การบริหารและการปกครอง มีอิหม่ามเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. นายฮาซัน ยะกิบ
๒. นายครูหรั่ง เกตุเลขา
๓. นายสุบิน มะติมุ
๔. นายสมศักดิ์ หมดหมุด

๑๑. วัดคลอง ๑๘

วัดคลอง ๑๘ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ริมห้วยคลอง ๑๘ ตำบลหมอนทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ จำนวน ๑๐ ไร่ ๓ งาน ๘๘ ตารางวา

ประวัติ

วัดคลอง ๑๘ อยู่ริมถนนสายบางน้ำเปรี้ยว - ตลาด ๑๖ (ถนนสายฉะเชิงเทรา - นครนายก) ตามหลักฐานได้บันทึกว่า เมื่อกรมชลประทานได้ขุดคลอง ๑๘ ขึ้น ประชาชนจึงเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีการสร้างวัดขึ้น เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ด้วยการนำของขุนคณิน เขนยทอง (กำนันณรงค์แจ้งสัจจา) ได้ร่วมกับตระกูลภรรยา (นางบาง) นายวอน นวลแก้ว นางเอม นวลแก้ว นายคอน พานแก้ว นางเพียร ยิ่งรุ่งเรือง บนพื้นที่ของนายวอนกับนางเอม นวลแก้ว เป็นสถานที่ตั้งวัด

ปัจจุบัน วัดคลอง ๑๘ เป็นวัดที่มีกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของจิตใจ ด้านการศึกษา ด้านการเผยแพร่ในวันสำคัญต่างๆ และเป็นสถานที่อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ เพื่อเตรียมให้เด็กมีความพร้อม อายุระหว่าง ๓ - ๕ ปี

ซุ้มประตูวัดขนาดใหญ่ ประดับด้วยลวดลายพระพุทธรูปปางตรัสรู้แบบอินเดีย ส่วนรั้ววัดสร้างด้วย โครงสแตนเลสอย่างดี ประดับด้วยลวดลาย ดอกไม้สีทอง สวยงาม มีภาพปูนปั้นธรรมชาติบนกำแพงวัด ด้านใน บริเวณพื้นวัดปูลาดด้วยซีเมนต์

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ กว้าง ๒๘ เมตร ยาว ๕๐ เมตร ซุ้มประตูด้านบนเป็นรูปอดีตเจ้าอาวาส พระอุโบสถ ประดับด้วยกรอบบานประตูที่ประดับเป็นลวดลาย สวยงาม มีลายปูนปั้นเทพพนม ซุ้มประตูอุโบสถ สร้างใน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๘

๒. ศาลาการเปรียญ ลวดลายบนศาลาการเปรียญเป็นรูปเทพนารายณ์ทรงครุฑ สร้างใน พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. หอระฆัง

๔. วิหารหลวงพ่อโสธร

๕. กุฏิสงฆ์ ๖ หลัง เริ่มก่อสร้างในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา

๖. กุฏิพระราชาชมรมร่วมใจหลังที่ ๒

๗. วิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปางนั่งขัดสมาธิ ศิลปะสมัยสุโขทัย

๘. ศาลาริมน้ำ ด้านบนเป็นอาคารไม้ ด้านล่างเป็นปูน

๙. ศาลาการเปรียญ จำนวน ๑ หลัง

๑๐. ฌาปนสถาน จำนวน ๑ หลัง

๑๑. ศาลาสำหรับนั่งพักผ่อนริมแม่น้ำ จำนวน ๒ หลัง

สิ่งที่สำคัญภายในวัด

พระพุทธรูปสี่องค์ เป็นพระพุทธรูปสำริดองค์แรกของโลก เกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๗๐๐ ปีที่แล้ว ณ เกาะลังกา ปัจจุบัน ประชาชนยังให้ความเคารพเลื่อมใส นับถือ และเป็นพระคู่บ้านคู่เมืองตลอดมา เชื่อว่าหลวงพ่อกมีความศักดิ์สิทธิ์ มีबारมีอำนาจคุ้มครอง พระพุทธรูปสี่องค์ที่วัดคลอง ๑๘ นับเป็นองค์ที่ ๕ ของประเทศไทย สร้างด้วยเงินแท่งทองคำ น้ำหนัก ๙๐ กิโลกรัม มีพระอุณาโลมเป็นทองคำ พระเกตุเป็นนาก เนื้อสำริด ได้รับพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ และได้ทำการหล่อเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๗ เวลา ๑๓.๔๒ น. โดยมีพระเทพคุณาธาร เจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พลโทวิทย์ นิมนวล ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นประธานฝ่ายฆราวาส ออกแบบองค์พระโดย กรมศิลปากร ต่อมาพระครูสถิตปัญญารัตน์ ได้จัดงาน อัญเชิญพระพุทธรูปสี่องค์ประดิษฐานในพระอุโบสถ ของวัดคลอง ๑๘ โดยมี ๗ พญา ประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็นประธาน

พระพุทธรูปสี่องค์ที่สำคัญของประเทศไทย มี ๕ องค์ คือ ๑. องค์เดิมอยู่ที่พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๒. อยู่ที่ศาลากลางจังหวัด

ระยอง ๓. อยู่ที่ศาลากลางจังหวัดชลบุรี ๔. อยู่ที่วัดเกตวดีศรีวราราม จังหวัดสมุทรสาคร ๕. อยู่ที่อุโบสถ
วัดคลอง ๑๘ (อัฐารสาราม)

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. หลวงพ่อปาน	พ.ศ. ๒๔๔๙ - ๒๔๕๒
๒. หลวงพ่อแพ่ง	พ.ศ. ๒๔๕๓ - ๒๔๕๘
๓. หลวงพ่อแสน	พ.ศ. ๒๔๕๙ - ๒๔๖๐
๔. หลวงพ่อฉ่าง	พ.ศ. ๒๔๖๐ - ๒๔๖๘
๕. หลวงพ่อมณี	พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๗๐
๖. หลวงพ่อเสาร์	พ.ศ. ๒๔๗๑ - ๒๔๗๓
๗. หลวงพ่อโชติ	พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๗๕
๘. หลวงพ่อโพย	พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๘๐
๙. หลวงพ่อรอด	พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๔
๑๐. หลวงพ่อทองดี	พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๔๘๗
๑๑. พระครูวิบูลย์สารธรรม	พ.ศ. ๒๔๘๗ - ๒๕๒๘
๑๒. พระครูสถิตปัญญารัตน์	พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๕๖
๑๓. ดร.พระมหาวิทย์ สิริภักโท	พ.ศ. ๒๕๕๖ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลสิงโตทอง*

๑๒. วัดพุทธอุดมวิหาร

วัดพุทธอุดมวิหาร ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติ

วัดพุทธอุดมวิหาร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นคณะสงฆ์สังกัดมหานิกาย

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร
๒. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘
๓. หอสมุดมนต์ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐
๔. กุฏิสงฆ์ เป็นอาคารไม้ จำนวน ๕ หลัง
๕. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑ หลัง
๖. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง
๗. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช จำนวน ๑ หลัง
๘. รูปปั้นพระสาวลี
๙. ศาลาพักผ่อนริมน้ำ
๑๐. ศาลารูปปั้นหลวงพ่อดองดี

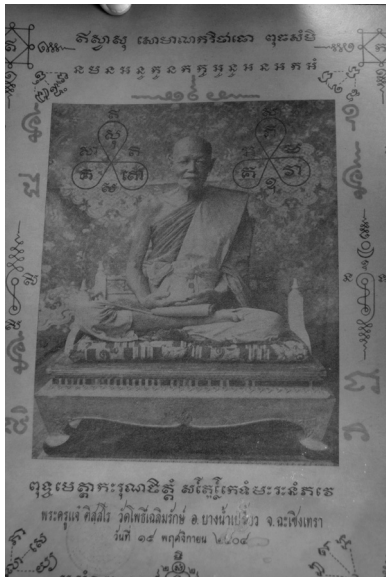

ภายหลังจากการรื้อศาลาการเปรียญไม้หลังเก่า ทางวัดยังได้เก็บรักษาเครื่องบนอาคารไม้ที่ชำรุดไว้
 เช่น ใบระกา หางหงส์ ซ่อฟ้า เป็นต้น แต่ยังไม่ได้จัดเก็บให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้คุณค่ามรดกทางวัฒนธรรม
 ให้กับผู้นสนใจ

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. หลวงพ่อทองดี สีลสารโร	พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๕๘
๒. พระอธิการวิรัตน์ ฐานวโร (อาจารย์ดี)	พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑
๓. พระบวรวิทย์ ธนปาโล	พ.ศ. ๒๕๖๒ - ปัจจุบัน

บารมีหลวงพ่ทองดี

ชาวบ้านมีความเลื่อมใสในรูปปั้นหลวงพ่ทองดี ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องการบนบานไม่ให้ฝนตก ในช่วงที่ทางวัดหรือชุมชนจะมีงาน เพื่อไม่ให้สถานที่จัดงานเปียกฝน หากไม่ได้ทำการบนบานหลวงพ่ก่อน จัดงานส่วนใหญ่จะมีฝนตกลงมา จึงต้องจัดรูปบนบานด้วยสิ่งของต่างๆ โดยเฉพาะหัวหมู เชื่อกันว่าจะทำให้ การบนบานได้ผลดีที่สุด ในขณะที่หลวงพ่แฉ่ ตีสโร วัดโพธิ์เฉลิมรักษ์ คลอง ๒๐ ที่เป็นพระสหายกับ หลวงพ่ทองดี มีความศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องการขอฝน หากต้องการให้ฝนตกขอเพียงให้จัดรูปบนบานจะทำให้ ฝนตกทุกครั้ง

๑๓. มัสยิดอัลอัซฮาร์

มัสยิดอัลอัซฮาร์ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ประมาณ ๘ ไร่ ๒ งาน ๙๕ ตารางวา

ประวัติ

มัสยิดอัลอัซฮาร์ จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๒ ลำดับที่ ๒๔ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ไม่มีหลักฐานบันทึกเกี่ยวกับการสร้าง มีเพียงคำเล่าขานไว้ว่าในปี พ.ศ. ๒๔๓๒ หรือสมัยรัชกาลที่ ๕ มีมุสลิมกลุ่มหนึ่งมาจากทางใต้สุดจากอาณาจักรปัตตานีมาตั้งหลักแหล่งประกอบอาชีพบริเวณทุ่งย้อย บางกะปิ (มหาวิทยาลัยรามคำแหงในปัจจุบัน)

ต่อมาได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อค้นหาพื้นที่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงเห็นว่าบริเวณบางน้ำเปรี้ยวมีความสมบูรณ์ดีจึงได้อพยพมาตั้งหลักแหล่งบริเวณนี้ ประกอบกับรัชกาลที่ ๕ ได้ว่าจ้างบริษัท คุณาสยาม ทำการรังวัดจัดสรรที่ดินในบริเวณนี้และจัดคูคลองให้มีความเหมาะสมโดยมีพระองค์เจ้าไชยานุชิต เป็นผู้ทรงริเริ่มในการจัดการชลประทาน ต่อมา โต๊ะกีกอง หรือนายกองเลาะ พร้อมครอบครัว คือ โต๊ะเบาะฮัมมดัล หรือ แอดำ ผู้เป็นภรรยา พร้อมกับน้องๆ รวมทั้งน้องเขยอีก ๒ คน ได้อพยพจากทุ่งย้อยบางกะปิมาร่วมบุกเบิกทำมาหากินบริเวณซอยที่ ๑๙ พร้อมกับกลุ่มโต๊ะยีกอเดคลอง ๑๘ คน

เมื่อมีชุมชนอิสลามมากขึ้น ทุกคนจึงพร้อมใจกันสร้างมัสยิดขึ้นมา เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนา อาคารมัสยิดหลังดังกล่าวใช้ประมาณ ๓๐ กว่าปี จนถึง พ.ศ. ๒๔๕๒ ปลายรัชกาลที่ ๕ ชุมชนจึงได้ร่วมกันสร้างมัสยิดที่ถาวรขึ้นโดยโต๊ะกีกอง ได้มอบหมายให้ครูหุ่ญ มะลูลีม และ โต๊ะกีกัก กาสุรงค์ ร่วมกันดำเนินการแต่งงานส่วนใหญ่โต๊ะกีกัก กาสุรงค์ เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง เนื่องจากเป็นผู้มีความรู้ในการก่อสร้าง

ส่วนครูหุ่่น มะลุ่ลิม เน้นสอนหนังสือจึงไม่ค่อยมีเวลา การก่อสร้างมัสยิดเสร็จสมบูรณ์ด้วยความร่วมมือกับชุมชนและจัดหาช่างชาวจีนมาดำเนินการก่อสร้าง เปิดใช้ในวันที่ ๑๘ เดือนรอฎบ์ ฮิจเราะฮ์ศักราช ๑๓๒๒ (ประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๔) และมีอายุการใช้งานยาวนานถึง ๑๔๐ ปี

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ และ พ.ศ. ๒๔๙๐ รัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ ฝ่ายอิสลาม และ พ.ร.บ.ว่าด้วยมัสยิด ตามลำดับ ทำให้มัสยิดทั่วประเทศจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตาม พระราชบัญญัติ มัสยิดแห่งนี้งได้จดทะเบียนและตั้งชื่อว่า อัลอัสฮาร์ เนื่องจากอดีตประธานกรรมการอิสลาม ประจำจังหวัดฉะเชิงเทราเคยไปศึกษาที่อัลอัสฮาร์ โดยมีนายยีฟัด กาสูรงค์ เป็นอิหม่าม นายสะและห์ มะลุ่ลิม เป็นคอเต็บ และนายเลาะ เลาะหนับ เป็นบิหลั่น

สิ่งก่อสร้างภายในมัสยิด

การบริหารและการปกครอง มีอิหม่ามเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. นายยีฟัด กาสุงค์

พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๔๙

๒. ว่าง

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๑

๓. นายจารึก เช็นเจริญ

พ.ศ. ๒๕๕๒ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลดอนจันทน์*

๑๔. มัสยิดอัสตักวา

มัสยิดอัสตักวา ตั้งอยู่เลขที่ ๓๑ หมู่ที่ ๗ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ ๓ งาน ๑๘ ตารางวา

ประวัติ

มัสยิดอัสตักวา (ปากคลอง ๒๐) จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นลำดับที่ ๓๑ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ไม่มีหลักฐานการสร้าง แต่มีคำบอกเล่าว่าประมาณ ๖๐ ปีก่อน ชุมชนในหมู่ที่ ๕ ๖ ๗ ๘ และ ๙ ในตำบลดอนฉิมพลี มีชื่อว่า ชุมชนดอนกลาง บ้านปากคลอง ๒๐ และบ้านล่าง ประกอบอาชีพทำเกษตร มีที่ตั้งถิ่นฐานอาศัยตามลำคลอง ๑๗ ต่อมาชุมชนทั้ง ๓ หมู่บ้านมีประชากรเพิ่มมากขึ้น ผู้นำหมู่บ้านจึงปรึกษารื้อถอนในเรื่องการสร้างมัสยิดขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการสอนศาสนาและปฏิบัติศาสนกิจ จึงได้ร่วมกันสร้างมัสยิดขึ้นมา ณ บ้านปากคลอง ๒๐ เป็นอาคารไม้ทรงปั้นหยา หลังคามุงด้วยสังกะสี โดยมี ฮัจยีฮอดี เชนหลวง ฮัจยีชัน อับดุลสมัด ฮัจยีละเฮาะ ชันฮีม และนายประเสริฐ จิตต์หมวด เป็นผู้นำด้านการเรียนการสอนและปฏิบัติศาสนกิจ

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติอิสลาม มัสยิดแห่งนี้ได้ทำการจดทะเบียนภายใต้ชื่อว่า “มัสยิดอัสตักวา” โดยมีนายอดุล เชนหลวง เป็นอิมาม นายประเสริฐ จิตต์หมวด เป็นคอเต็บ และนายสุบิน หวังและ เป็นบิหลั่น

ต่อมาประชากรทั้ง ๓ หมู่บ้านมีจำนวนมากขึ้นทำให้พื้นที่ของมัสยิดไม่เพียงพอ ทุกคนจึงพร้อมใจกันสร้างมัสยิดหลังใหม่ขึ้นมาเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก มีความกว้าง ๙ เมตร ความยาว ๑๘ เมตร และสร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ และใช้งานมาจนถึงปัจจุบัน

สิ่งก่อสร้างภายในมัสยิด

วันที่เดินทางไปเก็บข้อมูลประวัติมัสยิดตรงกับวันศุกร์ จึงได้บันทึกภาพที่เกี่ยวข้องด้วยพิธีกรรมละหมาดของชาวมุสลิม ทำให้ทราบว่าการปฏิบัติตนตามหลักศาสนายังเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ชาวมุสลิมยึดมั่นตั้งใจ และได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีในการจัดหาข้อมูล

การบริหารและการปกครอง มีอิหม่ามเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. นายอดุล เซ็นหลวง
๒. นายสุรียันต์ อัลดุลสมัด

๑๕. มัสยิดรูลุมตตะกิน

มัสยิดรูลุมตตะกิน ตั้งอยู่เลขที่ ๕ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ประมาณ ๕ ไร่ ๒ งาน ๕๐ ตารางวา

ประวัติ

มัสยิดรูลุมตตะกิน (ดอนกลาง คลอง ๑๗) จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นลำดับที่ ๙ ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ไม่มีหลักฐานการสร้าง แต่มีคำบอกเล่าไว้ว่า ได้มีชนชาวอิสลามที่ได้อพยพมาจากภาคใต้ มาอาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณคลอง ๑๗ โดยมีเชื้อสายพ่อมาจากปัตตานี เชื้อสายแม่มาจากมลายู (มาเลเซีย) และได้ร่วมกันก่อสร้างมัสยิดขึ้นบริเวณหมู่ที่ ๖ ฝั่งตะวันออก ซึ่งเป็นที่ดินส่วนบุคคล ต่อมาเมื่อผู้บริจาคที่ดินฝั่งตะวันตก จึงย้ายมัสยิดมาทางฝั่งตะวันตก หมู่ที่ ๕ ในปี พ.ศ. ๒๔๖๙ โดยฮัจยีดาเตะ ซอหมัน อิหม่ามประจำมัสยิด ในขณะนั้นได้บริจาคที่ดิน จำนวน ๖ งาน สร้างเป็นอาคารเรือนไม้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ สัปบุรุษมัสยิด ได้ร่วมในการซื้อที่ดินขยายเพิ่มเป็น ๕ ไร่ ๒ งาน ๕๐ ตารางวา แบ่งเป็นพื้นที่มัสยิด ศูนย์อบรมจริยธรรม และกุโบร์ ๒ ไร่ ๕๐ ตารางวา และโรงเรียนสุเหร่าดอนกลาง ประมาณ ๓ ไร่

สิ่งก่อสร้างภายในมัสยิด

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ฮัจยีฮานาฟี สังขยาลอ อิหม่าม ร่วมกับชุมชนได้ก่อสร้างมัสยิด เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น กว้าง ๕ วา ยาว ๑๐ วา

และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้ขยายด้านข้างทั้งสองด้าน เป็นขนาดกว้าง ๑๐ วา ยาว ๑๐ วา และก่อสร้างสุโตะ เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดกว้าง ๑๐ วา ยาว ๕ วา และใช้ประกอบศาสนกิจเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

การบริหารและการปกครอง มีอิหม่ามเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. ฮัจยีดาเฮะ ซอมนัน
๒. ฮัจยีเซ็น
๓. ฮัจยีมุด มะลิวัลย์
๔. ฮัจยีหวัง ยีหวังนิ
๕. ฮัจยีฮานาฟี สังขยาลอ
๖. นายสมนึก เจ๊ะหมัด

๑๖. วัดรามัญ คลอง ๑๗

วัดรามัญ คลอง ๑๗ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ ๗ ไร่ ๓ งาน ๔๙ ตารางวา

ประวัติ

ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นคณะสงฆ์สังกัดธรรมยุติกนิกาย เป็นวัดที่มีชุมชนชาวมอญอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมที่ยังคงปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน สิ่งก่อสร้างภายในบริเวณมีความเกี่ยวข้องกับ ความศรัทธาและสัญลักษณ์แห่งความเป็นชนชาวมอญ เช่น ต้นเสาหงส์ พระพุทธรูปหยกขาว เป็นต้น

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕
๒. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๔ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘
๓. หอสมุดมนต์ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕
๔. กุฏิสงฆ์ สร้างเป็นอาคารไม้ จำนวน ๕ หลัง
๕. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๕ หลัง
๖. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง
๗. ศาลาพักผ่อนริมน้ำ จำนวน ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระเจริญ วุฒิจันทโก

พ.ศ. ไม่ระบุ - พ.ศ. ๒๕๖๒

๑๗. วัดสุวรรณเทมีย์

วัดสุวรรณเทมีย์ เลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๑๑ บ้านคลอง ๑๗ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติ

วัดสุวรรณเทมีย์ ตั้งอยู่คลอง ๑๗ ฝั่งตะวันตก สร้างขึ้นเมื่อปีชกาล เดือน ๘ ขึ้น ๑๐ ค่ำ จุลศักราช ๑๒๘๘ ตรงกับวันเสาร์ที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๙ เริ่มสร้างวัดตามเจตนารมณ์ของนางปาน สุวรรณเทมีย์ บนที่ดินของนางสุน (จุ่น ไกเซอร์) ที่ได้มอบบางส่วนในการจัดการสร้างวัด ในจำนวน ๑๔ ไร่ ๒ งาน ๗๘ ตารางวา ชื่อวัดได้มาจากนามสกุลของผู้ก่อตั้งวัดคือ นางปาน สุวรรณเทมีย์ ภรรยาขุนนาคฆมาศก (ทองอยู่) โดยมอบหมายให้บุตรธิดา ๓ คน เป็นผู้จัดการ คือ พระยานานาคฆมาศก (สุดใจ สุวรรณเทมีย์) คุณประสิทธิ์สรพล (จง สุวรรณเทมีย์) นางนเรศนรรักษ์ (ลำไย วานิกกุล)

“สุวรรณเทมีย์” เป็นชื่อนามสกุลซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานให้แก่ หลวงนาคฆมาศก (สุดใจ) เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๗ สร้างกุฏิขึ้นมา ๒ หลัง และศาลา ๑ หลัง โดยนายครุฑ - นางชื่น ศรีสุทธีวงศ์ นายชู - นางเขียน วิริยะบุรณ์ นายเกร - นางเนย นายชม - นางผิน ร่วมกับชาวบ้านที่ร่วมสมทบทุนเงินทำบุญ

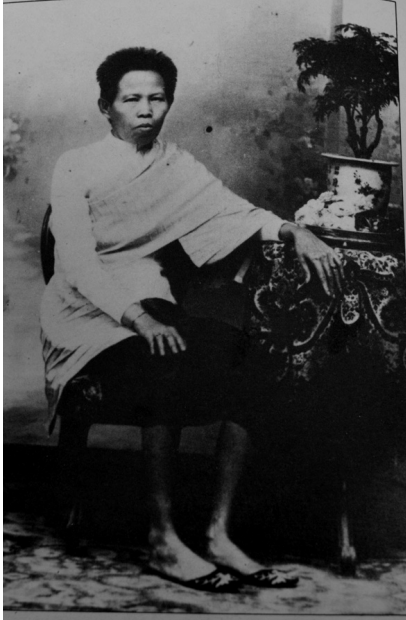
ใน พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๗๗ พระยานานาคฆมาศก - คุณหญิงแสร้ สุวรรณเทมีย์ ขุนประสิทธิ์สรพล นางเปลี่ยน สุวรรณเทมีย์ และพระนเรศนรรักษ์ - นางนเรศนรรักษ์ (ลำไย วานิกกุล) ได้สร้างพระพุทธรูปให้เป็นพระประธานและพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร รอยพระพุทธรูป พระศรีอริยเมตไตรย

ใน พ.ศ. ๒๔๘๘ นางจุ่น ไกเซอร์ ได้อุทิศที่ดินเพิ่มเติม ๔๕ ตารางวา รวมเป็นที่ดิน ทั้งสิ้น ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๒๓ ตารางวา

ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ นายบุญชู - นางเขียน วิริยะบุรณ ได้อุทิศที่ดินเพิ่มเติม จำนวน ๑๐ ไร่

ใน พ.ศ. ๒๔๙๙ - ๒๕๑๒ นางกี ลิมสุวรรณ ได้ถวายที่ดินให้กับวัดเพิ่มเติม จำนวน ๑๒ ไร่ ได้สร้างโรงเรียนให้อยู่ในความอุปถัมภ์ของวัด เมื่อพระครูภักตกิจจาธรร (เขียน กิตติภักโท) ได้มรณภาพแล้ว

ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ พระครูเสนาะ ปริบุญโญ ได้ปฏิสังขรณ์เพิ่มเติม คือ สุสานถาวรต่อจากเจ้าอาวาสองค์เดิม และ เชื้อนบริเวณหน้าวัด

นางปาน สุวรรณเทมย์

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ สร้างเมื่อ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๙ ปักเขตวิสุงคามสีมา ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ในสมัยพระครูภักตกิจจาธรร (เขียน กิตติภักโท) เป็นเจ้าอาวาส และผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๑
๒. หอระฆัง สร้างใน พ.ศ. ๒๕๑๕
๓. กุฏิ ๑ หลัง สร้างใน พ.ศ. ๒๕๑๗
๔. ศาลาการเปรียญทรงไทย ๑ หลัง สร้างใน พ.ศ. ๒๕๑๘
๕. ศาลาทำน้ำ สร้างใน พ.ศ. ๒๕๒๕
๖. กุฏิทรงไทย สร้างใน พ.ศ. ๒๕๒๖
๗. พระอุโบสถหลังใหม่ได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๙ ด้วยการจัดงานทอดกฐินสามัคคีในวันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๙
๘. ฌาปนสถานพร้อมศาลาธรรมสังเวช ๑ หลัง
๙. รูปหล่อพ่อโสธรกลางแจ้ง
๑๐. ศาลาพักผ่อนริมน้ำ ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระอธิการแพง บุญญาสุวรรณ	ไม่มีข้อมูล
๒. พระครูภัทรกิจจารุ (เขียน กิตติภัทโท)	ไม่มีข้อมูล
๓. พระครูเสนาะ ปริบูรณ์	ไม่มีข้อมูล

ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลบึงน้ำรักษ์

๑๘. วัดบึงนารางค์

วัดบึงนารางค์ หรือวัดคลอง ๑๕ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๘ ตำบลบึงนารางค์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่วัดจำนวน ๑๐ ไร่ ๑ งาน จากเดิมมีเนื้อที่ประมาณ ๒๕,๐๐๐ ตารางวา หรือ ๖ ไร่ ๑ งาน ต่อมา พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ดินจังหวัดได้อนุมัติให้ใช้ที่ดินราชพัสดุอีก ๔ ไร่ เป็นที่ตั้งวัดโดยไม่เสียค่าเช่าเหมือนก่อนหน้านี้

ประวัติ

สร้างเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๓๕ โดยนายสอน อารมณรัก บ้านคลอง ๑๕ เป็นผู้ยกที่ทำกินของตนถวายเป็นที่สร้างวัด ได้รับอนุญาตให้สร้างวัด เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๙ และได้รับพระราชทานให้ก่อสร้างวัด เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๑

ชุมประต้วัดบึงนารางค์ ประดับด้วยดอกไม้สดลายไทย มีใบระกา ๔ ชั้น ด้านบนเป็นยอดทรงปราสาท หน้าบันประดับด้วยพระอินทร์ ประดับด้วยสดลาย ส่วนด้านในหน้าบัน ประดิษฐานหลวงพ่อโสธร บนดอกบัวบาน

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ ก่อสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่ออิฐ เครื่องบนไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงกระเบื้องเคลือบ กว้าง ๘ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

๒. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๒๑ เมตร ยาว ๔๐ เมตร พื้น ฝา เสาบน เครื่องบนไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงด้วยกระเบื้องธรรมดา สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๐

๓. หอฉัน - หอสวดมนต์ กว้าง ๘.๕ เมตร ยาว ๑๕.๕๐ เมตร ทรงไทย ๒ ชั้น ชั้นล่างเป็นหอฉัน ชั้นบนเป็นหอสวดมนต์ ผนังก่ออิฐฉาบปูน เครื่องบนเป็นไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบ ด้านหลังเป็นคลังเก็บของโรงครัว

๔. กุฏิสงฆ์ เป็นครึ่งตึกครึ่งไม้ ๒ หลัง ทรงไทย ๒ ชั้น ห้องแถว ๑ หลัง เป็นห้องเล็กเฉพาะพระ ๑ รูป ทรงไทย ๖ หลัง ส่วนล่างถึงพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก เสา เครื่องบนไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงด้วยกระเบื้องลอนเล็กสีเขียว

๕. หอระฆัง กว้าง ๔ เมตร ยาว ๔ เมตร สูง ๖.๕ เมตร คอนกรีตทั้งหลัง ๔ มุขทรงไทย หลังคามุงด้วยกระเบื้องเคลือบ ลูกกรงเคลือบ ข้างบนฉาบปูนข้างล่างหินล้าง

๖. ฌาปนสถาน กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๓๐ เมตร ทรงไทยชั้นเดียว เสาคอนกรีต เครื่องบนไม้เนื้อแข็ง หลังคามุงกระเบื้องลอนเล็กสีเขียว ได้รับการอุปถัมภ์จากนายชวน หุตะภิญโญ

๗. สุสาน กว้าง ๒.๕๐ เมตร ยาว ๑๒ เมตร สูง ๒.๔๐ เมตร บรรจุ ๒๔ ศพ

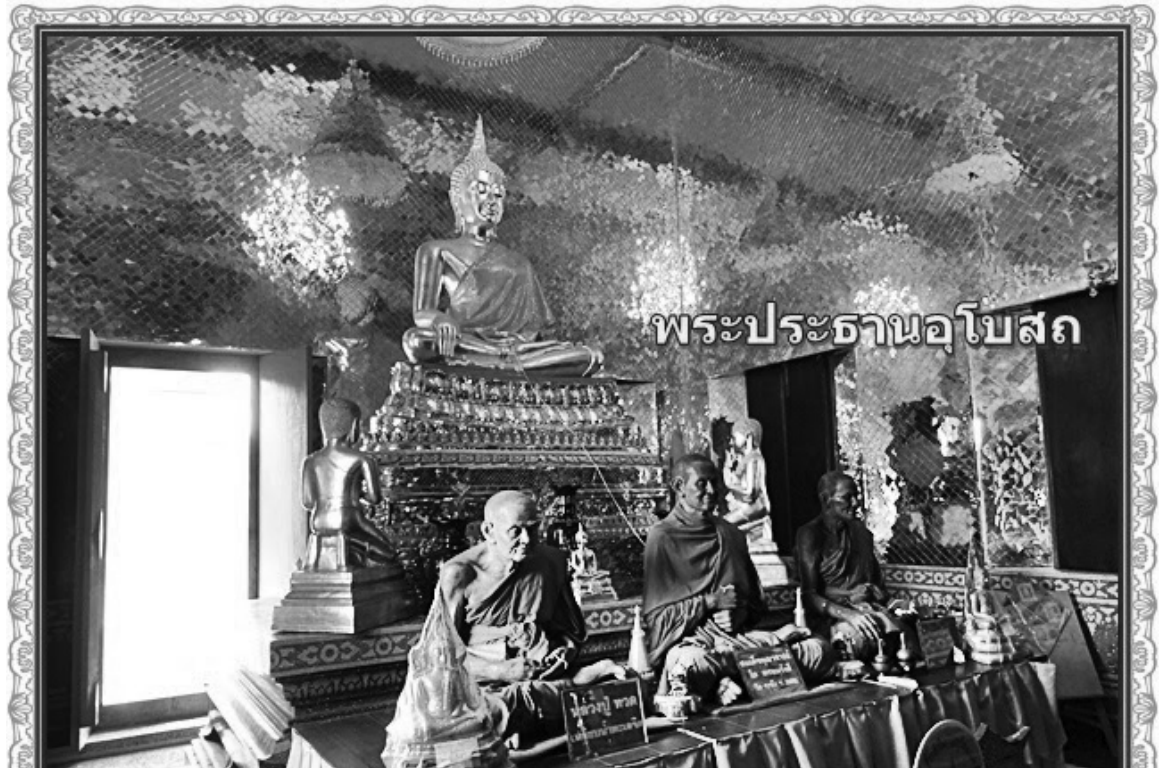
สิ่งที่น่าสนใจ

๑. บริเวณที่ตั้งฉาปนสถาน ในอดีตเมื่อ ๘๐๐ ปีที่แล้วในสมัยสุโขทัย เป็นที่ฝังศพทหารมากมาย เพราะว่ในขณะที่ยทหารมาพักตรงบริเวณนั้นได้เกิดโรคหิวาห์ขึ้น ทำให้ทหารเสียชีวิตประมาณ ๒๐๐ คน ศพทั้งหมดถูกฝังบริเวณนั้น เมื่อขุดดินบริเวณนั้นจึงพบซากโครงกระดูกมากมายทับถมอยู่พร้อมกับพบอาวุธ และเสื้อผ้าทหารมากมาย นอกจากนี้ยังได้พบพระศิลาแลงเพียงครึ่งองค์ หน้าตักกว้าง ๔๙ เมตร สูง ๙๐ ซม. ภายหลังได้ยุติการขุดค้น จึงทำให้วัตถุโบราณยังจมอยู่ใต้ดินลึก ๑.๕ เมตร

๒. บริเวณตรงที่พบพระพุทธรูปโบราณ ได้สร้างอุโบสถไว้ ส่วนบริเวณที่พบศพทหาร ปัจจุบัน คือ มุมกุฏิของเจ้าอาวาส

๓. พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ ขนาดหน้าตัก ๕๐ ซม. และชิ้นส่วนพระพุทธรูปเก่าๆ เช่น พระกร พระเพลา พระเศียร เป็นต้น จากสมัยอยุธยาและสมัยสุโขทัย ถูกนำมาหลอมรวมกันแล้วเรียกชื่อใหม่ว่า “หลวงพ่อบึงน้ำรักษ์” ตามชื่อวัด

รูปปั้นหลวงพ่โต พรหมรังสี

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. พระสอน ปฐโม (อดีตเจ้าคณะตำบลบึงนารางค์) พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๔๒	
๒. พระอาจารย์เพ็ง เทวธัมโม	พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๔๔๔
๓. พระประมวล รามธัมโม	พ.ศ. ๒๔๔๔ - ๒๔๔๗
๔. พระอธิการทองอยู่ จตตสลโโล	พ.ศ. ๒๔๔๗ - ๒๔๕๒
๕. พระอธิการปลั่ง อิทธิสโร	พ.ศ. ๒๔๕๒ - ๒๔๙๐
๖. พระอธิการตง ชุตินธโร	พ.ศ. ๒๔๙๐ - ๒๔๙๒
๗. พระปลัดผิน สคารโว	พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๐๔
๘. พระปลัดสง่า ติสาโร	พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๑๔
๙. พระครูวิชิตธรรมโสภณ	พ.ศ. ๒๕๑๔ - ๒๕๕๐
๑๐. พระครูสมุห์หนันทพัฒน์ อายุวัฑฒโก	พ.ศ. ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลค้อแดง*

๑๙. วัดไผ่ดำเจริญสุข

วัดไผ่ดำ ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ ๙ ไร่ ๒ งาน มีชุมชนขนาดใหญ่ ด้านบนตรงกลางประดิษฐานพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ส่วนสองประตูเล็กด้านข้าง ประดิษฐานพระพุทธรูปปางนังสมาธิ ส่วนใหญ่ภายในชุมชนจะนำอาคารต่างๆ ประดับด้วยพระพุทธรูปปูนดำปางต่าง ๆ

ประวัติ

วัดไผ่ดำ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๘ เปิดเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ การก่อสร้างวัดไผ่ดำ มีหลักฐานที่บันทึกถึงการก่อสร้างที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรแน่นอน ต้องอาศัยจากการสืบปากคำจากผู้ที่เคยรู้เคยได้ยินมาหรือได้เคยร่วมการก่อสร้างในศาสนสถานนั้นมา สันนิษฐานว่าวัดไผ่ดำคงจะสร้างขึ้นก่อนสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งได้รับคำบอกเล่ามา คุณยายพริ้ง ศรีพฤกษ์ ท่านได้เคยมาช่วยทางวัดขนดินมาถมที่ทำเป็นฐานสำหรับสร้างโบสถ์หลังปัจจุบัน เมื่อสมัยที่ท่านยังเป็นสาว ๆ ดังนั้นเมื่อนับมาถึงขณะนี้ก็เป็นระยะเวลาถึงร่วม ๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว วัดไผ่ดำก็คงจะสร้างขึ้นก่อนโบสถ์ในลักษณะของสำนักสงฆ์หรือเป็นวัดมาก่อนหน้านั้นแล้วด้วยประมาณว่าคงจะมีอายุมากกว่า ๑๐๐ ปีขึ้นไป แต่เดิมวัดไผ่ดำตั้งอยู่บนฝั่งใต้ของคลองแสนแสบ เขตท้องที่หมู่ที่ ๕ ซึ่งเอื่อยๆ กับปัจจุบันไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๓๐๐ เมตร ต่อมาภายหลังได้มีการย้ายข้ามมาสร้างทางฝั่งใต้ของคลองแสนแสบใหม่โดยใช้ชื่อเดิมว่า “วัดไผ่ดำ” ตั้งอยู่ในเขตท้องที่

หมู่ที่ ๔ ของตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่อาณาเขตของวัดที่ใช้สร้างศาสนสถานประมาณ ๒๐ ไร่ และยังมีที่ดินซึ่งเป็นที่ธรณีสงฆ์อีกหลายแห่งด้วย

ในสมัยก่อนวัดไผ่ดำได้สร้างหอฉันและหอสวดมนต์ไว้ตรงกลางและมีกุฏิพระสงฆ์สร้างไว้อยู่รอบ และมีนอกชานไม้ต่อถึงกันหมดในระยะต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงสร้างแยกออกจากกันเป็นหลังๆ ไม่มีนอกชานเชื่อมต่อถึงกันอีก เป็นแบบเรือนไทยหลังคาสูงมุงด้วยจาก สังกะสี และกระเบื้อง ซึ่งทำการก่อสร้างอยู่ในแนวเดียวกันกับปัจจุบัน ศาสนสถานที่สำคัญของวัดไผ่ดำในการประกอบพิธีทางศาสนานั้นจะมีอาคารที่เป็นศาสนสถานโดยเฉพาะซึ่งบางแห่งก็ได้ชำรุดและรื้อถอนไปแล้ว บางแห่งก็ได้ทำการซ่อมหรือบูรณะใหม่ ซึ่งศาสนสถานเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าในทางสถาปัตยกรรมและคุณค่าทางจิตใจของผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทุนทรัพย์ทำการก่อสร้างไว้

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. พระอุโบสถหลังเก่า มีความเก่าแก่มากที่สุดแห่งหนึ่งของท้องถิ่น ซึ่งทำการก่อสร้างโดยช่างชาวจีน และก่อนที่จะทำการก่อสร้างได้ทำการถมดินเป็นฐานสูงขึ้นมาและได้ฝังไหของลงไปดินด้วยเพื่อใช้แทนเสาเข็มและเพื่อประโยชน์ทำให้เกิดเสียงก้องภายในพระอุโบสถ อาคารพระอุโบสถมีความยาวประมาณ ๑๒ เมตร และมีความกว้าง ๖ เมตร มีระเบียงยื่นออกมาทั้งด้านหน้าและด้านหลัง มีประตูเข้าทางด้านหน้า ๒ บานและทางด้านหลังมี ๑ บาน ฝาผนังของพระอุโบสถสร้างด้วยการก่ออิฐสอปูนและฉาบปูนทับอีกทีหนึ่ง ผนังมีหน้าต่างด้านละ ๕ บาน ส่วนเครื่องบนของพระอุโบสถมีหลังคาเป็นแบบ ๒ ชั้น มุงด้วยกระเบื้องปลายมน ซ่อฟ้าพระอุโบสถเป็นแบบทรงเตี้ยและแบน หางหงส์ประกอบด้วยใบระกามีลักษณะเป็นรูปหัวพญานาค หน้าบันใดเป็นลายปูนปั้นรูปหน้าสิงห์ขบและประกอบด้วยลายเถาไม้เลื้อยทางระเบียงด้านหน้าของพระอุโบสถมีพระพุทธรูปปูนปั้นประดิษฐานอยู่องค์หนึ่ง เรียกกันว่า หลวงพ่อยิ้ม เป็นที่เคารพนับถือและกราบไหว้บูชาของชาวบ้านมาก

๒. อุโบสถหลังใหม่ (กำลังก่อสร้าง)

๓. ศาลาการเปรียญ สร้างโดยใช้คอนกรีตทำเป็นเสา คานและฝาผนัง พื้นปูด้วยไม้ทั้งหมด ต่อระเบียงออกไปทางด้านหลังใช้เป็นที่พักบาตร ส่วนเครื่องบนหลังคามุงด้วยกระเบื้อง หน้าบันใดทำด้วยปูนปั้นและลงรักประดับกระจกสีทั้งด้านหน้าและหลัง ซ่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ทำด้วยปูนหล่อและลงรักประดับกระจกสีทั้งหมด ทำการก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓

๔. หอระฆัง ทำด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กทั้งหมด หลังคาทำเป็นแบบจัตุรมุขประกอบด้วย ลวดลายต่างๆ บางส่วนได้ลงรักประดับด้วยกระจกสี ข้างบนทำเป็นยอดแหลมคล้ายเจดีย์ ตัวอาคารแบ่งเป็น ๒ ชั้น สำหรับแขวนกลองและระฆัง

๕. กุฏิสำหรับพระสงฆ์ มีลักษณะเป็นแบบเรือนไทยทั้งหมดมีแบบเรือนไทยจั่วสูงและเรือนไทยมะลิลา

๖. หอฉัน

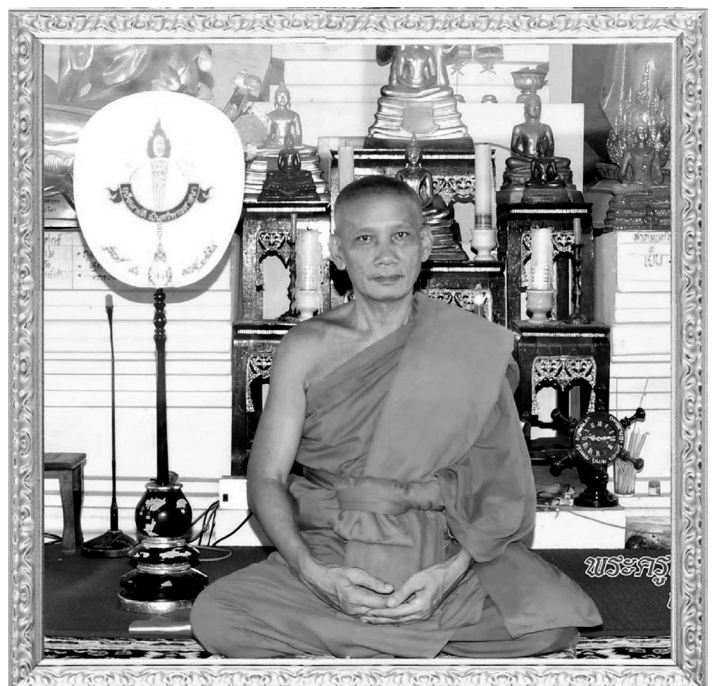
สิ่งที่น่าสนใจ

หลวงพ่อยิ้ม มีลักษณะเฉพาะตรงปากมีลักษณะยิ้ม มีความเชื่อกันว่าเป็นพระศักดิ์สิทธิ์สามารถกราบไหว้ขอพรในเรื่องต่างๆ ได้ เช่น เรื่องขอให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บ หน้าที่การงาน โชคลาภ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องห้ามฝน เมื่อเวลามีการจัดงานทำบุญถ้าไม่ต้องการให้ฝนตกก็จะบนบานหลวงพ่อยิ้มด้วยพวงมาลัย หัวหมู ขนมห้อย ผ้าสไบห่ม มะพร้าวอ่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อสมปรารถนาแล้วก็นำสิ่งของดังกล่าวไปถวายบูชา

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

๑. หลวงพ่อยิ้ม
๒. พระอาจารย์ผล
๓. พระอาจารย์เหลี่ยม
๔. พระอาจารย์ปลั่ง
๕. พระอาจารย์พิณ ธรรมสะโร
๖. พระสมุห์เย็น ธมมสีโต
๗. พระอาจารย์หมี
๘. พระอาจารย์वास
๙. พระอาจารย์นวัน คุณณธโม
๑๐. พระอาจารย์สิน สีสันหาโต
๑๑. พระครูผัน ดิสสุโร
๑๒. พระครูเวฬุธรรมสถิต

๒๐. วัดสว่างอารมณ์

วัดสว่างอารมณ์ ตั้งอยู่เลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๑๙ บ้านสว่างอารมณ์ ถนนสุวินทวงศ์ ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีที่ดิน ๑๒ ไร่ ๒ งาน ๕๖ ตารางวา

ประวัติ

วัดสว่างอารมณ์ ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๒ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร เป็นคณะสงฆ์สังกัดมหานิกาย

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถ กว้าง ๗ เมตร ยาว ๑๖ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ พระประธานประจำอุโบสถเป็นปางสมาธิสมัยเชียงแสนสร้างด้วยทองแดงรมดำ
๒. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔
๓. หอสวดมนต์ เป็นอาคารไม้ กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๑๕ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑
๔. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๙ หลัง เป็นอาคารไม้ ๓ หลัง อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๖ หลัง
๕. วิหารกว้าง ๔ เมตร ยาว ๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕
๖. ศาลาอเนกประสงค์ กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒
๗. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง
๘. โรงครัว จำนวน ๑ หลัง
๙. ศาลาทำน้ำทรงไทย จำนวน ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้

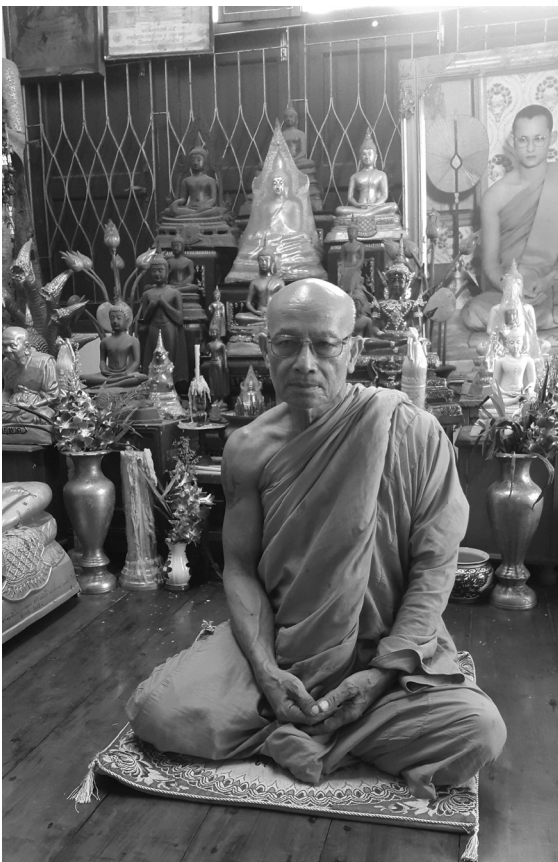
๑. พระครูพิบูลย์ธรรมโชติก
๒. พระครูประสาทศีลคุณ
๓. พระครูประสาทภูมิธรรมกร
๔. พระครูอุดมโชติรัตน์

ไม่มีข้อมูล

พ.ศ. ๒๔๙๙ - ๒๕๓๒

พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๔๕

พ.ศ. ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน

*ประวัติอดีต - โบราณสถาน
ตำบลดอนเกาะกา*

๒๑. วัดราษฎร์บำรุงศักดิ์

วัดราษฎร์บำรุงศักดิ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ ตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๒ งาน ๒๙ ตารางวา

ประวัติ

วัดราษฎร์บำรุงศักดิ์หรือวัดคลอง ๒๑ คณะสงฆ์มหานิกาย ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ มีหอกระจายข่าวเปิดสอนธรรมะวันละ ๑ ชั่วโมง มีกิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนทุกปี จัดส่งพระสงฆ์ไปสอนในโรงเรียนต่างๆ เปิดโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นวัดที่ยังคงรักษาความเป็นป่าไว้ได้เป็นอย่างดี มีวิธีการสร้างเสนาสนะบริเวณต้นไม้

เพื่อให้ได้อยู่ร่วมกับธรรมชาติ ดังนั้นภายในวัดจึงเต็มไปด้วยต้นไม้และที่ต้นไม้จะมีป้ายคำกลอนสอนใจหรือคติคำคมเพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่เข้ามาภายในวัดได้ศึกษาเรียนรู้ ภูมิส่วนใหญ่เป็นภูมิไม้ มีการจัดงานปริวาสกรรม มีสำนักงานเจ้าคณะตำบลดอนเกาะกาเป็นศูนย์เผยแผ่พุทธธรรมผ่านสื่อเทคโนโลยีโดยพระครูวิมลปัญญาการ รองเจ้าอาวาสและเลขานุการเจ้าคณะตำบลดอนเกาะกา นอกจากนี้วัดยังเคยเป็นศูนย์คอมพิวเตอร์ เพื่อบริการให้กับนักเรียนตลอด

วัดแห่งนี้ยังคงรักษาความเป็นป่าภายในวัดได้อย่างเหมาะสม มีวิถีชีวิตแห่งสงฆ์ภายใต้ร่มเงาแห่งธรรมชาติ เสนาสนะภายในวัดมุ่งเน้นการสร้างเพื่ออยู่ร่วมกันกับป่า รายล้อมด้วยต้นไม้สีเขียว

สิ่งก่อสร้างภายในวัด

๑. อุโบสถหลังเก่า กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๙ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ปัจจุบันได้สร้างพระอุโบสถหลังใหม่เรียบร้อยแล้ว
๒. ศาลาการเปรียญ กว้าง ๑๖ เมตร ยาว ๒๘ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๘
๓. หอสมุดมนต์ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๐
๔. ภูมิสงฆ์ เป็นอาคารไม้ จำนวน ๕ หลัง
๕. ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๑ หลัง
๖. หอระฆัง จำนวน ๑ หลัง

การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสเท่าที่มีข้อมูล ณ ขณะนี้
พระครูวิวัฒน์จันทคุณ (ชวน จันทวีโส) พ.ศ. ๒๕๒๘ - ปัจจุบัน

เจ้าคณะตำบลดอนเกาะกา

ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้า ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑. นางสาวรำเพย รอยรัตน์ วิชาทฤษฎีชุมชนกลุ่มรำเพยเรือนไทย บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางนก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๘ - ๐๒๖ - ๘๕๔๘

นางสาวรำเพย รอยรัตน์ ได้รับความรู้การทำเรือนไทยจากเทศบาลตำบลบางนก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เทศบาลตำบลบางนกได้สอบถามความต้องการในการสร้างอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งในขณะนั้น นางสาวรำเพย รอยรัตน์ เป็นประธานชุมชน เห็นว่าในหมู่บ้านมีไม้ไผ่จำนวนมาก ประกอบกับเป็นคนชอบอ่านหนังสือทางการเกษตรและได้อ่านเรื่องการนำวัสดุชุมชนมาแปรรูปเรือนไทย จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้แนวความคิดในการสร้างอาชีพในชุมชน และได้เสนอให้ทางเทศบาลตำบลบางนก นำวิทยากรจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยามาสอนทำเรือนไทยให้กับชาวบ้านในตำบล ใช้เวลาในการอบรมทำเรือนไทยหลังเล็กเป็นเวลา ๓ วัน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มวิชาทฤษฎีชุมชนกลุ่มรำเพยเรือนไทย ขึ้น ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๗ คน

ในอดีตได้นำเรือนไทยไปฝากจำหน่ายที่คุ้มบุญส่ง ไม่นานนักคุ้มบุญส่งได้ปิดกิจการลง จากนั้นได้รับการประสานจากสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว เข้าไปในเว็บไซต์ ไทยตำบลดอทคอม และนำไปจำหน่ายตามบูธแสดงสินค้าต่าง ๆ โดยมีเทศบาลตำบลบางนกให้การสนับสนุน ทั้งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีการพัฒนาวัสดุในการทำเรือนไทยมาเป็นกระดาษโปสเตอร์สี ปัจจุบันได้เป็นสินค้า OTOP ระดับ ๔ ดาว

วัสดุอุปกรณ์

๑. ไม้ไผ่สีสุก
๒. ใบตาล
๓. กรรไกร
๔. กรรไกรซิกแซ็ก
๕. ปากคิ๊บ
๖. กาว
๗. แล็กเกอร์
๘. ไม้บรรทัด

ขั้นตอนการผลิต

๑. ตัดไม้ไผ่ ใบตาล ตากแดดให้แห้ง ใช้เวลา ๑ สัปดาห์
๒. จากนั้นนำไม้ไผ่มาจักให้เป็นแผ่นและบาง ใบตาลตัดให้เป็นรูปหยักฟันปลาด้วยกรรไกรซิกแซ็ก จะมีรูปแบบของตงบ้านและหลังคาบ้าน
๓. นำไม้ไผ่ ใบตาล มาตัดแต่งให้เป็นส่วนประกอบของบ้านตามขนาดและสัดส่วนที่กำหนด (ฝาเสียม พื้น เสา หลังคา ชายคา จั่ว ระเบียง บันได เเชิงชาย บันลม ประตู)
๔. ประกอบฝาเสียมตามแบบที่ร่าง ดัดวงกบ ใส่ประตู หน้าต่าง บานกระทุ้ง
๕. ขึ้นรูปตามแบบที่กำหนด
๖. ประกอบพื้นบ้าน เสา หลังคา จั่ว และชายคาตามลำดับ
๗. ประกอบระเบียง เเชิงชาย บันลม และกนกตามลำดับ
๘. ประกอบทับหลัง เป็นลำดับสุดท้าย ตรวจสอบความเรียบร้อยของชิ้นงานที่ประกอบ
๙. ใช้กาวลาเท็กซ์ในการประกอบและเคลือบชิ้นงานด้วยแล็กเกอร์ให้ทั่ว เพื่อความคงทนและสวยงาม
๑๐. วางเรือนไทยที่ประกอบเสร็จเรียบร้อยแล้วบนฐานที่เตรียมไว้ ยึดด้วยกาวให้แน่นหนา
๑๑. บรรจุในกล่องครอบกระจก

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. บิดาเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต
 ๒. ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยส่วนหนึ่งฝากไว้ในธนาคาร ส่วนหนึ่งไว้ลงทุน ส่วนหนึ่งไว้ใช้จ่ายในครัวเรือน โดยรู้จักหลักความพอประมาณ

หลักในการดำเนินงานในอนาคต

- อยากให้ทุกคนในหมู่บ้านลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้สารชีวภาพเพื่อลดต้นทุน

การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนโรงเรียนวัดประชาบำรุง

รางวัลและผลงาน

- ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ในงานวันอนุรักษ์มรดกไทยของสมาคมสโมสรวัฒนธรรมหญิงในพระบรมราชูปถัมภ์ ประเภทอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาไทย เทิดไท้องค์ศิขรินศิลป์
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับคัดเลือกเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัด สาขาการจัดการสุขภาพชุมชน
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศนียบัตร เรือนไทยย่อส่วน กลุ่มรำเพยเรือนไทย ได้รับการคัดสรรเป็นผลิตภัณฑ์ ๔ ดาว ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก ตามโครงการคัดเลือกสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี ๒๕๕๙

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับรางวัลบุคคลดีเด่น ด้านดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(สัมภาษณ์ นางสาวรำเพย รอยรัตน์, ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒, ณ บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๔ ตำบลบางขนาก อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา)

๒. นายสุพจน์ จูเปีย วิชาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวคลองบ้านใหม่ อยู่บ้านเลขที่ ๑๐/๒ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๘๖๒ - ๗๘๙๔

นายสุพจน์ จูเปีย ปัจจุบันประกอบอาชีพทำการเกษตร เดิมครอบครัวมีอาชีพทำนา ปลูกได้เฉพาะช่วงฤดูกาลหรือที่เรียกว่า “ข้าวนาปี” โดยใช้พันธุ์ข้าวเหลืองประทิว และต่อมาได้เลิกปลูกข้าวชนิดนี้ จึงหันไปปลูกข้าวพันธุ์ กข ข้าวหอมนิล ข้าวไรซ์เบอร์รี่ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้ปลูกข้าวพันธุ์หอมมะลิ ๑๐๕ โดยจุดที่เริ่มปลูกข้าวพันธุ์หอมมะลิ ๑๐๕ เนื่องจากอยากปลูกไว้รับประทานเอง และอยากรณรงค์ให้เกษตรกรมาปลูกข้าวพื้นเมือง โดยไม่ใช้สารเคมี เพื่อให้ได้ข้าวไว้รับประทานและมีสุขภาพดี ซึ่งจะปลูกคนละ ๕ ไร่ โดยนำเงินกองทุนของกลุ่มไปซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวจากศูนย์พันธุ์ข้าวชลบุรี จุดเด่นของข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ คือ เป็นข้าวหอมมะลิแท้ ๑๐๐% ไม่มีผสม กินอร่อย หอมและนิ่ม การปลูกข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ จะปลูกต้นเดือนสิงหาคม ข้าวจะได้ ๑๐๐ กว่าวันก่อนถึงฤดูหนาวน้ำเริ่มน้อย ในการปลูกข้าวนี้ได้รับความรู้จากคุณพ่อ คุณแม่ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเกษตรกรในชุมชน รวมทั้งเกษตรกรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว และหน่วยงานภาครัฐ นอกจากการปลูกข้าวแล้วยังมีการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยมีโครงการ ๙๐๑ ให้การสนับสนุน ปัจจุบันวิชาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวคลองบ้านใหม่มีสมาชิกกลุ่ม ๖๐ กว่าราย และกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษมีจำนวน ๑๕ ราย ปัจจุบันมีฐานการเรียนรู้ ดังนี้

๑. ฐานที่ ๑ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ฐานที่ ๒ การผลิตน้ำหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์
๓. ฐานที่ ๓ การแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อบริโภคและจำหน่าย

หลักการดำเนินชีวิต

๑. การทำการเกษตรต้องมีใจรัก คิดที่จะทำอาชีพการเกษตรอย่างเดียวน่าคิดที่จะประกอบอาชีพอื่น
๒. อยากให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์ข้าวคลองบ้านใหม่ ผลิตอาหารที่ปลอดภัยให้กับชุมชนและประเทศไทยไว้รับประทาน

หลักการทำงานในอนาคต

- การทำการเกษตรและลดต้นทุน โดยทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากปลา หอย ใช้สมุนไพร เช่น ข่า ตะไคร้ มาหมักแทนการใช้สารเคมี

รางวัล

- กลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่น ระดับประเทศ (สัมภาษณ์ : นายสุพจน์ จูเปีย, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒, ณ บ้านเลขที่ ๑๐/๒ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา)

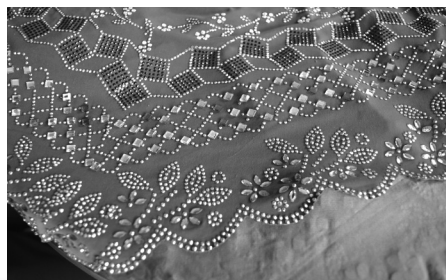

๓. นางสาวนีย์ มะลิวัลย์ กลุ่มปักฉลุร้อยลูก ผ้าคลุมศีรษะสตรีมุสลิมและเสื้อผ้าสำเร็จรูป
อยู่บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เบอร์โทรศัพท์
๐๘๙ - ๗๕๔ - ๕๑๕๘

นางสาวนีย์ มะลิวัลย์ เดิมบิดาและมารดาประกอบอาชีพทำนา ตอนเป็นเด็กได้เห็นมารดาปักผ้า
จึงได้สังเกตและเรียนรู้การปักผ้าในสมัยเรียนได้รับจ้างปักผ้าและเมื่อมีความชำนาญในการปักผ้าจึงรับสานต่อ
จากนั้นเมื่อมีครอบครัว อยากทำผ้าเป็นแบบต่าง ๆ จึงไปซื้อจักรและได้เดินดูร้านผ้าในตลาดมีนบุรีว่าเขามี
เทคนิคการออกแบบผ้าอย่างไร ทำการตลาดอย่างไร จึงจุดประกายและทำให้ได้แนวคิดอยากออกแบบผ้า
ให้แตกต่างจากที่อื่น โดยเริ่มแรกได้ทำเองและขายภายในหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อธุรกิจการทำผ้ามีการเติบโต
จึงได้ขยายรับพนักงานปักผ้า โดยคนที่มาเรียนรู้การปักผ้าให้นำจักรมาเรียนด้วย ซึ่งการปักผ้าต้องอาศัย
คนที่มีความรักและมีความอดทนต่อการเรียนรู้ ตลาดปัจจุบันมีผ้าที่ใช้จำหน่ายในแบรนด์ “มะลิวัลย์” และได้
ส่งขายทั่วประเทศ มีสมาชิกกลุ่มจำนวน ๓๐ คน

อุปกรณ์ในการตัดผ้า

๑. จักรเย็บผ้า
๒. กรรไกร
๓. ด้าย
๔. ผ้าหลากหลาย
๕. กระดาษสร้างแบบ

ขั้นตอน

๑. สร้างรูปแบบ (Pattern) มาตรฐาน
๒. โตะตัดผ้า
๓. เรียงผ้าบนโตะตามขนาดที่ต้องการ
๔. นำรูปแบบ (Pattern) ที่สร้างวางบนผ้าและตัดตามแบบ จะได้ผ้าตามรูปแบบที่ต้องการ
๕. นำผ้ามาเย็บ พร้อมใส่ลวดลายตามที่ต้องการ

หลักในการดำเนินชีวิต

๑. มีการประชุมศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา มีการช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มเหมือนญาติพี่น้อง
๒. อยู่แบบญาติพี่น้องให้มีความสุข
๓. ทำอย่างไรให้ทุกคนมีรายได้ทุกคน
๔. มีการผูกมิตรไมตรีกับลูกค้า ให้มีลูกค้าประจำ

หลักการดำเนินงานในอนาคต

๑. อยากถ่ายทอดอาชีพการทำผ้าให้ลูกหลาน
๒. พัฒนาสินค้าไปเรื่อย ๆ โดยศึกษาตลาด

รางวัลและผลงาน

๑. รางวัลการทำบัญชีวิเคราะห์ต้นทุนและแผนธุรกิจ จากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
๒. วิสาหกิจชุมชนดีเด่นของตำบล
๓. กลุ่มเศรษฐกิจดีเด่นของตำบล

(สัมภาษณ์นางสาวนีย์ มะลิวัลย์, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒,
ณ บ้านเลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๔. นางปราณี แสงจันทร์ กลุ่มสตรีดอกไม้ประดิษฐ์แสงจันทร์ อยู่บ้านเลขที่ ๔๔ /๒๐๖ หมู่ที่ ๑๘ ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๗๕๑-๑๒๔๘

นางปราณี แสงจันทร์ ประธานกลุ่มสตรีดอกไม้ประดิษฐ์แสงจันทร์ ซึ่งมีพื้นเพเดิมอยู่ที่ตำบลโพธิ์สามต้น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่ออายุ ๑๑ ปี ก็มาอยู่ที่บ้านอยู่ในภาวะล้มละลายจำเป็นต้องอพยพครอบครัวไปทำไร่ข้าวโพด ได้ประมาณ ๒ ปี บิดาถึงแก่กรรม มารดาจึงต้องอพยพครอบครัวมาอยู่ที่ตลาดลำนารายณ์ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี ต่อมาเมื่อนางปราณี แสงจันทร์ อายุ ๒๐ ปี ได้เข้าโรงเรียนตัดเสื้อที่โรงเรียนสอนตัดเสื้ออริน ตั้งอยู่ที่สยามสแควร์ ซอย ๓ และเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้เดินแฟชั่นโชว์ และได้แต่งงานกับนายสมชาย แสงจันทร์ โดยได้ตั้งปณิธานว่า “จะต้องมีบ้านให้คนเช่าให้ได้” จึงได้ย้ายมาอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา หลังจากแต่งงานได้ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านคอยเลี้ยงลูกๆ และเมื่อว่างจึงได้ลองถักโครเชต์ โดยดูแบบจากนิตยสารและดัดแปลงรูปแบบของโครเชต์ขึ้นมาใหม่ เมื่อลูกโตพอช่วยเหลือตัวเองได้จึงได้ทดลองทำกิจการสวนอาหาร แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงดัดแปลงนำห้องอาหารมาทำห้องเช่า โดยกันห้องจำนวน ๖ - ๗ ห้อง เมื่อกิจการดีขึ้น จึงมีการขยายห้องเช่าขึ้นอีก จำนวน ๑๐ ห้อง และได้พบกับเพื่อนของสามี ซึ่งขณะนั้นเป็นผู้จัดการธนาคารจึงขอความช่วยเหลือในเรื่องของเงินกู้ จนสามารถขยายห้องเช่าเพิ่มได้อีก จำนวน ๑๕ ห้อง รวมทั้งสิ้น ๒๕ ห้อง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เกิดวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งต้องจ่ายดอกเบี้ยธนาคารในอัตราดอกเบี้ยจำนวนมาก จึงได้สมัครเข้ากลุ่มสตรีพัฒนาชุมชนของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว และได้เป็นผู้นำกลุ่มที่ตำบลศาลาแดง จึงจัดให้มีการอบรมทำดอกไม้จันทน์ โดยคัดเลือกงานนี้ขึ้นมาแทนงานอื่นทางกลุ่มได้จัดหาวิทยากรจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม คือ อาจารย์จริยา คร้ามอ่ำ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากนายวิสิทธิ์ ก้องมณีรัตน์ พัฒนาการอำเภอบางน้ำเปรี้ยว เป็นผู้ประสาน ในการอบรมช่วงแรก มีผู้เข้าอบรมโดยประมาณ ๓๐ คน แต่มีผู้นำไปประกอบอาชีพจริงประมาณ ๑๐ คน โดยหนึ่งในนั้นมีนางปราณี แสงจันทร์ รวมอยู่ด้วย ซึ่งอาจารย์จริยา คร้ามอ่ำ ได้กล่าวว่า “การทำดอกไม้จันทน์รูปแบบที่สอนสามารถ

นำมาดัดแปลงได้” นางปราณี แสงจันทร์ ได้นำคำพูดของอาจารย์มาคิด จึงได้มีการดัดแปลง คิดพัฒนาในการทำดอกไม้จันทน์ที่มีรูปแบบสีสันที่สวยงาม และได้ประยุกต์การประดิษฐ์ “พวงหรีดดอกไม้จันทน์” ขึ้นเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย ช่วยลดต้นทุนให้แก่ผู้เป็นเจ้าของงานฌาปนกิจศพ เมื่อเจ้าภาพได้รับหรีดดอกไม้จันทน์ พอถึงเวลาประชุมเพลิง สามารถดึงดอกไม้จันทน์ที่เสียบอยู่ในพวงหรีด มาใส่พานให้แก่ผู้มาร่วมพิธีใช้สำหรับการประชุมเพลิงได้ ในการทำดอกไม้จันทน์แต่ละครั้งจะประดิษฐ์เป็นดอกกุหลาบ ดอกแก้ว ดอกจำปี ดอกทิวลิป ดอกลั่นทม รวมทั้งดอกไม้จันทน์สำหรับผู้ร่วมงานในพิธี สำหรับประธานและขอเชิญพระขึ้นทอดผ้า (สำหรับพระสงฆ์) จนกระทั่งได้รับรางวัล OTOP ๕ ดาว ในระดับภาค ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และรางวัล OTOP ๓ ดาว ระดับประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗

กลุ่มสตรีดอกไม้ประดิษฐ์แสงจันทร์ มีนางปราณี แสงจันทร์ เป็นประธานกลุ่ม ทำให้เกิดการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับชาวบ้านตำบลศาลาแดง และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยนางปราณี แสงจันทร์ ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยจังหวัดแรกที่นางปราณี แสงจันทร์ ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร ได้แก่ จังหวัดตรัง รวมทั้งได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนโรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา นักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อีเทค) โรงพยาบาลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอีกหลายจังหวัดในประเทศไทย ศูนย์การค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ ถนนรามอินทรา กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้นางปราณี แสงจันทร์ ยังให้ความสำคัญกับกลุ่มสมาชิกและชุมชนในตำบลศาลาแดง ด้วยการจัดฝึกอบรมทางด้านเทคนิคในการทำดอกไม้จันทน์และดอกไม้ประดิษฐ์แบบอื่นๆ ปัจจุบันได้มีการประดิษฐ์ดอกรวงผึ้ง (ดอกไม้ประจำรัชกาลที่ ๑๐) รวมทั้งนำสมาชิกแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มแม่บ้านที่เข้ามาศึกษาดูงานที่กลุ่มสตรีดอกไม้ประดิษฐ์แสงจันทร์ จุดเด่นคือ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำความรู้ที่ได้มาต่อยอด นอกจากนี้ยังนำ “กระดาศปอนด์” มาประดิษฐ์เป็นดอกไม้จันทน์ เนื่องจากกระดาศจะมีความเนียนและละเอียดกว่ากระดาศเบงค์ ปัจจุบันมีสมาชิกกลุ่ม จำนวน ๓๐ คน จึงทำให้เกิดการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม

การทำดอกไม้จันทน์ ความหลากหลายของรูปแบบใหม่

สามารถประดิษฐ์ออกมาได้หลายชนิด เช่น

๑. ดอกกุหลาบ
๒. ดอกแก้ว
๓. ดอกจำปี
๔. ดอกทิวลิป
๕. ดอกลั่นทม

การทำดอกไม้จันทน์มีหลายชนิดหลายแบบแล้วแต่ผู้ประดิษฐ์จะคิดทำแบบไหน ส่วนมากจะนิยมทำด้วยดอกกุหลาบมากที่สุด เพราะดูแล้วจะสวยงามกว่าแบบอื่นๆ แต่ในที่นี้จะเสนอแนะการทำพอสังเขป

เช่น การทำดอกกุหลาบและดอกแก้ว

แบบดอกกุหลาบ

วัสดุ - อุปกรณ์

๑. กระดาษปอนด์ตัดสี่เหลี่ยมผืนผ้า
๒. กาว
๓. ลวดเบอร์เล็กที่สุด
๔. ด้าย
๕. หนวดไม้จันทน์
๖. รูป
๗. เทียน (เล็กที่สุดสำหรับทำดอกไม้จันทน์)
๘. กระดาษทำดอกไม้จันทน์ (จะมีตัดไว้เป็นแผ่น ๆ เสริมเรียบร้อยแล้ว)
๙. กระดาษย่นสีดำ
๑๐. กรรไกรตัดกระดาษ
๑๑. กรรไกรตัดลวด

วิธีทำ

๑. ตัดลวดยาวประมาณ ๘ เซนติเมตร มากน้อยแล้วแต่ความต้องการ ให้เอาลวดแต่ละเส้นที่ตัดไว้มาหักงอเข้าด้านหนึ่ง ยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร
๒. นำกระดาษไม้จันทน์ที่เป็นแผ่นยาว มาพับกึ่งกลาง พับทบกันเรื่อย ๆ จนเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมจะมีขนาดกว้าง ๖.๕ เซนติเมตร แล้วคลี่ออก ใช้กรรไกรตัดเป็นแผ่น ๆ ออกจากกัน
๓. นำกระดาษที่ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมมาพับกึ่งกลาง แล้วใช้กรรไกรตัดสั้น กระดาษที่ทบกันขอยห่างกันประมาณ ๒ กระเป๋ยด ลึกประมาณ ๒ เซนติเมตร จนหมดแผ่น
๔. ใช้กรรไกรตัดกระดาษริตกระดาษที่ตัดไว้ให้โค้งงอ
๕. นำลวดที่งอไว้มาสอดในกระดาษที่ตัดในช่องแรก เพื่อป้องกันไม่ให้ลวดหลุด แล้วพับม้วนกระดาษกับลวดจนหมดกระดาษ แล้วนำด้ายมาพันให้แน่น ทำเป็นเกสรกุหลาบ
๖. นำกระดาษอัดกลีบมาคลี่ออกเป็นกลีบ ๆ
๗. นำกระดาษอัดกลีบ พับตรงโคน ๓ จีบเล็ก ๆ ให้เป็นกระพุ้งแก้ม แล้วนำไปเข้าช่องเกสรดอกไม้ที่ทำไว้ เข้าช่องที่ละกลีบ ใช้ด้ายพันให้แน่นสลับหว่างกันทั้ง ๔ กลีบ ทำตะกรุดเบ็ดไว้เพื่อไม่ให้หลุดทุกกลีบ ในขณะที่เข้ากลีบแต่ละกลีบ ก็จัดตกแต่งให้กลีบดูสวยงาม
๘. ตัดเทียนเล็ก ๑ เล่ม ให้เป็น ๔ แฉก ตัดรูปยาวเท่ากับเทียน
๙. ตัดกระดาษย่นที่จะนำมาพันก้าน ตัดตามขวางของกระดาษ กว้างประมาณ ๑ เซนติเมตร
๑๐. ใช้กระดาษย่นที่ตัดแล้ว ยึดออกเล็กน้อย นำมาทากาวพันก้านดอกกุหลาบที่เข้ากลีบเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในขณะที่พันก้าน ใช้มือคลึงกระดาษย่น จะได้เรียบ พันยาวลงมาประมาณ ๒ เซนติเมตร นำหนวดมาพับกึ่งกลางเข้าช่องยาวพอประมาณและพันก้านดอกไม้ต่อจนหมด
๑๑. นำรูปเทียนที่ตัดไว้อย่างละ ๑ แฉก มาเข้าตรงปลายก้านดอกด้านล่าง ใช้กระดาษย่นทากาวพันให้แน่น ใช้กรรไกรตัดลวดที่ยาวเกินไป ตกแต่งให้สวยงาม

แบบดอกแก้ว

วัสดุ – อุปกรณ์

๑. กระดาษทำดอกไม้จันทน์ (จะมีเฉพาะตัดไว้เป็นแผ่น ที่เสร็จแล้ว)
๒. ลวดเบอร์เล็กสุด
๓. หนวด
๔. กาว
๕. ด้าย
๖. ฐาน
๗. เทียน
๘. กระดาษย่นสีดำ
๙. กรรไกรตัดกระดาษ
๑๐. กรรไกรตัดลวด

วิธีทำ

๑. ตัดลวดยาวประมาณ ๘ เซนติเมตร
๒. นำลวดที่ตัดไว้แต่ละเส้นมาหักงอเข้าด้านหนึ่งยาวประมาณ ๑ เซนติเมตร
๓. นำกระดาษที่ทำดอกไม้จันทน์ที่เป็นแผ่นยาวมาพับกึ่งกลาง พับเรื่อยๆ จนเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมกว้าง ๖.๕ เซนติเมตร แล้วคลี่ออก ใช้กรรไกรตัดเป็นแผ่น ๆ ออกจากกัน
๔. นำกระดาษที่ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมมาพับกึ่งกลาง แล้วตัดออกเป็น ๒ ชั้น เพื่อที่จะทำเกสร แล้วตัดซอยให้เป็นฝอย ๆ ด้านใดด้านหนึ่งของกระดาษ ลึกประมาณ ๒ เซนติเมตร จนหมดแผ่น ใช้กรรไกรรีดกระดาษที่ตัดฝอยให้โค้งงอ
๕. นำลวดที่งอไว้มาสอดในกระดาษที่ตัดในช่องแรก เพื่อป้องกันไม่ให้หลุด แล้วพันม้วนกระดาษกับลวดจนหมดกระดาษ แล้วนำด้ายมาพันให้แน่น ทำเป็นเกสรดอกแก้ว
๖. นำกระดาษที่พับเหมือนในข้อ ๓ เอาแต่ละแผ่นมาพับทบกันให้ได้ ๕ กลีบ
๗. ใช้กรรไกรตัดกระดาษ รีดกลีบดอกไม้ทั้ง ๕ กลีบ ให้โค้งงอ แล้วทากาวด้านข้าง เอามาประกบกันให้เป็นรูปดอกไม้
๘. เมื่อทากาวแห้งแล้ว ใช้มือจับจีบด้านที่ไม่ได้ตัดให้เป็นรูปดอกแก้ว
๙. นำเกสรดอกแก้วที่ทำไว้มาใส่ตรงกลางดอกแก้ว ใช้ด้ายพันก้านดอกแก้วให้แน่น แล้วมัดด้วยเงื่อนตะกรุดเบ็ด เพื่อไม่ให้หลุด
๑๐. เมื่อทำดั่งข้อ ๙ แล้ว ๓ ดอก ก็นำมาเข้าซ่อ ๓ ดอก จะได้ ๑ ซ่อ โดยให้ดอกกลางสูงกว่า
๑๑. ตัดกระดาษย่นตามขวาง ประมาณ ๑ เซนติเมตร
๑๒. ใช้กระดาษย่นที่ตัดแล้ว ยึดออกเล็กน้อย ทากาวพันก้านดอกแก้วที่เข้าซ่อแล้ว ในขณะที่พันก้าน ใช้มือคลึงกระดาษย่นจะได้เรียบ พันยาวลงมาประมาณ ๒ เซนติเมตร นำหนวดมาพับกึ่งกลาง เข้าซ่อยาวพอสวยงามและพันก้านดอกไม้จันทน์หมด
๑๓. ตัดเทียนเล่มเล็กให้เป็น ๔ ท่อน
๑๔. ตัดธูปยาวเท่ากับเทียน

๑๕. นำรูปเทียนที่ตัดไว้อย่างละ ๑ แท่ง มาเข้าตรงปลายก้านดอกไม้ด้านล่างทากาวพันกระดาษย่นให้แน่น

๑๖. ใช้กรรไกรตัดหนวดที่ยาวเกินไป ตกแต่งให้สวยงาม

การพัฒนารูปแบบใหม่

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ดอกไม้จันทน์ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

๑. ดอกไม้จันทน์ (สำหรับผู้ร่วมงานในพิธีทั่วไป)
๒. ช่อประธาน (สำหรับประธานในพิธี)
๓. ช่อเชิญพระ (สำหรับพระสงฆ์)

ความหลากหลายของสีสันทัน

๑. สีขาวม่วง
๒. สีครีม
๓. สีโอรส
๔. สีเขียวครีม
๕. สีเขียวเข้ม
๖. สีชมพูครีม
๗. สีชมพูเข้ม
๘. สีเหลืองครีม
๙. สีเหลืองเข้ม
๑๐. สีเหลืองทอง
๑๑. สีแดง
๑๒. สีม่วง
๑๓. สีฟ้า และสีอื่น ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ

การจัดจำหน่ายและการตลาด

การจัดจำหน่าย

ทางตรง ลูกค้าจะเดินทางมาเลือกสินค้าด้วยตนเอง ณ แหล่งผลิตและสั่งตามแบบที่ต้องการหรือเลือกตามแบบที่มีอยู่แล้วในสต็อกสินค้า

ทางอ้อม การติดต่อผ่านทางหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ฉะเชิงเทรา พัฒนาชุมชนอำเภอบางน้ำเปรี้ยว บางที่ลูกค้าไม่ทราบแหล่ง ไม่ทราบที่จะติดต่อซื้อขาย ก็จะติดต่อมายังหน่วยงานราชการ เพราะดอกไม้จันทน์เป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในความดูแลและสนับสนุนของหน่วยราชการ

คนกลาง ปัจจุบันมีร้านดอกไม้แสงจันทร์เปิดสาขาสอนทำและจัดจำหน่ายอยู่ในห้างสรรพสินค้า และร้านที่ขายเครื่องใช้สำหรับงานฌาปนกิจศพ โดยมารับสินค้าในราคาส่งเพื่อจำหน่ายแก่ลูกค้าในราคาปลีกอีกทอดหนึ่ง

การจำหน่ายวัตถุดิบ เป็นรายได้ที่มีอัตราส่วนมากกว่าการจำหน่ายดอกไม้ เนื่องจากมีผู้คน และกลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ ให้ความสนใจต้องการเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพส่วนตัวและพัฒนางานของตนเอง ทางกลุ่มฯ จึงจัดจำหน่ายวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีเพียงที่เดียวที่จะสามารถทำกระดาชกลีบสำหรับทำดอกไม้จันทน์แบบใหม่ได้

การตลาด ปัจจุบันดอกไม้จันทน์ “แสงจันทร์” เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เนื่องจากได้รับเชิญจากหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนบ้าง ให้ไปสาธิตการสอนทำดอกไม้จันทน์รูปแบบใหม่ และพวงหรีดดอกไม้จันทน์ จนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปรวมถึงในหลายจังหวัดด้วย อีกทั้งได้รับเชิญไปออกรายการโทรทัศน์ เช่น รายการเพื่อคนทำงาน รายการวิทยุและนิตยสารต่าง ๆ เช่น นิตยสารงานฝีมือ นิตยสารชีวิตต้องสู้ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฯลฯ ซึ่งได้เผยแพร่ภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ของสตรีคนหนึ่งที่มีการศึกษาไม่สูงนัก แต่ด้วยความมานะอดทน ความพยายาม และความสามารถ ทำให้มีผลงานที่มีความประณีตสวยงามแปลกใหม่ออกมาสู่ประชาชนทั่วไป อีกทั้งยังมีชาวต่างชาติได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก โดยได้มีการสอบถามและซื้อสินค้าไปโดยไม่ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของตัวสินค้า แต่ได้มีการนำไปประดับอาคารบ้านเรือน ทำให้สามารถมองเห็นแนวโน้มธุรกิจที่จะนำผลิตภัณฑ์นี้ไปสู่ความนิยมของชาวต่างชาติอย่างแพร่หลาย อันจะก่อให้เกิดรายได้เข้ามาสู่กลุ่มฯ รวมถึงประเทศชาติในโอกาสต่อไป (แนะนำผู้หญิงเก่ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ นางปราณี แสงจันทร์ สาขาผู้ริเริ่มธุรกิจ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชาย และการพัฒนาสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี)

สถานที่จำหน่าย

๑. ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ หมู่ที่ ๑๘ ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
๒. ห้างสรรพสินค้าแฟชั่นไอส์แลนด์ กรุงเทพมหานคร
๓. ห้างตะวันออกคอมเพล็กซ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
๔. ห้างตะวันออกพลาซ่า จังหวัดฉะเชิงเทรา

หลักในการดำเนินงาน

๑. สินค้ามีคุณภาพ
๒. คนที่มาทำดอกไม้จันทน์ ต้องเขียนชื่อ - นามสกุล ดอกไม้จันทน์ที่นำมาส่งด้วยเพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของผลงาน ถ้าผลงานไม่ดีจะได้แนะนำให้เป็นรายบุคคล
๓. มี QC ตรวจสอบคุณภาพการผลิต

การถ่ายทอดภูมิปัญญา

- ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับทายาท ลูกหลานให้สืบทอดภูมิปัญญาการทำดอกไม้จันทน์นี้ต่อไป

รางวัลและผลงาน

- ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกาศเกียรติคุณ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อทางราชการที่กรุณาให้เกียรติเป็นวิทยากรรับเชิญในการจัดรายการโทรทัศน์เพื่อคนทำงาน ตอน “ดอกไม้แสงจันทร์” จากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง ๑๑
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้รับคัดสรรให้เป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ระดับ ๕ ดาว ภาคกลาง ประจำปี ๒๕๔๖ ประเภทศิลปประดิษฐ์ และของที่ระลึก ตามโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย “ดอกไม้จันทน์” ของกลุ่มดอกไม้จันทน์
- ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้นำเครือข่าย ผู้นำอาชีพก้าวหน้าดีเด่น ระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำองค์กรเครือข่าย พัฒนาชุมชนดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๙ จากกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับโล่การพิจารณาคัดเลือกเป็นผู้หญิงเก่ง ระดับเขต ปี ๒๕๕๑ สาขาผู้ริเริ่มธุรกิจ จากชมรมผู้นำสตรีภาคตะวันออก ร่วมกับ ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ ๒
- ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้รับให้เป็นบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาการพัฒนาชุมชน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

(สัมภาษณ์ : นางปราณี แสงจันทร์, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒, ณ บ้านเลขที่ ๔๔ / ๒๐๖ หมู่ที่ ๑๘ ตำบลสาเลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา)

*ประเพณี และ
การละเล่นท้องถิ่น*

ประเพณีท้องถิ่นในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

เทศกาลงานกินเจ

เทศกาลงานกินเจ โรงเจคลอง ๑๖ ตำบลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

การกินเจ คือ พิธีกรรมที่พุทธบริษัทไทยเชื้อสายจีนถือปฏิบัติสืบทอดกันมา เทศกาลกินเจ ตรงกับวันที่ ๑ เดือน ๙ ถึงวันที่ ๙ เดือน ๙ ตามจันทรคติของปฏิทินจีน ๙ วัน ๙ คืน ตรงกับเดือน ๑๑ หรือ เดือนตุลาคมของไทย (ตามปฏิทินสากล) ประเพณีกินเจที่ชาวจีนเรียกกันว่า “เก้าอ้วงเจ” หรือ “กั้วอ้วงเจ” แปลว่า “เจเดือน ๙” พุทธบริษัทจีนจะไม่กินเนื้อสัตว์ กินแต่อาหารจำพวกผัก ในช่วงเวลาดังกล่าว

เจ มาจากคำในภาษาจีน ที่มีความหมายทางพระพุทธศาสนาว่า “อุโบสถ” และคำว่า กินเจตามความหมายที่แท้จริง คือ การกินอาหารก่อนเที่ยงวัน หรือชาวพุทธเรียกว่า “อุโบสถศีล” ที่เรียกว่า การรักษาศีล ๘ ของคฤหัสถ์

เทศกาลกินเจเป็นคำสอนตามความเชื่อทางศาสนาพุทธฝ่ายนิกายมหายาน เป็นกุศโลบายให้คนทำความดี แต่สำหรับพุทธนิกายมหายาน การรักษาศีลอุโบสถศีลจะรวมกับการไม่รับประทานเนื้อสัตว์ด้วย ทั้งนี้จึงนิยมเรียกการไม่รับประทานเนื้อสัตว์รวมไปกับการกินเจ (ออนไลน์, ประวัติเทศกาลกินเจตามศรัทธาที่ถ่ายทอดผ่านทางวัฒนธรรม การกิน-ชีวิตจิต, ๒๕๖๑)

ดังนั้นคนที่รับประทานอาหารเจ ไม่เพียงแต่ไม่รับประทานเนื้อสัตว์แต่ยังต้องดำรงอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีความบริสุทธิ์สะอาด ทั้งกาย วาจา ใจ

การกินเจยังเชื่อว่า เป็นการสักการะพระพุทเจ้า ๗ พระองค์ และพระมหาโพธิสัตว์อีก ๒ พระองค์ รวมเป็น ๙ พระองค์ หรือดาวนพเคราะห์ที่ ๙ เทศกาลกินเจของคนเชื้อสายจีนในไทยเป็นไปตามความเชื่อ

ข้างต้น คือ เพื่อสักการะพระพุทธรเจ้า และเจ้าแม่กวนอิมมหาโพธิสัตว์ (ออนไลน์, ประวัติเทศกาลกินเจ, ๒๕๖๑)

โรงเจคลอง ๑๖ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว มีการจัดงานกินเจ ๙ วัน ในอดีตจัดเป็นโรงทาน โดยได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลอนานิคมพลี ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นปีแรกที่ได้นิมนต์พระจากวัดชำปรางในอำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เพราะต้องการให้พระมาสวดมนต์ที่โรงเจ เพื่อเป็นสิริมงคลโดยพระจะสวดมนต์เวลา ๐๘.๐๐ น. ๑๐.๐๐ น. ๑๖.๐๐ น.และ ๑๙.๐๐ น. ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากศาลเจ้าและในวันที่ ๗ ของการกินเจ จะมีประเพณีการทิ้งกระจาดเพื่อทำบุญให้ทาน ในวันที่ทิ้งกระจาด จะมีการทำขนมที่ปั้นเป็นรูปนิ้ว ๒ นิ้ว โดยจะนำมาไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยในศาลเจ้ามีก๊วยอ่องฮุกโจ้ว เทพเจ้า ๙ พระองค์ ทั้งนี้ประชาชนที่มาทำบุญและไหว้เทพเจ้า ๙ พระองค์นั้น ต้องเป็นผู้ชายเท่านั้นที่สามารถเข้าไปปักธูปได้ ส่วนผู้หญิงสามารถไหว้ได้บริเวณรอบนอกเท่านั้น ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ

หลังจากเทศกาลกินเจมีการจัดงานฉลองศาลเจ้าพ่อเขาคอก เป็นงานประจำปี จัดขึ้น ๖ วัน โดยคนไทยเชื้อสายจีนที่ออกไปทำงานนอกบ้านจะกลับมาที่บ้านเพื่อร่วมทำบุญและฉลองงานประจำปีของศาลเจ้าพ่อเขาคอก โดยคืนแรกมีการแสดงจี้วถวายศาลเจ้าพ่อเขาคอก วันที่สองมีการไหว้ผลไม้ ๕ อย่าง หมู ชาแซ ซาลาเปา ขนมถ้วยฟูก้อนใหญ่ เพื่อทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรือง (สัมภาษณ์นายบรรหาร เทียมเมฆ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอบางน้ำเปรี้ยว, นายธนากร เฉลียววงศ์เจริญ กรรมการศาลเจ้าพ่อเขาคอก ตลาดคลอง ๑๖, วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑)

ประเพณีคติความเชื่อพื้นบ้าน

ความเชื่ออันเป็นหลักสำคัญของชนกลุ่มย่อย คือ ความเชื่อในอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ อันเป็นความเชื่อถือตามธรรมชาติที่มองไม่เห็นตัว แต่เชื่อว่ามีอำนาจที่สามารถให้คุณและโทษแก่ตนได้ ความเชื่อเช่นนี้เป็นความเชื่อผีสงเทวดา เนื่องมาจากชาวบ้านนั้นอยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติมานานและฝังลึกอยู่ในจิตใจ แม้จะนับถือพุทธศาสนาแล้ว โดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องของธรรมชาติที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำมาหากินด้วยแล้ว เป็นความเชื่อที่มีขั้นตอน มีแบบแผนและยึดถือปฏิบัติกันสืบทอดมาจนเป็นที่นิยมทำกันในท้องถิ่นและยังมีผลที่ต่อเนื่องจนกลายเป็นประเพณีที่ยอมรับกันตั้งแต่ราชสำนักและไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน คราวใดที่เกิดสภาวะกาลที่ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เพื่อใช้น้ำในการทำนาปลูกข้าว จึงต้องมีการแสวงหาและสร้างพลังใจร่วมกันเพื่อให้เกิดเป็นสิ่งที่ต้องการขึ้นมา ประเพณีเหล่านี้ถูกปฏิบัติมาเป็นเวลาอันยาวนาน บริเวณบ้านไผ่ดำและชุมชนอำเภอบางน้ำเปรี้ยวและลูกบ้านทีกเล่าขานให้กลายเป็นตำนานและเรื่องเล่าสู่อนาคตในโลกศตวรรษที่ ๒๑ โดย อาจารย์บรรหาร เทียมเมฆ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนตลาดคลอง ๑๖ ที่มีบทบาทต่อวัฒนธรรมชีวิตชุมชนผ่านการบันทึกเรื่องราวต่างๆ มากมาย ในที่นี้จักหยิบยกในประเด็น ประเพณีและวัฒนธรรมที่เคยมีอยู่จริงในอดีตและกำลังเลือนหายไปในอนาคต ดังต่อไปนี้

๑. การแห่นางแมว

การแห่นางแมวขอฟ้าขอฝนนั้นประกอบด้วยแมวเป็นสิ่งสำคัญ โดยต้องเป็นตัวที่ยังไม่เคยถูกตัวผู้ผสมพันธุ์มาก่อน นำแมวใส่กรงที่มีคนหาม มีเครื่องดนตรีได้แก่ กลอง ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่งและเครื่องเคาะจังหวะอื่นๆ ที่ถือติดมือไปในขบวนแห่นี้ด้วย ก่อนที่จะมีการแห่นางแมวนั้นจะต้องมีการทำพิธีบวงสรวงด้วยเครื่องเช่นสังเวจจำพวกหมูต้ม ไก่ต้ม ขนมหั้มแดงต้มข้าว เหล้าโรงและดอกไม้ธูปเทียน การสวดจะเริ่มต้นด้วยบทชุมนุมเทวดาก่อนเพื่ออัญเชิญมาเป็นสักขีพยานและรับรู้ถึงสิ่งที่ชาวบ้านต้องการด้วย เป็นสัญญาณเริ่มพิธีกรรมให้มีความขลังและศักดิ์สิทธิ์น่าเลื่อมใส

ขบวนแห่นางแมวมักจะทำกันในตอนบ่ายหรือพลบค่ำ จะมีผู้นำทำหน้าที่ร้องบทเพลงแห่นางแมว และมีลูกคู่ตะโกนร้องรับกันเป็นจังหวะง่าย ๆ บทร้องแห่นางแมวที่จะขอนามากกล่าวเป็นตัวอย่างว่า “นางแมวเอ๋ย ขอฟ้าขอฝน ขอน้ำมนต์ รดหัวนางแมว ขอเบี้ยขอข้าว ขอค่าจ้างที่หามแมวมานะ ฝนตกสัปดาห์ผ่ายายซี แก้วผาดู... ฝนก็เทลงมา เทลงมา ท่วมหนองสองตอน มีละครสองวัน จับหัวล้านชนกัน ฝนก็ดันลงมา ดันลงมา”

อีกสำนวนหนึ่งในบทแห่นางแมวแบบพื้นบ้าน จากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่กล่าวไว้ว่า “นางแมวเอ๋ย ขอฟ้าขอฝน ขอน้ำมนต์ รดหัวแมวบ้าง ขอเบี้ยค่าจ้างที่หามแมวมานะ ซื่อผักซื่อปลา ให้แมวกินบ้าง ฝนก็เทลงมา ฝนก็เทลงมา หัวล้านชนกัน ฝนก็ดันลงมา ฝนก็ดันลงมา”....

บทร้องบางสำนวนในการแห่นางแมว มักกล่าวถึงเรื่องเพศด้วย อย่างมองในลักษณะหยาบโลน เพราะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อของมนุษย์ว่า “เพศ” มีความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของมวลมนุษยชาติ พิธีพื้นธัญญาหาร นอกจากนี้คำกล่าวที่เกี่ยวกับอวัยวะเพศของเพลงพื้นบ้านพื้นเมืองนั้น ถือว่ามีคุณค่าอย่างยิ่งในเชิงวิชาการมานุษยวิทยา

ส่วนเนื้อหาของบทร้องที่ใช้ในการแห่นางแมว มักจะกล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการแห่ นางแมวที่มีความต้องการจะได้น้ำฝนจากบนฟ้า ขอค่าจ้างรางวัลที่เกิดจากความศรัทธาของชาวบ้าน อาจจะเป็นข้าวของหรือเงินทองที่ชาวบ้านบริจาคมาให้เป็นอย่างดี เพราะถือว่าผู้ที่เข้าร่วมขบวนแห่ได้ร่วมกัน ทำประโยชน์ให้กับชุมชน ประการสุดท้ายมีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้องในความหมายของความอุดมสมบูรณ์

เมื่อขบวนแห่เดินทางไปถึงบ้านใคร ก็จะร้องบทแห่นางแมวเป็นทำนองว่าถามถึงเจ้าของอยู่บ้านไหม ถ้าเจ้าของบ้านมีปมด้อยที่เป็นคนหัวล้าน ก็จะร้องกระທုံว่า “หัวล้านชนกัน ฝนก็ดันลงมา” หลาย ๆ ครั้ง เป็นการหยอกล้อกันอย่างมีความสุข และผู้เป็นเจ้าของบ้านที่ขบวนแห่แวะเข้าไปหา จะนำเงินหรือ ข้าวของมาบริจาคให้พร้อมดักน้ำมารดไปที่ตัวแมวในกรงที่หามมา แมวมันจะร้องและตะกายหาทางหนี บางทีเขานึกสนุกขึ้นมาก็ดักน้ำมาสาดคนที่อยู่ในขบวนเป็นที่สนุกสนานกันอีกด้วย...

ประเพณีการแห่นางแมวพื้นบ้าน เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นจากความเดือดร้อนในความแห้งแล้ง อย่างเดียวกันของคนทั้งหมู่บ้าน ทุกคนมีน้ำใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและไม่ทอดทิ้งกัน มีความเห็นพ้องต้องกันว่าจะแก้ปัญหาด้วยการรวบรวมพลังจิตของคนส่วนมากที่มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน ในอันที่จะทำให้ความเชื่อนั้นเป็นความจริง

๒. การปั้นเมฆขอฝน

เมื่อมองดูลักษณะทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของชาวบ้าน มักจะนิยมปลูกสร้าง อยู่ใกล้สองฝั่งลำคลอง ที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมและอาศัยน้ำสำหรับการบริโภคและอุปโภค ซึ่งลักษณะ การปลูกสร้างบ้านเรือนแบบนี้เรียกว่า “หมู่บ้านริมน้ำ” ถ้าฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้น้ำในคลอง แห้งขอดลง อาจจะทำให้เกิดปัญหาที่ตามมาได้แก่ การคมนาคมไม่สะดวก การขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้และเพื่อการ เพาะปลูกรวมทั้งอาจจะเกิดโรคระบาดได้

การปั้นเมฆตามความเชื่อของคนโบราณนั้น ก็มีความหมายและเชื่อกันว่าอาจจะบันดาลให้เกิดฝนตกได้ เป็นการขอฝนอีกรูปแบบหนึ่งที่นำเรื่องเพศที่หมายถึงความอุดมสมบูรณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย สิ่งที่เรียกว่า การปั้นเมฆขอฝนนั้น คือ การนำเอาดินเหนียวตามชายคลองมาปั้นให้เป็นหุ่นรูปคน บางครั้งเหมือนจริงและ บางครั้งก็ไม่เหมือนจริง จะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงก็ได้ตามแต่ผู้นั้นจะปั้นขึ้นมา มักเป็นรูปเปลือยแสดงอวัยวะเพศ เป็นหลักสำคัญ ลักษณะการปั้นไม่แสดงรายละเอียดมากนักหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นฝีมือระดับชาวบ้าน

การปั้นเมฆเพศชาย มักจะอยู่ในท่ายืนเอามือเท้าสะเอว มีอวัยวะเพศยื่นออกมาข้างหน้า หรืออาจจะ อยู่ในท่านั่งห้อยขา มีอวัยวะเพศชายพาดออกมาระหว่างขาทั้งสองข้าง ส่วนการปั้นเมฆนั้น บางคนมีฝีมือ ปั้นรูปก็สามารถทำได้สวยงามมาก มีทั้งท่านั่งและท่านยืน ทำการตกแต่งบริเวณหน้าอกและอวัยวะเพศ ซึ่งการกระทำเช่นนี้มีความเชื่อว่าจะบันดาลให้ฝนตกได้ แต่บางคนมองการปั้นเมฆขอฝนที่เน้นในเรื่องอวัยวะเพศ นี้ว่าเป็นไปในแง่ลบของสิ่งที่มีความหยาบคายและอนาจารจากรูปแบบที่มองเห็น ด้านความหมายทางคติชน หมายถึงความอุดมสมบูรณ์มากกว่าอย่างอื่นเช่นเดียวกัน

๓. การสวดคาถาปลาช่อน

การสวดคาถาปลาช่อนเป็นพิธีกรรมการขอฝนแบบหนึ่ง โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ทำการสวด นับว่าเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนากับสถาบันทางครอบครัวในสังคมชนบท ที่ได้จัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อขจัดความแห้งแล้งที่เกิดขึ้น สถานที่ที่สวดคาถาปลาช่อนนั้น ใช้บริเวณทุ่งนาหรือลานดินแห่งใดแห่งหนึ่งทำการขุดหลุมเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีความกว้างยาวประมาณสองศอกหนึ่ง หรืออาจมากกว่านั้นก็ได้ ให้ความลึกพอสมควร ตักน้ำใส่ในหลุมพร้อมทั้งปลาช่อน ตรงมูมสี่เหลี่ยมทั้งสี่ด้านห่างออกไปประมาณสองศอก จะปักฉัตรที่ทำด้วยไม้ไผ่แบบห้าชั้นหรือเจ็ดชั้น ตั้งศาลเพียงตาที่หันหน้าไปทางหลุม สำหรับวางเครื่องบวงสรวง ปูด้วยผ้าขาวเป็นชั้นลดหลั่นกัน และตามปลายเสาของศาลเพียงตาก็ต้องทำฉัตรเล็กๆ ผูกติดไว้ด้วย สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งได้แก่ อาสนะสงฆ์ ซึ่งทำหันหน้ามาทางหลุมด้วยเช่นกัน

ที่มา : พระสวดคาถาปลาช่อนแห่งนางแมวขอฝน. (Online). : Available :

<https://mgronline.com/local/detail/๙๖๒๐๐๐๐๖๒๕๘๑>. (๒๕๖๒, กรกฎาคม ๓)

เมื่อถึงวันทำพิธีตอนบ่ายๆ ชาวบ้านจะนิมนต์พระมานั่งยังอาสนะที่จัดไว้และก็จะมานั่งฟังพระสวด พระสงฆ์จะทำการสวดคาถาปลาช่อนหรือที่เรียกอีกอย่างว่า “พระคาถาขอฝน” โดยจะทำการสวดทั้งสิ้น ๑๐๘ จบ การสวดจะดำเนินไปจนกว่าจะครบจำนวนและจะกินเวลาประมาณห้าวันถึงเจ็ดวัน...

การสวดคาถาปลาช่อนเป็นเรื่องของการทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในส่วนน้อยก่อน โดยการขุดหลุมใส่น้ำและปลาช่อนมาเป็นตัวเชื่อมในความอุดมสมบูรณ์ เพราะปลาช่อนเป็นสัตว์น้ำจืดที่มีอยู่ในแหล่งน้ำของท้องถิ่น และชอบว่ายน้ำขึ้นมาเล่นน้ำฝนที่ตกใหม่บนพื้นนา จึงได้นำลักษณะเช่นนี้มาเป็นเคล็ดในการขอฝนของพิธีสวดคาถาปลาช่อน

๔. ประเพณีเกี่ยวกับแม่โพสพพื้นบ้าน

คำว่า “แม่โพสพ” ตามความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานนี้ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เทพิตาแห่งข้าว เจ้าแม่แห่งข้าว” ชาวบ้านจึงได้ทำพิธีกรรมที่ได้มีความหมายเป็นสิริมงคลแก่ข้าวขึ้นมา ตามปณิธานุรักษ์ก็มีความกตัญญูต่อบุคคลผู้ให้พระคุณไม่ว่าคน สัตว์ สถานที่และสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ในการปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหารเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิตก็เหมือนกัน มักนับถือว่ามีเทวดาหรือผีที่คุ้มครองอยู่

คอยดูแล คนไทยทำเกษตรมาตั้งแต่โบราณย่อมรู้คตินี้ดี ซึ่งได้ประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน เราเชื่อว่าข้าวซึ่งเป็นอาหารหลักประจำชาติที่มีแม่โพสพ เทพธิดาหรือเทวดาผู้หญิงคอยดูแลต้นข้าวให้งอกงาม ไผ่บุลย์ ผู้ทำไร่ไถนาคนใดได้แสดงความเคารพเช่นไหว้ปฏิบัติบูชาแล้ว ผู้นั้นจะประสบโชคผลาภ ร่ำรวย อุดมสมบูรณ์ บางคนได้กระทำพิธีสักการบูชาเช่นไหว้แม่โพสพทุกระยะการทำงาน เริ่มตั้งแต่ก่อนการไถหว่าน ไปจนถึงการเก็บเกี่ยวส่งข้าวเข้ายุ้งฉาง

ในส่วนที่เป็นพิธีหลวงนั้นจะมีพระราชพิธีพืชมงคลแรมนาขวัญ ซึ่งได้กระทำขึ้นเพื่อเป็นสิริมงคล ต่อพืชพันธุ์ธัญญาหารของแผ่นดิน โดยมีพราหมณ์เป็นผู้ประกอบพิธีและก็มีพระเจ้าแผ่นดินเสด็จมาร่วม ในพระราชพิธีนี้ด้วย แต่ในส่วนของประเพณีราษฎรได้ประกอบพิธีนี้ตามท้องถิ่นของตนเองเหมือนกัน เรียกว่าการแรมนาขวัญ โดยเฉพาะพิธีนี้ทั้งของหลวงและของราษฎรจะกระทำกันในต้นฤดูฝน ประเพณี คติความเชื่อที่เกี่ยวกับแม่โพสพพื้นบ้านไม่ดำ ที่ได้ประเพณีปฏิบัติกันมีดังนี้

๔.๑ การแรมนาขวัญ

การเตรียมสถานที่ที่จะทำพิธีแรมนาขวัญ โดยทำการพรวนดินในพื้นที่ทำนาไ่มุมหนึ่ง ซึ่งมีพื้นที่ ประมาณหนึ่งตารางวา รวมทั้งอุปกรณ์อันได้แก่ ธงห้าสีหรือธงเจ็ดสี ทำด้วยผ้าหรือกระดาษก็ได้ ตัดเป็น สามเหลี่ยม ชายธงติดกับไม้ ๕ อัน ดอกไม้ธูปเทียน ชันใส่น้ำ สายสิญจน์และเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือก นำไปใส่ กระบุงรวมกัน พอถึงวันพืชมงคลตอนเช้าผู้ทำพิธีจะแบกกระบุงใส่ข้าวของที่เตรียมไว้เดินทางไปยังที่นาที่ เตรียมไว้แล้ว นำธูปเทียนปักตามมุมทั้งสี่มุมและตรงกลางด้วย นำสายสิญจน์มาผูกกับเสาธงล้อมพื้นที่ ดังกล่าว เอาขันน้ำวางตั้งไว้ข้างๆ จตุรูปเทียนและนำดอกไม้ธูปเทียนและสวดมนต์บทชุมนุมเทวดาเพื่อ เป็นการอัญเชิญเทวดามารับรู้และเป็นสักขีพยาน ในพิธีแรมนาขวัญเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ข้าวกล้าในการทำนาทำไร่ หลังจากชุมนุมเทวดาแล้วก็จะอธิษฐานขอน้ำมนต์ด้วยการจตุรูปเทียนแล้วถือเอียงให้ น้ำตาเทียนหยดลงในขันน้ำจะได้ใช้ประพรมลงในบริเวณแรมนาขวัญ ให้ความชุ่มชื้นแก่เมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะ หว่านต่อไป

เมื่ออธิษฐานขอน้ำมนต์แล้วก็กล่าวคำแรมนาขวัญแบบร้อยกรองพื้นบ้านว่า “แม่โพศรี แม่โพสพ แม่่นพนารา แม่จันทวี แม่ศรีสัสดา แม่เลี้ยงลูกมาใหญ่กล้าเพียงนี้ ธูปเทียนอัคคี ตามมีบูชา ขอโทษแม่เจ้า ปกเกล้าเกศา ทำไร่ไถนา ผลมาเหลือหลาย กันนกกันหนู กันปูกันปลา กันหี้ยเพี้ยตะกวด ลงนาละแห่ง บ้านเรา... และเอาธูปเทียนดอกไม้ปักไว้ข้างธูปธูปกลาง นำข้าวเปลือกทำพันธุ์ที่เตรียมมาออกหว่านให้ทั่วแล้ว ประพรมด้วยน้ำมนต์ให้ความชุ่มชื้นแก่ดินและเมล็ดข้าว

การประกอบพิธีแรมนาขวัญแบบพื้นบ้านนี้ เป็นไปเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ไร่นาของตน ก่อนที่จะ ทำการไถคราดและเพาะปลูกข้าวกล้าเมื่อฤดูฝนมาถึง เป็นการวิงวอนต่อเทพธิดาหรือเทพเจ้าแห่งข้าว มาช่วยป้องกันรักษาข้าวกล้าให้มีความเจริญงอกงามผลิตผลมากๆ

๔.๒ การทำขวัญข้าว

หลังจากที่ทำการเพาะปลูกข้าวกล้าเรียบร้อยแล้ว ข้าวกล้าจะเจริญงอกงามที่ออกกอเขียวขจี ไปทั่วท้องทุ่งและเมื่อถึงเดือน ๑๐ - ๑๑ ข้าวจะเริ่มตั้งท้องออกรวงในช่วงนี้ ชาวบ้านจะมีการประกอบพิธีทำขวัญข้าว อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำขวัญข้าวได้แก่ พลัปลาแม่โพสพ ซึ่งเป็นเรือนไม้หลังไมใหญ่มาถัก คล้ายๆ กับ

ศาลพระภูมิ แต่ทำเป็นสองส่วนและยกพื้นสูงต่ำลดหลั่นกันลงมา โดยนำไปผูกติดบนปลายเสาหลักสี่อันที่ปักไว้ในนาข้าว ให้สูงกว่ายอดข้าวประมาณสองศอก ธงสีห้าสีหรือเจ็ดสี ติดกับไม้ไผ่หนึ่งอัน ดอกไม้ รูปเทียน ไม้สานด้วยดอก (ไม้ไผ่ที่เหลาเป็นซี่เล็กๆ) เป็นรูปคล้ายๆ ตาชะลอม โดยสานเป็นแผ่นมีลักษณะเป็นหกเหลี่ยมสำหรับผูกติดกับกิ่งไม้ไผ่ เรียกว่า “เฉลว” เป็นของเครื่องใช้ป้องกันการรังควานหรือเรื่องอาถรรพ์ ซึ่งบางทีเขาจะใช้ติดที่ตรงส่วนปากของหม้อต้มยาแผนโบราณเหมือนกัน โดยเชื่อว่าป้องกันสิ่งที่ไม่ดี...

นอกจากนี้ยังมีชะลอมใส่เครื่องเช่นสังเวมโพนไฟได้แก่ ส้มเขียวหวานเป็นกลีบ มะดัน อ้อยควั่น มะขาม ถั่วตัดงาดัด เผือกเผา มันเผา ดินสอพองเผา (จะไม่นิยมใช้ของที่ทำมาจากข้าว) ตามความเชื่อของเหล่านี้เป็นของผู้แพ่ท้องอยากกิน ซึ่งหมายถึงแม่โพนไฟที่กำลังจะตั้งท้องออกรวงเป็นเมล็ดข้าว มีภาคใต้เครื่องแต่งตัวได้แก่ หวี แป้ง สายสร้อยคอ กระຈจส่องหน้า สายสิญจน์ สำหรับใช้แต่งตัวให้แม่โพนไฟให้สวยงาม ในระหว่างตั้งท้องจะได้มีความสดชื่นและจะได้ออกรวงมากๆ

การทำขวัญข้าวนี้จะเลือกเอาเฉพาะวันศุกร์ ซึ่งถือว่าเป็นวันของแม่เทพธิดาโพนไฟ และในวันนี้จะไม่มีการซื้อขายข้าวกันอีกด้วย ในตอนบ่ายๆ ผู้ทำพิธีจะนำเครื่องเช่นสังเวมและสิ่งของต่างๆ ที่เตรียมไว้ไปยังพลับพลาแม่โพนไฟ เอาธูปผูกติดกับเสาพลับพลารวมทั้งกิ่งไม้ไผ่อันที่มีเฉลวผูกติดไว้ด้วย เอาชะลอมวางตรงพื้นต่ำของพลับพลา

เมื่อจัดการวางสิ่งของต่างๆ เรียบร้อยแล้ว จุดธูปเทียนและดอกไม้กระทำความเคารพต่อแม่โพนไฟ ด้วยการสวดบทชุมนุมเทวดาก่อน เพื่อความเป็นสิริมงคลในการทำขวัญข้าวนี้ด้วย และกล่าวคำทำขวัญข้าวว่า “แม่โพนศรี แม่โพนไฟ แม่่นพดรา แม่จันเทวี แม่ศรีสัสดา แม่แพ่ท้อง ขอเชิญแม่มากินส้มสุกลูกไม้ แม่อยู่ต้นไร่ปลายนา เชิญแม่มาเสวยส้มสุกลูกไม้ เปรี้ยวหวานมันเค็ม ทั้งแม่ข้าวเหนียวแม่ข้าวเจ้า”

หลังจากที่กล่าวคำทำขวัญข้าวแล้ว เอาธูปเทียนและดอกไม้ปักไว้ที่เสาพลับพลา และเอาสายสิญจน์ผูกรวบยอดข้าวโยงขึ้นไปบนพลับพลา ใช้แป้งประพรมไปบนยอดข้าวบนพลับพลาและทั้งสี่ทิศ นำสายสร้อยคอมาสวมบนยอดข้าวที่ได้รวบไว้ ใช้หวีสาบใบข้าวพร้อมทั้งใช้กระຈจส่องใบข้าว ในขณะที่ทำการหวีสาบใบข้าวไปมาด้วย โดยมีความหมายว่าเป็นการแต่งเนื้อแต่งตัวให้แก่แม่โพนไฟที่กำลังตั้งท้องจะได้งามพริ้งและออกรวงดี

๔.๓ การรับขวัญข้าว

พอข้าวตั้งท้องออกรวงและสุกเหลืองสะพรั่งไปทั่วท้องทุ่งนา รอวันเวลาที่ทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งก็มีกรรมวิธีการเก็บเกี่ยวหลายอย่างจนกระทั่งเป็นเมล็ดข้าวล้นๆ ในระหว่างเดือน ๓ ที่การเก็บเกี่ยวเรียบร้อยแล้ว ชาวบ้านจะทำพิธีรับขวัญข้าวเข้ายุ้งเข้าฉาง

การรับขวัญข้าวนี้จะกระทำกันในพื้นนาที่แห้งแห่งใดแห่งหนึ่ง อุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ในพิธีได้แก่ กล้วยน้ำว่าสุก ๑ หวี มะพร้าวอ่อน ๑ ลูก กระบุงใส่ดอกไม้ธูปเทียน ผ้าสไบเฉียง ชันลงหินพร้อมทั้งทัพพี และตุ๊กตาซึ่งข้าว ที่มีลักษณะคล้ายหุ่นฟางแต่ทำด้วยขี้ข้าวและใช้ผ้าขาวมาพันไว้รอบตัว มีความหมายแทนแม่โพนไฟที่จะทำการรับขวัญกลับเข้าบ้านมาหลังจากที่อยู่กลางไร่กลางนามาเป็นเวลาหลายเดือน

การเก็บเมล็ดข้าวเปลือกของชาวบ้าน มักทำเป็นยุ้งฉางเก็บไว้ โดยจัดสร้างไว้ในโรงเก็บของหรือตามใต้ถุนบ้านหรือข้างบ้าน พอถึงวันศุกร์ที่จะทำพิธีรับขวัญข้าวเป็นเวลาบ่ายๆ จะนำเอาเครื่องเช่นสังเวมอันได้แก่ กล้วยน้ำว่าและมะพร้าวอ่อน ไปวางไว้บนยุ้งก่อนแล้วจึงแบกกระบุงที่ใส่ข้าวเตรียมไว้ไปยังท้องนา

บอกชวนลูกหลานให้ไปร่วมพิธีด้วยหลายๆ คน เมื่อถึงทุ่งนาแล้วก็นำสิ่งของที่อยู่ในกระบุงออกวางไว้ข้างๆ กัน ตักตวงซังข้าว ชนลงหิน และเก็บรวงข้าวที่ตกหล่นอยู่ตามพื้นดินมาใส่ขันให้มากพอสมควร จากนั้น จดรูปเทียนพร้อมทั้งดอกไม้พนมมือว่ากล่าวคำรับขวัญว่า

“วันนี้วันดีคืนดีเป็นวันศุกร์ ขอเชิญแม่โพสพ แม่โพสพ แม่พเกล้า แม่ดาวดารา แม่จันทวี แม่ศรีสัสดา ขอเชิญแม่มา แม่อยู่ไหน ต้นไร่ปลายนา แม่อยู่ในระแหง แฝงอยู่ในต้นหญ้า ในห้วยในหนอง ในบึงในบาง ขอเชิญแม่มาเข้าบ้าน ขึ้นยุ้งขึ้นฉาง อยู่สุขสบายขอให้เกิดมุนพูนเขา”

เมื่อกล่าวคำรับขวัญข้าวเรียบร้อยแล้วก็เก็บของต่างๆ ใส่กระบุงแบกกลับเข้ามามีบ้าน รวมทั้งเอา พลัปปลาที่ใช้ทำขวัญข้าวมาด้วย ในระหว่างที่เดินทางกลับมามีบ้านนี้เอาธงสีที่เตรียมมาให้ลูกหลานที่ชวนมา ช่วยกันถือ แห่แห่นและไซโยให้ร้อง เพื่อเป็นการแห่เอาแม่โพสพเข้าบ้าน เมื่อถึงบ้านพวกเด็กๆ จะพากันป็น เอาธงนั้นไปปักบนกองข้าวหรือยุ้งฉาง ผู้ทำพิธีรับขวัญจะนำพลัปปลาและกระบุงไปวางรวมกันกับกล้วยน้ำว้า มะพร้าวอ่อนไว้บนยุ้งข้าว ทำการจดรูปเทียนดอกไม้สักการบูชาและกล่าวคำรับขวัญข้าวอีกครั้งหนึ่งที่ แม่โพสพได้ขึ้นยุ้งขึ้นฉางแล้ว เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อข้าวเปลือกที่เก็บไว้ ถ้ารูปเทียนดับแล้วก็นำมะพร้าวอ่อน มากินกันได้ ส่วนกล้วยน้ำว้านั้นจะต้องเก็บไว้ทำขนมกล้วยหรือบวชชีไว้ใส่บาตรพระในตอนเช้าวันรุ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าประเพณีคตินิยมความเชื่อพื้นบ้านเกี่ยวกับแม่โพสพทั้งสามอย่างนี้ อันมีลักษณะที่ประกอบขึ้น เพื่อความเป็นสิริมงคล ความกตัญญูของชาวบ้านที่มีต่อข้าว มีเทพธิดาหรือเทพเจ้าแห่งข้าว ในการประกอบ อาชีพการทำนาปลูกข้าวทั้งสิ้น และมีคำร่ายกรองที่สรรเสริญแม่โพสพที่มีบุญคุณต่อคนไทยไว้ว่า “กินข้าวอย่าให้หกตกเกลื่อนกลาด ข้าวทุกเม็ดเหมือนพระธาตุพิทักษ์สยาม จากเลือดเหงื่อรินแผ่นดินงาม มาเลี้ยงปากอยู่ทุกยามเป็นเลือดเนื้อ คือเลือดเนื้อทั้งนั้นในงานข้าว สะอาดขาวผ่องพิสุทธ์ดุจดาวเหนือ นำชีวิตเลี้ยงชีวิตอยู่ซิดเชื้อ บังเกิดเกื้อก่อสกลนเป็นคนไทย

๕. ประเพณีการทำบุญแบบพื้นบ้าน

ประเพณีเป็นเครื่องแสดงถึงวิถีชีวิตและจิตใจของผู้คน ในอดีตและปัจจุบันที่สืบทอดกันมาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน อันสืบเนื่องมาจากคติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา และมีคตินิยมแฝงอยู่ด้วย ประเพณีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันดีงามที่มีการประพฤติปฏิบัติกันสืบมาจนบัดนี้ ฉะนั้นจึงขอกล่าวถึง ประเพณีแบบพื้นบ้านที่ได้ยึดถือปฏิบัติกันสืบมาช้านาน บางอย่างก็ได้สูญไปแล้ว ดังต่อไปนี้

๕.๑ ประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายข้าวเปลือก

การก่อพระเจดีย์ทรายเป็นประเพณีที่ชาวไร่ดำ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว เป็นประเพณีที่ได้กระทำสืบต่อกันมาแต่อดีตกาล เป็นงานบุญที่พุทธศาสนิกชนมีจิตศรัทธาที่จะกระทำกันขึ้นมา มีความประสงค์ที่จะ ขนทรายเข้าวัดเพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการก่อสร้าง หรือใช้ทำสาธารณประโยชน์ในวัด แต่สำหรับหมู่บ้าน ไร่ดำไม่มีทรายอยู่ในบริเวณใกล้เคียง วัดจะประกาศให้ชาวบ้านทราบก่อนที่จะมีการก่อพระเจดีย์ทราย ว่าจะในวันไหน เมื่อถึงวันที่กำหนดแล้ว ชาวบ้านจะส่งซื้อทรายมาไว้เพื่อทำการก่อพระเจดีย์ทราย บางคนอาจจะก่อในตอนเช้าหรือสายก็ได้ โดยนำทรายมาก่อเป็นรูปคล้ายเจดีย์มียอดแหลม ตามแต่ว่าใคร จะทำองค์ใหญ่หรือองค์เล็ก และมีการประกวดพระเจดีย์ทรายของใครประดับประดาธงสีต่างๆ ได้สวยงามกว่ากัน

ส่วนการก่อพระทรายข้าวเปลือกนั้น เป็นการทำบุญอย่างหนึ่งของชาวไร่ดำซึ่งแตกต่างไปจากการก่อพระเจดีย์ทราย แต่ได้เปลี่ยนจากทรายมาเป็นข้าวเปลือกที่เป็นผลผลิตจากอาชีพการทำนา ขนมาทำบุญที่วัด เมื่อถึงวันก่อพระทรายข้าวเปลือก ชาวบ้านก็จะนำข้าวเปลือกใส่กระบุงแบกไปเทกองรวมกันไว้ แล้วนำไปก่อเป็นเจดีย์แทนทราย ในบริเวณที่วัดจัดไว้ให้ จากนั้นก็มีการประกวดความสวยงามของพระเจดีย์ว่าใครตกแต่งได้ดีกว่ากัน หลังจากนั้นก็นำข้าวเปลือกที่ได้นี้ไปขายเปลี่ยนเป็นปัจจัยมาใช้จ่ายในการทำนุบำรุงศาสนสถานของวัดต่อไป

ในส่วนมุมมองทางวัฒนธรรม สมัยก่อนเมื่อเราเข้าวัดขณะที่เราเดินทางเข้าออกจากวัด อาจมีเม็ดทรายที่ติดไปกับรองเท้า การที่ก่อพระเจดีย์ทรายส่วนหนึ่งเพื่อให้เราได้ทำบุญด้วยการขนทรายเข้าวัด เพื่อเป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อพระพุทธศาสนา

๕.๒ การทำบุญวันมาฆบูชา

การทำบุญกลางเดือน ๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันมาฆบูชา มีการทำบุญตักบาตรที่วัด และเป็นงานใหญ่ของหมู่บ้านซึ่งจัดเป็นงานประจำปีที่มีประชาชนมาร่วมงานกันมาก สมัยก่อนในงานกลางเดือน ๓ นี้จะจัดให้มีเทศน์มหาชาติพระเวสสันดรชาดก มีการตกแต่งศาลาการเปรียญประดับประดาด้วยต้นกล้วย ต้นอ้อย มะพร้าว ให้ศาลาเปรียบเสมือนกับป่าหิมพานต์ จะเริ่มเทศน์กันตั้งแต่เช้าตรู่เป็นต้นไป ตลอดทั้งวัน จนกว่าจะจบ ๑๓ กัณฑ์ โดยมีผู้คนผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพเจ้าของภัตตาหารเทศน์ขึ้นไปฟังจนจบ

วันขึ้น ๑๕ ค่ำนี้ก็เป็นารเริ่มงานประจำปีของวัดด้วย อาจจะมีงานเป็นเวลา ๓ วัน หรือ ๕ วัน งานประจำปีมีการปิดทองรอยฝ่าพระพุทธรูปจำลองและพระพุทธรูปที่สำคัญๆ ของวัดไผ่ดำ พร้อมทั้งมีมหรสพต่างๆ เช่น ลิเก ดนตรี ภาพยนตร์ มาให้ประชาชนได้ชมกัน เพื่อความบันเทิง ความสนุกสนานและการแสวงหาบุญกุศลไปด้วยในงานเดียวกัน และยังคงได้ถือปฏิบัติต่อมาจนกระทั่งทุกวันนี้

๕.๓ ประเพณีตรุษสงกรานต์

หลังจากเดือน ๓ ชาวบ้านได้เสร็จสิ้นภารกิจการเก็บเกี่ยวข้าวเข้ามาเข้ายุ้ง และจำแนกแจกจ่ายไปตามความจำเป็นแล้ว ก็เป็นอันว่าเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวนี้ไปอีกครั้ง จนกว่าจะถึงฤดูฝนในเดือน ๖ ในระหว่างนี้จะม้งานบุญที่ใหญ่งานหนึ่งคืองานเทศกาลตรุษสงกรานต์ จะเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายนของทุกปี ในท้องถิ่นไผ่ดำนี้เทศกาลตรุษสงกรานต์จะมีถึง ๔ วัน เนื่องมาจากว่าการนับวันตามวิธีการคำนวณทางโหราศาสตร์ ในกรณีที่เทศกาลนี้มี ๔ วันหมู่บ้านและวัดไผ่ดำได้ถือปฏิบัติตลอดมา โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ - ๑๖ เมษายนของทุกปี พอถึงวันตรุษสงกรานต์ จะมีการจัดเตรียมข้าวปลาอาหารคาวหวานไปทำบุญถวายพระที่วัด โดยเฉพาะของหวานที่นิยมทำกันในเทศกาลนี้ได้แก่ ขนมเทียนนมสาว ขนมเทียนนมแแก้ว ข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว กาละแมและขนมอื่นๆ ที่จัดนำไปทำบุญคู่กับอาหารคาว ตามความเชื่อถือที่เป็นอุดมคติทางพระพุทธศาสนานั้นถือว่า การทำบุญนี้เป็นการอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ล่วงลับไปแล้ว ทั้งที่เป็นพ่อแม่ ญาติพี่น้อง และเจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย ให้ได้ผลบุญที่ผู้มีชีวิตได้ทำการอุทิศส่วนกุศลไปให้ โดยมีพระสงฆ์เป็นสื่อกลางระหว่างคนเป็นกับคนตาย หรืออีกนัยหนึ่งการทำบุญเป็นการทำให้รู้จักบริจาคทานนั่นเอง

๕.๔ ประเพณีสงกรานต์ขามอญ (ปัจฉิมศักราช)

เป็นเทศกาลทำบุญเฉลิมฉลองของชุมชนคนมอญ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน หรือพิธีสงกรานต์ของขามอญ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญๆ คือ การแห่ข้าวแช่ แห่น้ำปลาหวาน ปล่อยปลา แห่สงกรานต์และจบลงด้วยการทำบุญกลางบ้าน และรำเจ้าประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน ถือกันว่าประเพณีนี้เป็นการขึ้นศักราชใหม่ จึงจัดให้มีการเฉลิมฉลอง การทำบุญรักษาศีล และการต้อนรับนางสงกรานต์ ด้วยการเตรียมกวนขนมกะละแมในกระทะเหล็กขนาดใหญ่ ใช้เวลากวนประมาณ ๔ ชั่วโมงต่อกระทะ มีการกวนข้าวเหนียวแดงหรือข้าวเหนียวแก้วด้วย ซึ่งเป็นขนมสำหรับทำบุญในเทศกาลนี้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีการทำ “คนอบจัน” หรือขนมจัน และ ข้าวแช่ หรือ “เป็งฮงกราบ”

กิจกรรม เริ่มต้นในเช้าวันที่ ๑๓ เมษายน ชาวบ้านจะจัดเตรียมข้าวแช่ใส่สำหรับ โดยนิยมใส่ในหม้อดินเผา เพราะจะทำให้ข้าวแช่เย็นและมีกลิ่นหอมมารับประทาน และในสำหรับก็จะม้ออาหารที่ใช้รับประทานกับข้าวแช่ ชาวบ้านจะนำข้าวแช่นี้ไปถวายพระสงฆ์ที่วัดตั้งแต่เช้าตรู่ ขณะเดียวกันที่บ้านก็จะทำพิธีบูชานางสงกรานต์หรือ “มีห์ขงกราน” ด้วยการสร้างศาลเพียงตาที่บริเวณหน้าบ้าน แล้วนำข้าวแช่พร้อมเครื่องบูชามาวางไว้

การทำบุญในวันสงกรานต์จะทำการ ๓ วัน คือวันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ลูกหลานหรือผู้น้อยจะทำหน้าที่ในการจัดส่งสำหรับให้แก่ญาติและผู้ใหญ่ที่ตนเคารพนับถือ เพื่อเป็นการแสดงความคารวะ ซึ่งปกติจะทำกันปีละ ๒ ครั้ง คือในวันสงกรานต์และวันออกพรรษา ส่วนในตอนเย็นและเวลากลางคืนจะมีการละเล่น

ตามหมู่บ้านต่างๆ โดยส่วนมากแล้วจะจัดเป็นที่เล่นสละบ้ามอญและการแสดงทะแยมอญ การละเล่นสละบ้ามเป็นการเปิดโอกาสให้หนุ่มๆ สาวๆ ได้มีโอกาสรู้จักและสนิทสนมกัน

หลังวันที่ ๑๕ เมษายนมาแล้ว คนมอญจะมีการแห่ทางสงกรานต์ ปล่อยปลา ทำบุญและสนุกสนานกันจนถึงวันทำบุญกลางบ้าน (ปะห์กาวยา อาได้ห์กวาน) สรงน้ำพระ และแห่ทางหงส์ ซึ่งหงส์นี้จะทำขึ้นด้วยผ้าสีสันคล้ายๆ ธง ยาวประมาณ ๒ - ๓ วา ชาวบ้านจะช่วยกันทำก่อนวันงาน เมื่อถึงวันงานจะนำมาเข้าขบวนไว้ที่เสาหงส์ในบริเวณวัด โดยวัดมอญส่วนใหญ่จะมีเสาหงส์อยู่หน้าวัด เมื่อแห่ทางหงส์จากหมู่บ้านมาถึงวัดแล้วก็จะช่วยกันชักเอาทางหงส์นั้นขึ้นสู่ยอดเสาหงส์ และก่อนจะถึงขั้นนั้นชาวบ้านจะทำพิธีบูชาพระเจดีย์ จากนั้นจึงช่วยกันชักทางหงส์ขึ้นสู่ยอดเสา ด้วยความเชื่อว่าจะเกิดความร่วมมือเป็นสุข ความเป็นสิริมงคลทั้งหลายมีพร้อมอยู่ในหมู่บ้านและเป็นของชาวบ้านเหล่านั้น

การละเล่นพื้นบ้านของหมู่บ้านอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

คำว่า การละเล่น เป็นคำที่มาจาก “เล่น” ตามพจนานุกรมนั้นได้ให้ความหมายไว้ว่า เล่น เป็นคำกริยา “ทำเพื่อความสนุกสนานหรือผ่อนคลายอารมณ์ แข่งขันกัน” ธรรมชาติอย่างหนึ่งของสิ่งมีชีวิตต้องมีการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวมีหลายสิ่งหลายอย่างหลายแบบ แบบหนึ่งเป็นการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ ได้แก่ การเดิน การวิ่ง ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อีกแบบหนึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่ดัดแปลงในรูปต่างกัน เช่น การเล่นต่างๆ การกีฬา การละคร การฟ้อนรำ ล้วนให้คุณค่าแก่ชีวิต

การเล่นในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกันตามขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อของท้องถิ่น พร้อมทั้งสภาพการดำเนินชีวิตด้วย จึงอาจจะกล่าวได้ว่า การละเล่นเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น สำหรับหนุ่มสาวในสมัยก่อนไม่มีโอกาสได้พบปะกัน จึงใช้การละเล่นในเทศกาลต่างๆ เป็นสื่อความสัมพันธ์อีกด้วย การละเล่นมีการเปลี่ยนแปลงและก็พัฒนาไปตามสภาพของสังคมที่มีทางในการติดต่อกันอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจากท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่ง การละเล่นพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในหมู่บ้านหรือท้องถิ่น สามารถแยกออกได้หลายอย่าง เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่มองเห็นได้ชัดเจนต่อกิจกรรมการเล่น ในที่นี้ขอแบ่งการเล่นออกเป็น ๒ ประเภท

๑. การละเล่นของเด็ก มีลักษณะเป็นการเล่นแบบง่ายๆ เหมาะสมกับวัยของเด็กๆ ที่ชอบความตื่นเต้นเร้าใจเด็ก ชวนให้สนุกสนาน บางอย่างที่ต้องใช้อุปกรณ์ส่วนใหญ่ก็ได้จากในท้องถิ่นนั่นเอง จะดัดแปลงสิ่งของบางอย่างและสมมติเป็นอุปกรณ์เครื่องเล่นของเด็กเอง การละเล่นพื้นบ้านของเด็ก ได้แก่ หมาเก็บ ดาวกระโดด กระโดดเชือก ตีวงล้อ กังหันไม้สาน ชี้อาก้านกล้วย ซ่อนหา ปั่นแปะ วัว ลูกข่าง ล้อต๊อก หอยยาง ตีลูกสมอ หยอดหลุม เป่ากบ อีตัก จ้ำจี้ ปั่นก้านกล้วย ตีไก่ดอกหญ้าแพรง กาฟักไข่ เป่าฟองสบู่ กระบอกลีเระ เป็นต้น

๒. การละเล่นในเทศกาลตรุษสงกรานต์ หลังจากที่ได้มีการทำบุญตักบาตรของชาวบ้านแล้ว ยังมี การละเล่นพื้นบ้านที่ให้ความสนุกสนาน ความบันเทิง เป็นการละเล่นพื้นบ้านที่ทำให้ผู้เล่นได้รับความเพลิดเพลินตามยุคสมัยของชาวบ้านที่อยู่ในท้องถิ่น และจะนำมาซึ่งความสามัคคีกลมเกลียว ทั้งภาคกลางวันและกลางคืน

ตามโบราณกาลก่อนมาการเล่นพื้นบ้านในเทศกาลตรุษสงกรานต์นั้น จะต้องมีการนัดกันก่อน โดยจะมีการปักธงนัดเล่นไว้ในที่โล่งแจ้งกลางทุ่งนาด้วยผ้าขาวม้าผูกปลายไม้ไผ่ไปปักไว้ เมื่อใครเห็นก็เป็นที่ยอมรับกันว่ามีกัณฑ์นัดเล่นพื้นบ้านแล้ว สถานที่เล่นในภาคกลางวันนี้ มักจะเป็นบริเวณหลังบ้านที่ทำการนัด ซึ่งเป็นระยะเวลาที่พืชนาแห้งและคนดูก็จะไปนั่งดูหลบแดดกันร่มไม้ไผ่ การเล่นในช่วงนี้เป็นการเล่นที่ใช้บริเวณกว้างเพราะต้องใช้กำลังในการวิ่ง การใช้ไหวพริบลบหลีก

๑. การเล่นลิ้ลม

ลิ้ลมเป็นการเล่นของผู้ชายโดยเฉพาะ เมื่อเวลาที่ลิ้ลมเข้าสิงในร่างของผู้เล่นแล้ว จะมีความดุร้ายและโลดโผนมาก ผู้เล่นลิ้ลมมีข้อกำหนดที่จะต้องเป็นลูกชายคนสุดท้องเท่านั้น เอาผ้ามาผูกปิดตาทั้งสองข้างไว้ มีพี่เลี้ยงคอยดึงผ้าขาวม้าที่ผูกตัวผู้เล่นลิ้ลมไว้ด้วย การผูกผ้านั้นจะผูกที่เอวผืนหนึ่งแล้วก็เอาผ้าขาวม้ามาต่อกันหลายผืนผูกต่อจากเอวอีกทีหนึ่ง เพื่อกอดดึงมิให้ผู้เล่นวิ่งออกไปนอกกลุ่มนอกทาง เมื่อเวลาที่ลิ้ลม

เข้าสิงแล้ว เวลาที่เล่นลิงลมผู้ที่รับเป็นลิงลมจะนอนหมอบคว่ำไปกับพื้นระหว่างสากมือสองอันวางขนานกันไปกับลำตัวและจะมีผู้เชิญลิงลมมาเข้าร่างผู้เล่นด้วยการว่าคาถาปลุกหัวใจลิงลม เมื่อลิงลมเข้าสิงร่างแล้วจะมีอาการกระโดดเหมือนลิงและกระโดดไล่กัดผู้มาดู พี่เลี้ยงต้องคอยดึงผ้าอุดไว้ บางทีก็กระโดดขึ้นไปบนกองฟาง แล้วถลาเอาหัวลงต้องคอยรับกันไว้ บางครั้งกระโดดขึ้นไปบนกอไผ่ที่เต็มไปด้วยหนาม การเล่นเข้าสิงลิงมนี้เป็นการละเล่นที่มีความดุร้ายและมีความโหดโผน จนเป็นที่น่ากลัวมากในเวลาที่ลิงลมเข้าสิงในร่างผู้เล่น ต่อมาภายหลังจึงไม่ค่อยมีผู้นิยมเล่นลิงลมกันอีกเลยจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

๒. การเล่นเกมกัดห่าน

เกมกัดห่านเป็นการเล่นที่ไม่ต้องมีอุปกรณ์การเล่นอะไรมากนัก ทุกคนสามารถเล่นได้โดยหาคุ้ไปยีน ล้อมวงกัน ในลักษณะที่ยืนอยู่ข้างหน้าคนหนึ่งและยืนอยู่ข้างหลังอีกคนหนึ่ง หันหน้าเข้าในวงและห่างจากคู่ ข้างๆ พอสมควร จัดขยายวงให้ใหญ่พอสมควรเพื่อให้การเล่นเป็นไปด้วยความสะดวก

๓. การเล่นเกมตีจับ

การเกมตีจับนี้สามารถเล่นได้ทีละหลายๆ คน โดยจะต้องทำการแบ่งผู้เล่นออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายละเท่าๆ กัน เพื่อมิให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันและกัน ทำให้การเล่นนี้เกิดความสุขสนุกสนานยิ่งขึ้น เมื่อจะเล่นก็ต้องมีการกำหนดเขตแดนกันกลางและเขตข้างหลังทั้งสองฝ่ายให้เท่ากัน เพื่อจะไม่ให้ฝ่ายที่วิ่งหนีวิ่งไกลเกินไปนัก เริ่มเล่นด้วยการตกลงกันว่าจะให้ฝ่ายใดเป็นผู้ตีวิ่งไปไล่จับคนในแดนตรงข้ามก่อน โดยผู้ที่ตีไปนั้นจะต้องออกเสียงครางอยู่ในลำคอโดยไม่ขาดเสียงตี ในระหว่างที่วิ่งไปไล่จับและต้องไม่ให้เห็น ฟันด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มความลำบากและได้กำหนดเวลาไว้ด้วยในตัว ถ้ารู้ตัวว่าจะหมดเสียงตีต้องรีบวิ่งเข้ามาในแดนของตนเองก่อน ถ้าหมดเสียงตีไม่ว่าในกรณีใดๆ ให้ถือว่า “ตาย” ต้องไปเป็นเชลยของฝ่ายนั้น

ในระหว่างที่ตัวแทนฝ่ายที่วิ่งไปในแดนตรงข้ามนั้น จะต้องไปไล่แตะหรือตีฝ่ายตรงข้ามให้ได้มากที่สุด ก่อนที่จะหมดเสียงตีและวิ่งเข้ามาในเขตแดนของตน แต่ในขณะที่ผู้ตีวิ่งเข้ามาในแดนตรงข้ามนั้น ผู้เล่นในฝ่ายนั้นก็สามารถที่จะไล่จับเอาตัวผู้ตีไว้ได้จนกว่าผู้ตีจะหมดเสียงตีถือว่า “ตาย” ต้องเป็นเชลยของฝ่ายตรงข้ามหรือนั่งพักไป และถ้าฝ่ายตีไปไล่ตีหรือแตะฝ่ายตรงข้ามได้และสามารถวิ่งหนีกลับมายังฝ่ายของตัวเองได้ ผู้ที่ถูกแตะหรือตีในฝ่ายตรงข้ามนั้นจะต้องมาเป็นฝ่ายตีหรือออกไปนั่งพักเช่นเดียวกัน จากนั้นก็จะผลัดกันส่งตัวแทนที่เข้ามาในแดนของฝ่ายที่ตีก่อนข้างสลับกันไป ฝ่ายใดหมดตัวผู้เล่นก่อนจะเป็นฝ่ายแพ้ ฝ่ายยังเหลือตัวผู้เล่นก็จะเป็นฝ่ายชนะในการเล่นตีจับ

๔. การแข่งวิ่งวัว

การวิ่งวัวถือว่าเป็นการแข่งขันกีฬาอย่างหนึ่ง เป็นที่นิยมของคนหนุ่มทั้งหลายจะได้ทำการประลองฝีมือกันหลังจากที่ได้ทำการเก็บเกี่ยวข้าวไปเรียบร้อยแล้ว พื้นที่นาจะแห้งและว่างเปล่าในระยะที่ตรงกับเทศกาลตรุษสงกรานต์นี้ จึงเหมาะที่จะทำเป็นสนามแข่งขันวิ่งวัว โดยจะหาผู้ที่ที่เรียบๆ และกระระยะทางที่จะทำการเป็นวาจากจุดเริ่มต้นไปจนจุดปลายทางตัดสินแพ้ชนะ นำไม้ไผ่ยาวประมาณเมตรหนึ่งปักเอนไปข้างหน้า ทาธงหรือธงขาวมาเสียบไว้ในรูกระบอกไม้ไผ่ ผู้ที่จะทำการแข่งขันก็จะจับคู่กันและไปยังจุดเริ่มต้นเตรียมตัวออกวิ่ง และจะมีผู้ตีธงคอยให้สัญญาณคนหนึ่งทำหน้าที่คอยตีธงให้สัญญาณผู้แข่งทั้งสองออกวิ่งไป

ยังจุดหมายที่มีธงหรือธงข้าวเสียบไม้ไว้ให้เร็วที่สุด และใครที่สามารถวิ่งไปคว้าธงหรือธงข้าวได้ก่อนเป็นผู้ชนะในการเล่นแข่งขันวิ่งวันนี้

๕. การเล่นช่วงรำ

การเล่นช่วงรำจะแบ่งเป็นสองฝ่ายๆ ละกี่คนก็ได้ ถ้าจะให้สนุกกันก็มักจะแบ่งเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง มีเส้นเขตแดนตรงกลางและด้านหลังทั้งสองฝ่าย อุปกรณ์ในการเล่นก็ใช้ผ้าขาวม้าผูกขมวดเป็นก้อนกลมๆ และเหลือชายผ้าขาวม้าไว้ประมาณ ๒ คืบ เพื่อสำหรับใช้ถือขว้างไปได้ไกลๆ ผู้เล่นจะตกลงกันเองว่าฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายเล่นก่อน สมมติฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายเล่นก่อนก็จะโยนผ้าขาวม้าที่เรียกว่าลูกช่วงไปยังแดนฝ่ายชายก่อน ฝ่ายชายรับได้ก็จะเอาลูกช่วงขว้างมายังฝ่ายหญิงให้ถูกคนใดคนหนึ่ง ถ้าปาหรือขว้างลูกช่วงนี้ไม่ถูกฝ่ายหญิงเลย ก็จะต้องเอาลูกช่วงกลับมาเป็นฝ่ายโยนเข้าไปในแดนฝ่ายหญิงบ้าง ถ้าฝ่ายหญิงรับได้จะต้องเอาลูกช่วงขว้างฝ่ายชายบ้างสลับกันไป ในกรณีที่โยนลูกช่วงไปแล้วอีกฝ่ายรับไม่ได้ก็ให้ฝ่ายนั้นโยนลูกช่วงกลับมาได้เลย โดยไม่มีสิทธิที่จะขว้างฝ่ายตรงข้ามได้แล้ว

สำหรับผู้ถือลูกช่วงลูกช่วงมาโดน ต้องออกมาพักก่อนจนกว่าจะได้จำนวนที่มากพอสมควร จึงจะให้ออกไปรำเป็นคู่ๆ ชายกับหญิง และผู้เล่นคนอื่นๆ ทำหน้าที่ร้องเพลงว่า “ชะช้า พญาหงส์เอย ปีกอ่อนร่อนลง เข้าในดงระกำ ทำบุญด้วยสิ่งใดหนอ ได้ร่วมหอกกับแม่ทองคำ ต้อยตะเลงเตงช้า เจ้าพญาหงส์เอย” ส่วนการเล่นในภาคกลางคืน ก็จะเป็นการเล่นที่ไม่ต้องการพื้นที่มากเท่าไรนักมักเป็นบริเวณลานบ้าน มีแสงสว่างจากตะเกียงเจ้าพายุและมีเรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์ที่ผสมผสานกับการเล่นพื้นบ้านอยู่ด้วย การเล่นเชยผีเป็นการเล่นที่นำมาเพื่อความสนุกสนานในเทศกาลตรุษสงกรานต์ เนื่องจากชาวบ้านมีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ว่า ผีผีจริง เป็นผีที่มีประโยชน์และนำมาผสมผสานให้เกิดความสนุกสนานแต่ครั้งโบราณ

๖. การเล่นรำไท่

การเล่นรำไท่เป็นการเล่นที่นิยมกันมากในเทศกาลตรุษสงกรานต์ สถานที่จัดเป็นวงกลมให้รำกันเป็นคู่ๆ วงไปรอบบริเวณที่จัดให้มีการเล่นรำไท่ ผู้เล่นฝ่ายหญิงที่เรียกว่านางรำ จะนั่งตรงที่จัดไว้ให้โดยเฉพาะ ซึ่งทำขึ้นอย่างง่ายๆ อาจเป็นกระดานแผ่นใหญ่มาวางไว้บนขอนไม้ ยกระดับให้สูงพอนั่งห้อยขาได้ เมื่อเริ่มเล่นรำไท่นั้นจะมีกลองเชียร์ทำหน้าที่บรรเลงเพลงประกอบการรำ ซึ่งจะเป็นเพลงแบบเก่าสมัยก่อน เมื่อเพลงขึ้นแล้วฝ่ายชายก็จะเข้าไปโค้งให้ฝ่ายหญิง ซึ่งหมายถึงให้เกียรติฝ่ายหญิงออกมารำด้วย โดยฝ่ายหญิงจะรำอยู่วงนอกและฝ่ายชายก็จะรำอยู่วงใน รำกันอย่างเรียบร้อยด้วยท่าทางที่อ่อนช้อย มีความสวยงามน่าชมแบบพื้นบ้าน

การที่เรียกว่ารำไท่นั้น เรียกตามลักษณะของเครื่องดนตรีคือ ไท่ เป็นหลัก ซึ่งเดิมทีเดี่ยวเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการรำนั้นก็มีแต่ ไท่ อย่างเดียวเป็นหลักและอาจมีเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ อีก เช่น กรับ ฉิ่ง โหม่ง เพื่อให้ดูครึกครื้นยิ่งขึ้นในการรำไท่

๗. การเล่นมอญซ่อนผ้า

มอญซ่อนผ้าเล่นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีความสนุกสนานและไม่ต้องใช้พื้นที่ในการเล่นมากเท่าไรนัก ผู้เล่นมอญซ่อนผ้าจะนั่งล้อมวงกัน อุปกรณ์ในการเล่นใช้ผ้าขาวม้ามาพันกันเป็นเกลียวแล้วนำมา

ทบกัน สำหรับใช้เป็นผ้าซ่อน มีคนซ่อนผ้าหนึ่งคนทำหน้าที่ซ่อนผ้าผูกเกลียวนั้น โดยการถือผ้าเดินไปรอบๆ วงนอก ซึ่งผู้เล่นจะต้องนั่งหันหน้าเข้าข้างใน เพื่อหาโอกาสที่ผู้เล่นในวงคนใดคนหนึ่งนั่งเผลอและก็จะวางผ้าไว้ข้างหลังของผู้เล่นที่นั่งล้อมวงอยู่

สำหรับผู้เล่นที่นั่งอยู่ในวงนั้น จะต้องสังเกตฟังเสียงมีอะไรตกอยู่ข้างหลังหรือเปล่า สังเกตว่าผู้ซ่อนผ้าที่เขาเดินวนไปนั้นมีผ้าติดมืออยู่หรือเปล่า หรือไม่ก็ต้องเหลียวไปด้านหลังบ้างว่ามีผ้ามาวางอยู่ไหม ผู้ซ่อนผ้าไว้หลังใครแล้วก็จะเดินไปอีกรอบหนึ่ง เพื่อกลับมาเอาผ้าที่วางซ่อนไว้ตรงคนนั้นตีกันผู้ที่นั่งอยู่ในวงผู้ที่ถูกตีก็จะวิ่งหนีไปรอบวงและไปนั่งที่เดิม คนไล่ตีก็จะนำผ้าไปซ่อนอีก แต่ถ้าผู้เล่นในวงเหลียวมาเห็นผ้าที่วางซ่อนอยู่ข้างหลังตน สามารถหยิบเอาผ้านั้นวิ่งไล่ตีผู้ซ่อนได้ และผู้ซ่อนก็ต้องวิ่งหนีไปนั่งแทนที่ผู้ที่หยิบผ้ามาไล่ตีตนแล้วไปนั่งแทนที่ในวง ผู้ไล่กวาดตีก็จะเป็นผู้ซ่อนผ้าต่อไป ทำเช่นนี้สลับกันไปเรื่อย

๘. การเล่นเกมซ่อนเรือ

การเล่นเกมซ่อนเรือเป็นการเล่นที่เป็นทีมเข้าแข่งขันกัน โดยถือทีมใดได้คนของอีกทีมหนึ่งมากก็เป็นฝ่ายชนะ ผู้เล่นของทั้งสองทีมต้องนั่งเป็นแถวต่อกันไปข้างหน้าและขนาบกันด้วย นอกจากนี้จะมีผู้เล่นของแต่ละฝ่ายออกมาทำหน้าที่ซ่อนเรือ สิ่งของใดก็ได้ที่นำมาใช้ในการซ่อน ฝ่ายหนึ่งจะทำการซ่อนก่อน โดยผู้ที่ทำหน้าที่ซ่อนเรือจะนำสิ่งของที่แทน “เรือ” นี้ไปซ่อนไว้ที่คนหนึ่งคนใดก็ได้ในทีม ลักษณะที่ใช้วิธีเอาสิ่งของแอบเลาะๆ ตั้งแต่ต้นไปจนถึงปลายแถวและจะวางไว้ที่ใครก็ได้ตามแต่ผู้ซ่อน จากนั้นอีกฝ่ายก็จะทายว่าเรืออยู่ที่ใคร ถ้าทายถูกว่าเรืออยู่ที่ใครผู้ที่เก็บไว้ก็ต้องมานั่งต่อแถวฝ่ายที่ทายถูกและฝ่ายนี้ก็จะเป็นผู้ทำการซ่อนเรือบ้าง ฝ่ายที่เสียเรือมากก็จะทายบ้าง จนกว่าใครจะถึงจุดหมายหรือมีแถวยาวกว่าจึงเป็นฝ่ายชนะในที่สุด

๙. การเล่นเกมกระजू

การเล่นเกมกระजूเป็นการเล่นที่นิยมกันมากในสมัยก่อน มีลักษณะเกี่ยวกับการพยากรณ์ให้กับผู้ชมได้ด้วย ซึ่งการเล่นกระजूนี้บางทีก็เรียกว่า “บักเซียง” อุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นกระजूนี้ ได้แก่ กระजूที่ใช้สำหรับในการดักปลาของชาวบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่น นำมาตกแต่งโดยใช้ไม้ไผ่ขนาดที่ไม่ใหญ่มากนัก มีความยาวประมาณ ๒ คอกเสียบเข้าไปตรงโหลกระजूให้ยื่นออกมาทั้งสองข้างคล้ายๆ กับแขนของคน พร้อมทั้งหาเสื่อมาสวมเอาทะเลตาเดียวที่ชาวบ้านนิยมใช้ทำทะนันทมาวางทับบนปากกระजू และใช้ผ้าขาวม้าผูกที่ปากกระजूให้คล้ายกับการโปกผ้าขาวม้าที่ศีรษะ

ในการเล่นจะมีผู้เชิญกระजू โดยการจับกระजूที่มุมล่างทั้งสองคนและนั่งอยู่บนไม้สามมือดำข้าวอีกคนหนึ่งจะจุดธูปนั่งพนมมือบอกกล่าวเชิญกระजूให้มาเข้าสิงในกระजूที่เชื่อกันว่าจะสิงอยู่ตรงขาของกระजू ส่วนคนดูก็จะยืนหรือนั่งล้อมวงกัน พร้อมทั้งร้องเพลงเชิญว่า “บักเซียงเอ๋ย มาเล่นด้วยกัน กินน้ำจันท์สวยจริงงามจริง” เมื่อร้องเพลงอยู่นั้นผีก็จะมาเข้าสิงในกระजूโดยจะแสดงอาการโยกไปมา (มีโชคนถือจับโยก) คนดูก็ร้องเพลงเร่งจังหวะและเนื้อร้องให้เร็วขึ้น กระजूยิ่งโยกไปมาเร็วขึ้น สักครู่หนึ่งจึงหยุดร้องเพลงกระजूก็หยุดโยกและมีการชักถามผีกระजू การชักถามผีกระजूนั้นต้องเป็นลักษณะที่สื่อความหมายได้ จะถามแล้วให้บอกชื่อเสียงเรียงนามไม่ได้ การตอบของผีกระजूจะแสดงอาการออกมาในลักษณะการเคาะแขนไม้เป็นจำนวนครั้งและการชี้ทิศทาง ซึ่งไปตรงกับปมเด่นปมด้อยของใครเข้าก็ได้ฮาสนุกสนาน

๑๐. การเล่นผีสும்

การเล่นผีสும்ที่มีเล่นกันในเทศกาลตรุษสงกรานต์จะต้องระมัดระวังกันเป็นอย่างมาก ฉะนั้นผีสும்จะไล่สும்คนจนได้รับบาดเจ็บได้เหมือนกัน ผู้เล่นผีสும்จะจับสும்ในลักษณะคล้ายกับการทอดสும்และพนมมือสும்ที่นำมาเล่นนั้นก็เป็สும்ที่ชาวบ้านใช้สும்ปลาตามหนองน้ำนี้แหละที่มีขนาดเล็กพอเหมาะมือ จะมีผู้เชิญผีสும்อีกคนหนึ่งจตุรูป ๒ ดอก นำไปให้ผู้เล่นพนมมือถือไว้ดอกหนึ่ง และผู้เชิญถือไว้ดอกหนึ่ง จากนั้นผู้ดูก็จะร่วมกันร้องเพลงนางสும்เพื่อเป็นการเชื้อเชิญผีสும்เข้ามาสิงในร่างผู้เล่นว่า “นางสும்เอ๋ย ลงมาในสும் ลงมาสும்ปลา ตัวเล็กตัวน้อย ปลากระสืออย่าไม่ว่า สும்หักคอปลา พระยาสும்เอ๋ย” การร้องเพลงนางสும்จะร้องกลับไปกลับมาหลายครั้งจนกว่าผีสும்จะเข้าโดยสும்จะส่ายไปมาจนรูปหล่นจากมือ เมื่อผีสும்เข้าแล้วผู้เล่นจะวางสும்ไว้ พร้อมทั้งรำไปรอบๆ สும் ถ้าหากว่ามีใครทำอะไรทำให้ผีสும்ไม่พอใจ ก็จะไล่สும்ๆ ใครวิ่งหนีไม่ทันอาจบาดเจ็บ

๑๑. การเล่นผีกระด้าง

การเล่นผีกระด้างนี้มีอุปกรณ์ที่ใช้คือกระด้าง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ เมตร ผู้เล่นผีกระด้างจะนั่งคุกเข่าถือกระด้างโดยการพนมมือถือรูป ๑ ดอก และจะมีผู้เชิญผีกระด้างมาเข้าร่างของผู้เล่นอีกคนหนึ่งด้วย ผู้ดูที่ล้อมวงก็จะช่วยกันร้องเพลงเชิญให้ผีกระด้างมาเข้าสิงตัวผู้เล่นว่า “ผีกระด้างเอ๋ย มาเล่นด้วยกันสวญจริงงามจริง” ร้องให้เร็วขึ้นเป็นจังหวะๆ จนกว่าผีกระด้างจะเข้าสิงร่าง ซึ่งผู้เล่นจะมีอาการสั่นและกระด้างจะส่ายไปมาจนรูปหลุดจากมือ เมื่อผีกระด้างเข้าร่างผู้เล่นแล้วจะรำไปมาพร้อมทั้งกระด้าง ผู้ชมจะให้รำท่าไหนผีกระด้างก็จะทำตามเป็นที่สนุกสนาน แต่ถ้าใครไปทำขัดใจผีกระด้างก็จะเอากระด้างไล่ฟาดแน่

๑๒. การเล่นเข้าแม่ศรี

การเล่นเข้าแม่ศรีเป็นที่นิยมในหมู่ผู้หญิง ตามเทศกาลของหมู่บ้านและนิยมเล่นกันในเวลากลางคืน ผู้ที่จะเชิญแม่ศรีส่วนมากจะเป็นหญิงหมายถึงจะเชิญได้ผลดีและมีผู้เข้าแม่ศรีอีก ๑ คน ต้องไปนั่งบนครกตำข้าวและวางเท้าบนสากมือตำข้าวข้างละอันที่วางขนานกันไปข้างหน้า มีผ้าขาวปิดตาไว้ทั้งสองข้างด้วยพนมมือถือรูปไว้หนึ่งดอก ผู้เชิญผีแม่ศรีมาเข้าร่าง จะจตุรูปไปปักไว้ทางที่ผีจะมาระหว่างปลายสากมือนั้นดอกหนึ่งและตนถือไว้เองอีกดอกหนึ่ง คนดูช่วยกันร้องเพลงแม่ศรีและตบมือไปด้วยว่า “แม่ศรีเอ๋ย แม่ศรีสาวสะยอกมือไว้พระว่าจะมีคนชม คิ้วก็ต่อคอกก็กลม ชักผ้าปิดนมชมแม่ศรีเอ๋ย” จนกว่าแม่ศรีจะเข้า ซึ่งจะมีอาการสั่นจนกระทั่งรูปหล่นจากมือ จึงเอาผ้าผูกตาออกและแม่ศรีก็จะรำรำไปรอบ อาจจะเป็นการรำศรีนวลหรือฉุยฉายก็ได้ทั้งนั้น อนึ่งในการเล่นที่เกี่ยวกับผีนี้ถ้าเข้าแล้วไม่ยอมออกจากร่างผู้เล่นผีต่าง ๆ นั้น ก็มีการแก้ด้วยการจูงผู้เล่นที่ผีไม่ยอมออกไปลอดใต้ถุนบ้านได้บ้าน ผีก็จะออกไปเอง

ปัจจุบันวัฒนธรรมสมัยใหม่ได้เข้ามาแพร่หลายในหมู่คนรุ่นใหม่ ทำให้การเล่นที่เป็นของพื้นบ้านหมดความนิยมลงไปและนับว่าเป็นการสูญหายของมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นชิ้นหนึ่ง คงเหลือแต่คำบอกเล่าขานให้ลูกหลานได้ฟังกันเท่านั้น การเล่นพื้นบ้านนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม มีความละเอียดอ่อนและมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง จึงควรศึกษาเพื่อความภาคภูมิใจที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างหนึ่ง

๑๓. การเล่นทางน้ำในเทศกาลทอดกฐิน

ในฤดูน้ำหลากมานั้น ประชาชนก็มักจะเว้นว่างจากการทำไร่ไถนา จึงมีเวลาว่างและทำการสานเสื่อสานกระบุง ตะกร้า และภาชนะอื่นไว้ใช้สอย ฤดูน้ำหลากก็จะมียานเทศกาล งานประเพณีที่เกี่ยวข้องทางศาสนาและความสนุกสนานรื่นเริงของชาวบ้านหลายอย่าง เป็นต้นว่า การทอดกฐิน ผ้าป่า การลอยกระทงและการแข่งเรือพาย โดยเฉพาะการเล่นทางน้ำในเทศกาลทอดกฐินที่เป็นเอก คือ การแข่งเรือ เป็นประเพณีทางน้ำของคนไทย เป็นการเล่นในยามน้ำหลากที่สืบทอดมาแต่โบราณ ซึ่งการแข่งขันจะเป็นงานที่มีขึ้นควบคู่ไปกับงานกฐิน การแข่งเรือเป็นการเล่นเพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริง และยังเป็นประเพณีการเล่นที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทที่มีความใกล้ชิดกับสายน้ำ เรือที่ใช้แข่งในท้องถิ่นมักจะเป็นเรือที่ไม่ยาวเกินไปหรือที่มีใช้กันในท้องถิ่นที่มีลักษณะของเรือแข่งอยู่บ้างได้แก่ เรือม่วน เรือมาด เรืออีแปะ เป็นต้น

เทศกาลทอดกฐินเป็นงานบุญสำคัญของหมู่บ้านที่จัดทำกิจกรรมขึ้นในบริเวณวัด เพื่อให้พระภิกษุที่จำพรรษาอยู่ได้รับผ้ากฐิน ภายหลังจากที่จำพรรษามาแล้วสามเดือน เมื่อเสร็จพิธีทอดกฐินแล้วถึงจะมีการแข่งเรือกัน การแข่งเรือของหมู่บ้านไผ่ดาก็มักจะนัดมาแข่งกันในวันทอดกฐิน โดยใช้ลำคลองหน้าวัดเป็นสถานที่แข่ง นอกจากมีการแข่งเรือพายแล้วยังมีการประกวดพายเรือ การประกวดแต่งตัวสวยงาม และการประกวดความคิดตกขบขันต่างๆ อีกด้วย

จากการสืบปากคำของคนเก่าคนแก่ที่ได้เคยร่วมงานแข่งเรือสมัยก่อนมาแล้ว ทั้งยังจดจำเล่าขานมาถึงปัจจุบันนี้ได้ความว่า การแข่งเรือในเทศกาลทอดกฐิน จะมีการประกวดพายเรือและเรือตกขบขัน ซึ่งเป็นเรือแถบหน้าน้ำบ้านเรา นอกจากนี้ก็นำไปประกวดที่ท้องถิ่นอื่นๆ การแข่งเรือเป็นการประลองกำลังฝีพายของเรือแต่ละลำว่าจะมีแรงและกำลังที่จะจ้ำเรือมากน้อยเพียงไร การแข่งเรือต้องมีทั้งไหวพริบทั้งปฏิภาณของผู้ที่อยู่บนเรือ ต้องดูสภาพการไหลของน้ำ การให้จังหวะจ้ำหรือโยกตัวต้องอาศัยประสบการณ์มาก เพื่อให้เกิดการได้เปรียบคู่ต่อสู้ ทั้งนี้เพื่อศักดิ์ศรีของหมู่บ้านในอันที่จะนำชัยมาให้ได้ เรือแข่งของแต่ละฝ่ายจึงได้รับการทำนุบำรุงตกแต่งให้สวยงาม และก้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะลงแข่งได้เสมอ ก่อนที่จะนำเรือเข้าแข่งขันนั้นจะต้องมีการซ้อมพายกันล่วงหน้าเป็นเวลานานหลายวัน เพื่อให้ชินกับสายน้ำหรือกำลังอยู่ตัวเสียก่อน

พอถึงวันแข่งเรือก็นำเรือมายังลำคลองหน้าวัด เพื่อทำการจับคู่ดูความเหมาะสมก่อนจะทำการแข่งขัน โดยดูลักษณะของเรือเป็นเรือแบบใดและจำนวนฝีพาย การแข่งขันก็เริ่มโดยให้เรือคู่ที่จับไว้แล้ว พายไปตั้งต้นกันที่จุดปล่อยเรือ มีกรรมการสำหรับการปล่อยมาตรวจดูความพร้อมและเมื่อเรียบริบร้อยแล้วเรือที่แข่งกันออกจากจุดเริ่มต้น จากนั้นฝีพายเรือในแต่ละลำจะออกแรงจ้ำกันอย่างเต็มที่ เพื่อให้เรือของตนเข้าถึงเส้นชัยก่อนอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นช่วงที่สร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชมเป็นอย่างมากทีเดียว จนกว่าเรือจะเข้าสู่เส้นชัย

ส่วนการประกวดเรือพาย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงที่จะเข้าร่วมประกวดเรือในการทอดกฐินซึ่งจะใช้เรือมาดลำใหญ่ๆ และจัดให้พวกฝีพายนี้แต่งกายให้เหมือนกันทั้งหมด ใช้เสื้อผ้าสีสดๆ สะดุดตา ใส่อบหรือหมวกเหมือนกัน พายเรือไปมาอยู่ในคลองหน้าวัด การพายเรือนั้นจะมีท่าทางการพายหลายอย่างที่มีมองดูน่าชมเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเวลาที่พายพร้อมๆ กัน เช่น

๑. ท่านกบิน เป็นการพายเรือโดยใช้พายพายน้ำไปข้างหลังแล้วยกไม้พายให้ชี้ไปข้างหลังให้เฉียงไป กับลำตัวพอสมควรและยกค้างไว้สักครู่หนึ่ง จึงใช้ไม้พายพายน้ำไปข้างหลังแล้วยกไม้พายขึ้นแบบครั้งแรก

๒. ท่ายิงปืน ใช้ไม้พายพายน้ำไปข้างหลังแล้วยกขึ้น นำใบพายมาแนบที่ลำตัว อีกมือหนึ่งจับด้ามพาย เล็งไปข้างหน้า พร้อมกับหมอบลงในลักษณะคล้ายกับกำลังยิงปืนค้างไว้สักครู่หนึ่ง จึงเอาไม้พายพายน้ำแล้ว ทำแบบเดิม

๓. ท่าละเลียดน้ำ สามารถทำได้ง่ายๆ โดยใช้ไม้พายพายน้ำไปจนสุดแขนด้านหลัง จากนั้นก็ใช้ ใบพายกรีดบนผิวน้ำละเลียดไปข้างหน้าจนสุดแขนอีกเช่นกัน แล้วก็พายน้ำไปจนสุดแขนและละเลียด กรีดผิวน้ำไปข้างหน้าอีกต่อไป

๔. ท่ากระทุ่ม จะต้องให้ไม้พายตรงตำแหน่งที่มีมือถือด้านข้างของลำเรือทุกคนสัมผัสอยู่กับแคมเรือ เป็นจุดหมุนคงที่อยู่ จากนั้นใช้มืออีกข้างหนึ่งกระดกใบพายให้พายน้ำไปยังข้างหลังอีก ทั้งนี้จะต้องไม่ให้ ใบพายพ้นจากขอบเรือที่เป็นจุดหมุนตลอดไป

เรือประเภทตลกขบขัน ความแปลกในบางสิ่งบางอย่างก็นำมาซึ่งความสนุกสนานตลกขบขันได้เหมือนกัน ในเทศกาลทอดกฐินที่มีการแข่งเรือ มักจะมีสิ่งหนึ่งที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานสร้างความหัวเราะครึกครื้น ได้แก่ เรือตลกขบขัน เป็นการนำเอาเรือมาตกแต่งให้มีรูปร่างที่แปลกประหลาดเกินจากความเป็นจริง และมีคนเข้าไปประกอบในรูปร่างที่จัดทำขึ้น ให้มีลักษณะที่เป็นแบบตลกขบขันหรือได้ความคิดตามเจตนารมณ์ ของผู้สร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งเรือประเภทนี้ก็จะคอยแล่นไปมาเป็นการคั่นรายการแข่งเรือ โดยเฉพาะที่หมู่บ้านไผ่ดำนี้ มีผู้ที่ทำเรือประเภทตลกขบขันประกวดได้รับรางวัลหลายครั้งและยังไปประกวดที่ต่างถิ่นอีกด้วย

**แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ
และวัฒนธรรม**

แหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว พิพิธภัณฑ์หมู่บ้านไผ่ดำ

พื้นภูมิและสภาพภูมิประเทศ

หมู่บ้านไผ่ดำ ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา มีคลองแสนแสบไหลผ่านกลางหมู่บ้านเป็นเสมือนเส้นโลหิตใหญ่สำหรับหล่อเลี้ยงต้นข้าว พืชพันธุ์นานาชนิด สรรพสัตว์และผู้คนที่อาศัยอยู่สองฝั่งคลอง คลองแสนแสบที่ไหลผ่านหมู่บ้านไผ่ดำซึ่งบางทีก็เรียกว่า “คลองไผ่ดำ” ตามชื่อหมู่บ้าน

คลองแสนแสบหรือคลองไผ่ดำนี้จะเป็นแนวแบ่งหมู่บ้านไผ่ดำออกเป็นสองฝั่ง คือ หมู่บ้านไผ่ดำฝั่งเหนือและฝั่งใต้โดยภูมิประเทศคล้ายคลึงกัน ฝั่งเหนือจะมีสภาพเป็นทุ่งนาและมีลำบึงทอดไปตามแนวตะวันออกและตะวันตก ในปัจจุบันลำบึงที่เรียกว่าบึงใหญ่กับบึงขวางได้รับการขุดลอกให้เชื่อมกันตลอด เพื่อให้สะดวกต่อการคมนาคมและด้านการเกษตร รวมทั้งเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ของชาวบ้านด้วย ส่วนทางด้านฝั่งใต้นั้นก็เป็นผืนนาและมีลำบึงเช่นเดียวกัน มีลำบึงที่สำคัญเรียกว่า “บึงไผ่ดำ” ที่ทอดตัวยาวไปตามแนวเหนือ-ใต้ โดยเริ่มตั้งแต่ปากคลองหลวงแพ่งมาจรดปากคลองสิบหก นอกจากนี้ยังมีหนองน้ำและแหล่งน้ำเล็กๆ ปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป ปัจจุบันแหล่งน้ำเหล่านี้บางแห่งก็ได้รับการขุดใหม่และบางแห่งได้เกิดการตื้นเขินมากจนไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้วเป็นส่วนใหญ่

การตั้งถิ่นฐานเป็นหมู่บ้าน

ความจำเป็นที่ต้องมีที่อยู่อาศัย - กินอยู่ - หลบนอน จึงทำให้เกิดการก่อสร้างถิ่นที่อยู่อาศัยขึ้นและได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับ จากสภาพภูมิประเทศและการประกอบอาชีพ ทำให้คนไทยกระจัดกระจายกันอยู่ตามสภาพแวดล้อมต่างๆ ประชาชนของหมู่บ้านไผ่ดำก็เช่นเดียวกันที่มีความจำเป็นต้องมีถิ่นที่อยู่อาศัยในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีพประจำวัน จึงได้อาศัยเส้นทางคมนาคมและลำน้ำเป็นหลักสำคัญต่อการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยตามสภาพแวดล้อมและภูมิประเทศของท้องถิ่น เพื่อใช้น้ำสำหรับอุปโภค บริโภค และยังใช้เป็นเส้นทางคมนาคมไปมาติดต่อได้สะดวกยิ่งขึ้น การตั้งถิ่นฐานลักษณะนี้ว่า “หมู่บ้านริมน้ำ”

โดยสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านไผ่ดำ มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงในฤดูน้ำหลาก การปลูกบ้านเรือนของประชาชนจึงมีลักษณะเป็นแบบเรือนชั้นเดียวใต้ถุนสูง ซึ่งการปลูกบ้านเรือนแบบนี้ก็สามารถอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามมาอีกอย่างหนึ่ง เช่น ใช้เป็นสถานที่นั่งเล่นหรือใช้เก็บสิ่งของเครื่องใช้ในการทำนา นอกจากนี้ยังเป็นที่ระบายอากาศให้ถ่ายเทในตัวบ้านได้อีกด้วย

ทางด้านสถาปัตยกรรมการปลูกสร้างบ้านเรือนของหมู่บ้านไผ่ดำมีลักษณะคล้ายกับหมู่บ้านภาคกลางทั่วไป ซึ่งพอจะแบ่งออกได้ดังนี้

๑. เรือนไทยเครื่องสับ มีหลังคาเป็นรูปทรงยอดแหลม สร้างด้วยไม้ที่มีเนื้อแข็งเป็นส่วนใหญ่ มุงด้วยสังกะสี ฝาปะกนยกลอดประกอบได้ เป็นเรือนไม้ชั้นเดียวใต้ถุนสูง บ้านเรือนไทยเครื่องสับแบบนี้เหลืออยู่เพียงไม่กี่หลังที่ยังพอหาชมได้ที่หมู่บ้านไผ่ดำและนอกจากนี้ยังมีวัดไผ่ดำที่เจ้าของได้รื้อไปสร้างเป็นกุฏิถวายไว้
๒. เรือนไทยมะลิลา เป็นเรือนไทยที่จัดอยู่ในประเภทเรือนไทยเครื่องสับและมีลักษณะอื่นๆ คล้ายกันหลายอย่าง แตกต่างกันที่เรือนไทยมะลิลา มีหลังคาเตี้ยกว่าเท่านั้น

๓. เรือนไทยเครื่องผูก เป็นลักษณะของบ้านเรือนที่ปลูกสร้างอย่างง่าย ๆ โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ ไม้ไผ่ ใบจากหรือหวายมาสร้างเป็นบ้าน ซึ่งการเข้าไม้จะใช้หวายผูกทั้งหมด เรือนไทยเครื่องผูกนี้มีข้อดีคือมีความเย็นไม่ร้อนอบอ้าว ข้อเสีย คือไม่ค่อยมีความคงทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศมากนัก ผุพังไปได้ง่าย

๔. แบบโรงเรือน การปลูกที่อยู่อาศัยแบบโรงเรือนนี้สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นด้วย โดยตัวเรือนมีลักษณะยาวและมีหลังคาครอบ ส่วนหนึ่งของอาคารจะยกพื้นสูง เพื่อจะใช้เป็นที่อยู่อาศัยโดยมีการกั้นฝาเป็นห้องนอน ห้องครัวและที่เหลือนั้นใช้เป็นที่สำหรับเก็บของจำพวกเครื่องมือเครื่องใช้และผลิตผลทางการเกษตร

การประกอบอาชีพการทำนาของหมู่บ้าน

ประชาชนของหมู่บ้านไผ่ดำ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพในการทำเกษตรกรรม เกี่ยวกับการปลูกข้าว เนื่องจากว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านเป็นพื้นที่ราบลุ่มและน้ำท่วมถึง จึงเหมาะแก่การปลูกข้าวมากกว่าพืชอย่างอื่น การทำนาที่เป็นแบบแผนการผลิตของหมู่บ้านไผ่ดำมีดังนี้

๑. นาน้ำท่า เป็นพื้นที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำและได้อาศัยน้ำจากแหล่งน้ำ เช่น ลำคลอง บึงหรือหนองน้ำ ที่จะนำมาใช้ในการปลูกข้าวกล้า สามารถที่จะทำการเตรียมดิน ไถ คราดและตีทุบได้เลย ไม่ต้องรอการพัดผ่านของลมมรสุม ด้วยการท่อน้ำจากแหล่งน้ำขึ้นมายังพื้นนา เครื่องมือที่ใช้ในการท่อน้ำที่มีลักษณะเป็นสิ่งประดิษฐ์พื้นบ้าน “ระหัดวิดน้ำ” ทำด้วยไม้แผ่นกระดานมาตีประกอบกันเป็นรางสี่เหลี่ยมที่มีความยาวประมาณ ๘ – ๑๒ ศอก มีใบระหัดทำเป็นข้อๆ หมุนเคลื่อนที่ได้ สำหรับที่จะพาน้ำจากแหล่งน้ำขึ้นมาตามรางไม้และปล่อยไปยังพื้นนา ใบระหัดได้แรงขับเคลื่อนจากแรงคน แรงกังหันลมหรือเครื่องจักรกลอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ชงโลงวิดน้ำ มีลักษณะเป็นภาชนะที่ทำด้วยไม้สานหรือใช้ไม้จริงมาชุดเป็นร่องให้มีปากกว้างและมีด้ามจับยาวออกไปทางด้านหลัง วิธีการนำน้ำเข้านาก็ใช้ไม้ไผ่มาผูกรวมปลายเป็นขาหยั่งสามขา และเอาเชือกผูกตัวชงโลงเข้ากับขาหยั่ง จับด้ามชงโลงแล้วก็กระดกวิดน้ำเข้านา

๒. นาน้ำฝน ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นนาที่อยู่ไกลจากแหล่งน้ำ จึงต้องรอจังหวะที่ลมมรสุมพัดผ่านและฝนตกลงมาให้ความชุ่มชื้นแก่พื้นนาก่อน จากนั้นจึงทำการไถพรวนและหว่านข้าวต่อไป

การเตรียมดินสำหรับปลูกข้าว สมัยก่อนได้อาศัยแรงงานจากสัตว์ โดยการใช้ควายเทียมแอกน้อยลากไถพลิกพื้นดิน ในการไถนาครั้งแรกเราเรียกว่า “การไถตะ” เพื่อพลิกพื้นดินที่อัดตัวกันมาเป็นเวลาหลายเดือนขึ้นมาครั้งหนึ่งก่อน พอครั้งที่สองเรียกว่า “การไถแปร” เป็นการพรวนดินหรือย่อยดินให้เล็กลงก่อนที่จะทำการปลูกข้าวลงไปในพื้นดิน

การปลูกข้าวตามแบบพื้นบ้านเป็นสองลักษณะคือ การทำนาดำ จะต้องทำการตากกล้าให้มีอายุหนึ่งเดือนก่อน จึงจะถอนไปปักดำในนาที่เตรียมไว้แล้ว และการทำนาหว่าน มักจะมีการหว่านในนาตอนมีน้ำน้อย การหว่านข้าวเปลือกกลงไปในดิน ภายหลังจากทำการไถแปรแล้วรอน้ำฝนตกลงมา เรียกว่า “การหว่านสำรวย” ส่วนการหว่านที่จะต้องมีการเพาะเมล็ดให้มีรากงอกออกมาบ้างนั้น เรียกว่า “การหว่านน้ำตม” เมื่อทำการหว่านข้าวหรือปักดำกล้าไปแล้ว ก็รอเวลาให้ข้าวกล้านั้นออกดอกผลิตผลเป็นรวงเหลืองสะพรั่งในฤดูเก็บเกี่ยวต่อไป เป็นวงจรชีวิตประจำฤดูกาลของหมู่บ้านไผ่ดำ

ขอบเขตพื้นที่และเส้นทางคมนาคม

ลักษณะที่หมู่บ้านไผ่ดำมีการตั้งถิ่นฐานชุมชนกันอยู่ริมน้ำ ซึ่งก็มีผลต่อการคมนาคมของท้องถิ่นด้วยที่ได้อาศัยลำน้ำเป็นเส้นทางคมนาคมไปมาติดต่อกับท้องถิ่นอื่น โดยใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางที่มีหลายชนิด เช่น เรือประจำทางก็จะมีขนาดใหญ่บรรทุกทุกคนได้มาก เรือหางยาวสองตอนที่ยาวได้เร็วมาก และเรือขนาดเล็กที่ใช้ฝีพายเอง คลองแสนแสบที่ไหลผ่านกลางหมู่บ้านและเป็นคลองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีความเป็นมาในการดำเนินการขุดคลองความว่า

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ แห่งราชวงศ์จักรี พระองค์มีพระราชประสงค์เพื่อใช้เป็นเส้นทางลำเลียงขนส่งเสบียงอาหารไปให้ทหารไทยที่ไปปราบญวน ซึ่งกำลังก่อความวุ่นวายที่ประเทศเขมร โดยพระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษาธิบดี ได้รับพระบรมราชโองการเป็นแม่กองว่าจ้างช่างชาวจีนมาทำการขุดคลองต่อจากคลองมหานาคที่ประตูน้ำ โดยได้เริ่มขุดตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๓๘๔ คลองนี้มาออกทางคลองตันเลี้ยวซ้ายผ่านบางกะปิ มินบุรี หนองจอก กรุงเทพมหานคร ช่วงต้นคลองเรียกว่า “คลองแสนแสบ” และไหลผ่านตำบลตลาดแดง บางน้ำเปรี้ยว โขงอากาศ ออกไปบรรจบกับแม่น้ำบางปะกงที่บางนา ในเขตอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา และได้เรียกช่วงที่เป็นปลายคลองว่า “คลองบางนา” มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ ๖๐ กิโลเมตร

นอกจากคลองแสนแสบสายหลักแล้วยังมีคลองที่เชื่อมโยงไปยังท้องถิ่นอื่นๆ อีกหลายแห่งที่เป็นคลองชลประทาน เช่น คลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต คลองนครเนื่องเขต และคลองที่มีชื่อเป็นหมายเลขต่างๆ เช่น คลอง ๑๔ คลอง ๑๕ คลอง ๑๖ คลอง ๑๗ เป็นต้น ผู้คนต้องมีการเดินทางไปมาหาสู่กัน ไปจับจ่ายซื้อหาสิ่งของเครื่องอุปโภคและบริโภคที่จำเป็น ตลาดการค้าในสมัยก่อนไม่ค่อยมีมาก ส่วนใหญ่จะเข้าไปซื้อถึงในกรุงเทพฯ โดยอาศัยลำน้ำคลองแสนแสบเป็นเส้นทางหลัก ผ่านหนองจอก มินบุรี บางกะปิ คลองตัน และประตูน้ำ

พาหนะที่ใช้กันในสมัยก่อนชาวบ้านก็มักจะใช้เรือแจวกันเป็นส่วนใหญ่ ในการเดินทางอาจจะไปกรุงเทพฯ หรือบางครั้งก็ไปบรรทุกของในสวนจากแม่น้ำบางปะกงบ้างก็เหมือนกัน โดยใช้เรือมาขนาดใหญ่ นำหลักแจวมาใส่ทางซ้ายช่วงท้ายเรือและทางขวาช่วงหัวเรือสำหรับแจวไปตามลำคลอง บรรทุกสิ่งของ ผู้คนเดินทาง ซึ่งการเดินทางบางครั้งจะต้องรอนแรมค้างคืนกันไปตลอดทางจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการและในการเดินทางรอนแรมค้างคืนกันนี้ได้มีเรื่องราวที่เล่าขานมากมายจากผู้ทีประสบมาเกี่ยวกับเรื่องของผีसाงนางไม้ที่หลอกหลอนและหยอกล้อเล่นตามละแวกย่านต่างๆ เสมอ นอกจากเรือแจวแล้วยังมีเรือยนต์ประจำทางขนาดใหญ่อีก เรียกกันติดปากชาวบ้านในสมัยก่อนว่า “เรือเมล์” เป็นเรือยนต์ที่รับผู้โดยสารประจำทางแล่นขึ้นไปยังท่าเรือประตูน้ำกรุงเทพฯ หรือบางทีก็เรียกว่า “เรือ ดั่ง ดั่ง” เนื่องจากเสียงของปล่องท่อไอเสียในเรือที่ดัง ดัง ดัง นั่นเอง เรือเมล์ที่วิ่งประจำทางอยู่ในสมัยนั้นมีอยู่ ๒ ประเภทคือเรือเมล์ขาวและเรือเมล์เขียว

สำหรับด้านการบริการนั้น เรือเมล์ขาวจะมีต้นทางมาจากตลาดคลอง ๑๖ แล่นมาตามคลอง ๑๗ และเลี้ยวที่ตลาดหัววน ผ่านไปตามคลองแสนแสบจนกระทั่งถึงประตูน้ำ เรือเมล์จะมีวันละ ๒ เวลา คือตอนกลางวันจะออกจากตลาด ๑๖ เวลาประมาณสองโมงเช้า (๐๘.๐๐ น.) และในเวลากลางคืนก็จะมีเรือออกจากตลาด ๑๖ เช่นเดียวกันในเวลาสองทุ่ม (๒๐.๐๐ น.) ส่วนทางกรุงเทพฯ นี้ก็มีลักษณะเดียวกันทั้งกลางวันและกลางคืน ส่วนเรือเมล์เขียวนั้นจะแล่นมาจากทางตลาดบางน้ำเปรี้ยวตามเส้นทางคลองแสนแสบ

นอกจากนี้ยังมีเรือเมล์มาจอดที่ตลาดหัววันด้วยหนึ่งลำที่คอยรับส่งผู้โดยสารอยู่ใกล้ ๆ เป็นประจำเสมอมา ชาวบ้านก็ได้อาศัยเรือเมล์เป็นพาหนะเดินทางไปมาอย่างคึกคักไม่ว่าจะเป็นสินค้าทั้งขาเข้าและขาออกจาก กรุงเทพฯ

ในสองทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการสร้างถนนผ่านเข้ามายังหมู่บ้านไผ่ดำและก็ได้สร้างต่อไปยังท้องถิ่นอื่นๆ อีกหลายแห่ง ส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรัง โดยสร้างต่อจากเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผ่านเลียบคลองแสนแสบมาตามทุ่งนาฝั่งใต้ของหมู่บ้าน ทำให้เป็นเส้นทางคมนาคมสายใหม่ที่ใช้เป็นเส้นทางไปมาติดต่อกันอีกทางหนึ่งเพิ่มเติมจากเส้นทางที่มีอยู่เดิมคือคลองแสนแสบและคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต

เส้นทางคมนาคมของหมู่บ้านไผ่ดำนั้น เชื่อมต่อเข้าสู่ชุมชนอื่นที่อยู่รอบด้านทำให้เกิดความสะดวกสบายเป็นศูนย์กลางการติดต่อที่ดีอีกชุมชนหนึ่งก็ว่าได้และเหมาะแก่การพัฒนาที่ไม่รวดเร็วจนเกินไป หมู่บ้านไผ่ดำมีการตั้งถิ่นฐานรวมกันเป็นชุมชนในลักษณะของหมู่บ้านริมน้ำ โครงสร้างหรือรูปแบบจึงเป็นแห่งที่ยาวไปตามลำน้ำ ไม่เหมือนกับหมู่บ้านที่กลางดอนแบบที่เรียกว่าหมู่บ้านกลางดอน ซึ่งจะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนคล้ายวงกลม หมู่บ้านไผ่ดำมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านคลอง ๑๖ ทิศใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านคลองขุดใหม่ ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านคลอง ๑๗ ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านคลอง ๑๕ หมู่บ้านไผ่ดำมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๘ ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๖ หมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปกครองดูแล มีคณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้าน

ภูมินาม “ไผ่ดำ”

ชื่อของหมู่บ้านไผ่ดำได้มาจากนิทานปรัมปราของท้องถิ่นที่ได้เล่าขานกันสืบมาจากคนสูงอายุของหมู่บ้านซึ่งท่านก็ได้ล่วงลับไปตามสมควรแก่วัยแล้ว โดยจะขอนำมากล่าวไว้ในที่นี้ด้วย

“ในอดีตกาลบริเวณพื้นที่ของหมู่บ้านไผ่ดำและย่านใกล้เคียงยังมีสภาพเป็นท้องทะเลกว้างใหญ่ มีเกาะแก่งอยู่ทางทิศตะวันออกอันไกลโพ้น และยังมีหัวเมืองชายทะเลที่เหมาะสมแก่การค้าขายสินค้าต่างๆ พ่อค้าวานิชจากแดนไกลก็ได้เดินทางมาทำการค้าขายด้วย พ่อค้าจากเมืองตังเกี๋ยสามคนเป็นเพื่อนกัน มีชื่อว่า พ่อพรายดำ พ่อทองคำ และพ่อไผ่ดำ ก็ได้ออกเดินทางมาค้าขายร่วมกัน โดยนำเพชร พลอย บรรจุใส่ลังไม้ หีบเหล็ก และโอ่ง บรรทุกเรือสำเภามาเต็มลำ ออกเดินทางจากเมืองตังเกี๋ย พร้อมด้วยลูกเรืออีกจำนวนหนึ่ง พ่อพรายดำทำหน้าที่ดูต้นทางอยู่ทางหัวเรือ พ่อทองคำทำหน้าที่ควบคุมการชักใบเรือขึ้นสู่ยอดเสากระโดงเรือ และพ่อไผ่ดำทำหน้าที่ถือท้ายเรือ ในขณะที่พ่อค้าทั้งสามได้นำเรือรอนแรมมาตามท้องทะเลถึงบริเวณย่านนี้ (ซึ่งสันนิษฐานว่าคงจะเป็นบริเวณทุ่งนาฝั่งใต้ของหมู่บ้านไผ่ดำ) ก็ได้เกิดพายุพัดอย่างรุนแรงทำให้เรือสำเภาถูกลมพัดกระหน่ำและอับปางลง พ่อค้าทั้งสามพร้อมทั้งลูกเรือทั้งหมดได้เสียชีวิตในกลางทะเล ส่วนเครื่องเพชรพลอยนั้น ก็ได้จมลงสู่ก้นทะเลหมดสิ้น”

วันเวลาผ่านไปท้องทะเลได้ตื้นเขินขึ้นกลายเป็นพื้นดิน พ่อไผ่ดำได้คอยช่วยเหลือผู้คนในการดูแลพืชพันธุ์ธัญญาหาร โดยได้ดลบันดาลให้เกิดเป็นกอไผ่กอหนึ่งที่บริเวณทุ่งนาฝั่งใต้ แต่ก็มีลักษณะพิเศษคือเป็นกอไผ่ที่มีผิวสีดำเหมือนกับต้นไผ่ที่มีถิ่นฐานที่อยู่ในเขตประเทศจีนชนิดหนึ่งด้วย ดังนั้นเมื่อได้มีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนเป็นหมู่บ้าน จึงได้นำสัญลักษณ์กอไผ่สีดำนี้มาตั้งเป็นชื่อ “หมู่บ้านไผ่ดำ”

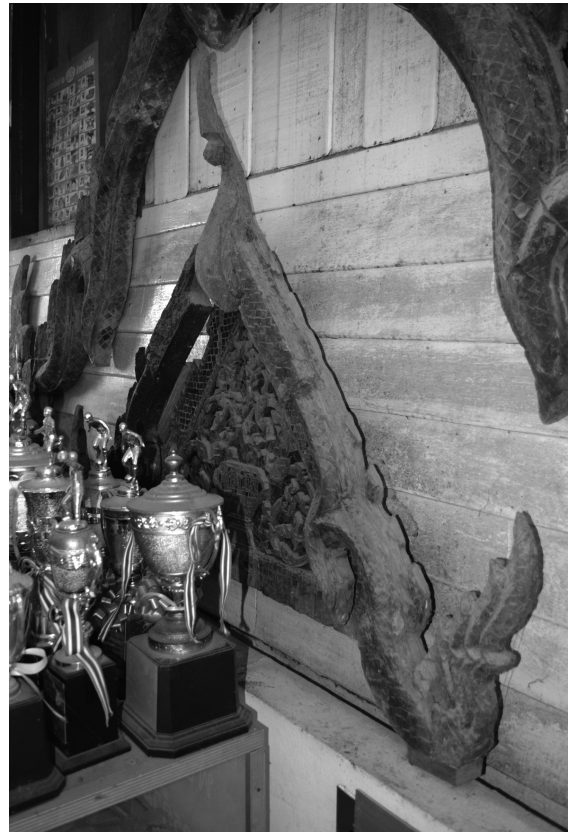
สิ่งของที่ขุดพบในบริเวณหมู่บ้านไผ่ดำ

ห้องสำหรับการจัดเก็บวัสดุสิ่งของที่ค้นพบ ถูกย้ายหลายครั้ง จึงทำให้ไม่ได้จัดเก็บอย่างเป็นระบบและสถานที่ยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดเก็บให้ถูกต้องตามหลักวิชาการภายหลังการรื้ออาคาร ปัจจุบันยังไม่มีห้องจัดแสดงถาวร ยังรองบประมาณหรือการจัดหาห้องที่เหมาะสม จึงจะดำเนินการให้มีระบบในการจัดเก็บอย่างถูกต้องในโอกาสต่อไป วัสดุสิ่งของทุกรายการจะมีป้ายคำอธิบายถึงลักษณะและวิธีการใช้งาน ตลอดจนความสำคัญในช่วงเวลาที่ค้นพบ

ประเภทเครื่องใช้ในอาชีพ

ประเภทตกแต่งอาคาร (วัด)

การตรวจเยี่ยมและการแนะนำสิ่งของ โดย ผอ.บรรหาร เทียมเมฆ

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. **ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร เล่ม ๑๙.** กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๒. (๒๕๕๒). **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และ**

ภูมิปัญญา จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ

กรมศิลปากร.

คู่มือวัดและพระสังฆาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา. พระครูปริยัติธรรมกิจ. ๒๕๕๗.

เนื่องในงานทำบุญอายุวัฒนมงคลครบรอบ ๗๖ ปี พระธรรมปริยัติมุนี (ประยงค์ อจจาโร).

จาริก เชนเจริญ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,

ทีมสยิดอัลฮัซร. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

ณัด สิทธิการ.เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,

ทีมสยิดอัลฮัซร. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

ธนากร เฉลียววงศ์เจริญ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารีญา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,

ที่ศาลเจ้าพ่อเขาตกคลอง ๑๖. เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑.

บรรหาร เทียมเมฆ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารีญา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,

ที่ศาลเจ้าพ่อเขาตกคลอง ๑๖. เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๑.

บรรหาร เทียมเมฆ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,

ที่วัดดอกไม้เงิน (บางสาย). เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

บรรหาร เทียมเมฆ. . เป็นผู้ให้สัมภาษณ์. วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,

ที่วัดไผ่ดำ. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

ประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายข้าวเปลือก จังหวัดฉะเชิงเทรา. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒. จาก

<http://pucharapon๒๕๒.blogspot.com/๒๐๑๕/๑๒/๔-๙-www.html>.

ประวัติเทศกาลกินเจ ความศรัทธาที่ถ่ายทอดผ่านวัฒนธรรมทางการกิน-ชีวิต. (๒๕๖๑). เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๑

กรกฎาคม ๒๕๖๒. จาก <http://www//good life update.com/healthy-body/๑๖๖๙๗๖.html>.

ประวัติเทศกาลกินเจ เทศกาลกินเจ-TLC thai.com (๒๕๖๑). เข้าถึงข้อมูลวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒.

จาก <http://tlcthai.com/education/history-of.thailand/oct/๑๕๓๗๕.html>.

ประวัติมัสยิดคารุญญะ. ป้ายข้อมูล, จัดทำโดย สำนักวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕.

ประวัติมัสยิดอัลฮัซร. ป้ายข้อมูล, จัดทำโดย สำนักวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕.

ประวัติมัสยิดอัลฮัซร. ป้ายข้อมูล, จัดทำโดย สำนักวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕.

ปราณี แสงจันทร์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อารียา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณปราณี แสงจันทร์. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

แผนที่แสดงจังหวัดฉะเชิงเทรา. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒. จาก <http://bangnampriao.chachoengsao.doe.go.th/kanborihan/parvut%๒๐%๒๐PI%๒๐%๒๐uampol.htm>.

แผนที่แสดงอำเภอบางน้ำเปรี้ยว. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒. จาก <http://bangnampriao.chachoengsao.doe.go.th/kanborihan/parvut%๒๐%๒๐PI%๒๐%๒๐uampol.htm>.

พระครูจิรปัญญาาคม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดประชาบำรุง. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูนิโครธธรรม. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดประชาบำรุง. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูใบฎีกาจำนวน. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดประชาบำรุง. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูวิวัฒน์จันทคุณ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดราษฎร์บำรุงศักดิ์. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูวิสุทธิลาจารย์คุณ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดบางน้ำเปรี้ยว. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูสมุห์นันทพัฒน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดบึงนาราง. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูอนวัตรบวรกิจ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดประชาบำรุง. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระครูอุดมโชติรัตน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดสว่างอารมณ์. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระพุทฺธิสิงห์ เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online).: Available : <http://watklong1๘.com/index.php/๒๐๑๘-๐๕-๒๔-๐๖-๒๔-๒๔>.

พระมหาวิทยา สิริภักโท. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดคลอง ๑๘. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙.

พระสวดคาถาปลาซ่อนแห่งนางแมวขอฝน. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online). : Available :
<https://mgronline.com/local/detail/๙๖๒๐๐๐๐๖๒๕๘๑>.

พระอธิการพีระ ชันติภโล. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดดอกไม้จัน (บางสาย). เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พระอธิการสุทัศน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วัดปากคลองบางขนาก. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

พุทธาภิเษกหลวงพ่อดาว หลวงพ่อโสธรองค์ใหญ่. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒.
(Online).: Available : https://www.khaosod.co.th/amulets/news_๑๘๖๔๑๘.

จำเพย รอยรัตน์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณจำเพย รอยรัตน์. เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

วัดบึงตาหอม. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online).:Available:

<https://thailandtourismdirectory.go.th/th/info/attraction/detail/itemid/๘๑๑๑๑>.

วัดบึงน้ำรักษ์, งานยกฉัตรศาลาวิหารแก้ว. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online).:

Available : http://sarikaradio.blogspot.com/๒๐๑๕/๐๒/blog-post_๑๒.html .

วัดโพรงอากาศ จังหวัดฉะเชิงเทรา. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online). : Available :

<http://ppbrr.blogspot.com/๒๐๑๕/๑๑/blog-post.html>.

วัดโพรงอากาศ. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online). : Available :

<http://watphrongakat.com/index.php/๒๐๑๘-๐๕-๒๖-๐๔-๑๓-๑๒>.

วัดโพรงอากาศ . เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online). : Available

<https://www.ceediz.com/th/travel/chachoengsao/sp/a/%E0%B%A%E0%B%B%E0%B%๙๔%E0%B%๘๒%E0%B%๙%E0%B%A%E0%B%๘๗%E0%B%AD%E0%B%B%E0%B%๘๑%E0%B%B%E0%B%A-%E0%B%๘๙%E0%B%Bo%E0%B%๘๐%E0%B%๘A%E0%B%๔%E0%B%๘๗%E0%B%๘๐%E0%B%A%E0%B%B๒.๑๖๑๔๘๘/>.

วัดลาดบางกระเบน. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒. (Online). Available :

<https://www.facebook.com/๑๖๔๙๖๓๘๘๔๕๓๕๗๘๙๙/photos/a.๑๙๒๖๖๖๒๔๔๗๖๕๕๕๓๖/๑๙๒๖๖๖๒๔๖๔๓๒๒๒๐๑/?type=๑&theater>.

สงกรานต์ตามแบบวัฒนธรรมมอญ. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

จาก <https://www.ryt๙.com/s/prg/๑๑๓๐๙๓>.

สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนาสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี. (๒๕๕๑). **แนะนำผู้หญิงเก่ง ปี ๒๕๕๑**

นางปราณี แสงจันทร์ สาขาผู้ริเริ่มธุรกิจ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ :

สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนาสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี.

สมศักดิ์ หมดหมุด. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่มีสยิดดารุ้ลคอยร้อด. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

สาวนีย์ มะลิวัลย์. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสาวนีย์ มะลิวัลย์. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สุพจน์ จูเปีย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาริยา บุญทวี และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านคุณสุพจน์ จูเปีย. เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒.

สุริยันต์ อัลดุลสมัด.เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร.
เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่มีสยิดอัลอฮฮาร์. เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

หนังสือที่ระลึกงานทอดกฐินสามัคคี. วัดสุวรรณเทมีย. ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๙.

หนูต อัยยืน. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วชิรพงศ์ มณีนันทวัฒน์ และนายณรินทร์ คำวิเชียร. เป็นผู้สัมภาษณ์,
ที่บ้านเลขที่ ๙๔ หมู่ ๒ ตำบลสิงโตทอง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา.

เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒.

